

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי מסכת שקלים

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
לכמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר בראשית כרך ב'
לפי ספר זוהר 10 כרכים (70- כרכים) עמודים רנב-רסד
[פרשת וישלח דף קכו. עד דף קעה.]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויגמין כי כל דברי חז"ל
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמות המהרה"ו לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר החדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, תרמ"ק,
והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעו"ם הבא (כמבאר בהקדמה), יבואים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרמ"ה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפצצת אטום. וזוהי חובה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם
ועד (תפיני זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ט ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחקמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם מארזים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

להתפייס עמו. מיד - וישלח יעקב
מלאכים לפניו.

וישלח יעקב מלאכים, רבי שמעון
פתח ואמר, (משלי יב) טוב נקלה
ועבד לו ממתכבד וחסר לחם.
פסוק זה נאמר על יצר הרע,
משום שהוא תמיד מקטרג לבני
אדם, ויצר הרע מרים לבו ורצונו
של האדם בגאון, והולך אחריו,
מסלסל בשערו וכראשו, עד
שמתגאה עליו ומושך אותו
לגיהנם.

אבל טוב נקלה - אותו שלא הולך
אחר יצר הרע ולא מתגאה כלל
ומנמיך רוחו ולבו ורצונו אל
הקדוש ברוך הוא, ואז אותו יצר
הרע מתהפך לו לעבד, שלא יכול
לשלט עליו, ואותו איש שולט
עליו, כמו שנאמר (בראשית ד) ואתה
תמשל בו.

ממתכבד - כמו שאמרנו, שהוא
מכבד עצמו, מסלסל בשערו,
מתגאה ברוחו, והוא חסר לחם -
חסר אמונה, כמו שנאמר (ויקרא כא)
לחם אלהיו וגו', (שם)
אלהיהם הם מקריבם וגו'.

דבר אחר טוב נקלה ועבד לו - זה
יעקב שהנמיך רוחו לעשו כדי
שאחר כך יהיה לו עבד וישלט
עליו ויתקיים בו (בראשית כז) ועבדוך
עמים וישתחו לך לאמים וגו',
ועדין לא היה זמנו כלל, אלא
משום שהעבירו יעקב לסוף
הימים. ועל זה היה מיד נקלה,
ואחר כך אותו שמתכבד יהיה
עבד לו. אותו שהוא חסר לחם
יהיה עבד לאותו שנתנו לו רב דגן
ותירוש.

בא ראה, על זה, משום שידע
יעקב שהצטרף לו, עכשו התהפך
לו לנקלה, ויותר חכמה
ועקמומיות עשה בזה מפל מה

בעינא לאתפייסא עמיה, מיד וישלח יעקב
מלאכים לפניו.

וישלח יעקב מלאכים. רבי שמעון פתח
ואמר, (משלי יב) טוב נקלה ועבד לו
ממתכבד וחסר לחם, האי קרא על יצר ^(ד)
^{קסו ע"ב} הרע אתמר, בגין דאיהו מקטרגא
תדיר לגבי בני נשא, ויצר הרע איהו ארים
לביה ורעותיה דבר נש בגאותא ואזיל
אבתריה מסלסל שעריה וברישיה עד דאיהו
אתגאי עליה ומשיך ליה לגיהנם.

אבל טוב נקלה, ההוא דלא אזיל אבתריה
דיצר הרע ולא אתגאי כלל ומאיך
רוחיה ולביה ורעותיה לגבי קדשא בריך
הוא, וכדין ההוא יצר הרע מתהפך לעבד
לו, דלא יכול לשלטא עלוי, וההוא בר נש
שליט עלוי כמה דאת אמר, (בראשית ד) ואתה
תמשל בו.

ממתכבד, כמה דאמרן דאיהו אוקיר
גרמיה מסלסל בשעריה אתגאי
ברוחיה, ואיהו חסר לחם, חסר מהימנותא
כמה דאת אמר, (ויקרא כא) לחם אלהיו וגו' (ויקרא
כא) לחם אלהיהם הם מקריבם וגו'.

דבר אחר טוב נקלה ועבד לו, דא יעקב
דמאיך רוחיה לגביה דעשו. בגין
דלבתר ליהוי עבד לו וישלוט עלוי ויתקיים
ביה (בראשית כז) ועבדוך עמים וישתחו לך
לאומים וגו', ועדין לא הוה זמניה כלל.
אלא בגין דסליק ליה יעקב לבתר יומיא,
ועל דא הוה מיד נקלה. ולבתר ההוא דאיהו
מתכבד יהא עבד לו, ההוא דאיהו חסר
לחם יהא עבדא ליהוה דיהבו ליה רוב דגן
ותירוש.

תא חזי, על דא בגין דידע יעקב דאצטריון ליה, השתא אתהפך ליה

שַׁעֲשֵׂה לַעֲשׂוֹ. שְׂאֵלוֹ הִיָּה יוֹדֵעַ
עֲשׂוֹ חֲכָמָה זֹה, יִהְיֶה אֶת עֲצָמוֹ וְלֹא
יָבֵא לִידֵי זֶה, אָבֵל הַפֵּל עֲשֵׂה
בְּחֲכָמָה, וְעֲלִיו אֲמָרָה חֲנָה
(שְׁמוּאֵל-א ב) ה' יַחֲתוּ מְרִיבֹו וְגוֹ' וַיִּתֵּן
עַז לְמַלְכוֹ וְגוֹ'.

וַיֵּצֵא אֶתֶם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן
לְאֲדָנִי לַעֲשׂוֹ כֹּה אֲמַר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב
עִם לְבֹן גִּרְתִּי וְאַחַר עַד עָתָה. מִיָּד
פָּתַח יַעֲקֹב לְהַתְּהַפֵּךְ לוֹ לְעֶבֶד כְּדֵי
שֶׁלֹא יִסְתַּפֵּל עֲשׂוֹ בְּאוֹתָן בְּרוֹכֹת
שֶׁבָּרְכוּ אָבִיו, שֶׁהָרִי יַעֲקֹב הָעֵבִיר
אוֹתָן לְסוּף, כְּפִי שְׂאֲמָרוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה רָאָה יַעֲקֹב
שֶׁשָּׁלַח לַעֲשׂוֹ וְאָמַר עִם לְבֹן גִּרְתִּי,
וְכִי מָה עֲשֵׂה בְּשִׁלְיַחְתּוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ
[שְׂאֲמָר] דְּבָר זֶה? אֵלָּא לְבֹן הָאֲרָמִי,
קוּלוּ הֲלֵךְ בְּעוֹלָם, שֶׁלֹא הִיָּה אָדָם
שֶׁיִּנְצֵל מִמֶּנּוּ, וְהוּא הִיָּה מְכַשֵּׁף
בְּכֹשָׁפִים וְגָדוֹל בְּקוֹסְמִים, וְאָבִי
בְּעוֹר הִיָּה, וּבְעוֹר אָבִי בַלְעָם,
שֶׁכְּתוּב (יְהוֹשֻׁעַ יג) בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר
הַקּוֹסֶם, וְלְבֹן חֲכָם בְּמְכַשְׁפִּים
וּבְקוֹסְמִים יוֹתֵר מִכָּלֶם, וְעִם כָּל זֶה
לֹא יָכֹל לַיַּעֲקֹב, וְרָצָה לְאָבֵד אֶת
יַעֲקֹב בְּכַמָּה כְּלֵי זִין. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
(דְּבָרִים כו) אֲרָמִי אָבֵד אָבִי.

אָמַר רַבִּי אַבְא, כָּל הָעוֹלָם הָיוּ
יּוֹדְעִים שֶׁלְּבֹן הִיָּה גָדוֹל הַחֲכָמִים
וְהַמְכַשְׁפִּים וְהַקּוֹסְמִים, וּמִי שֶׁרָצָה
לְאָבֵד אוֹתוֹ בְּכֹשָׁפָיו, לֹא נִצֵּל
מִמֶּנּוּ, וְכָל מָה שֶׁיָּדַע בַּלְעָם - מִמֶּנּוּ
הִיָּה, וְכְּתוּב בַּבְּלָעָם (בְּמִדְבָר כב) כִּי
יִדְעִיתִי אֶת אֲשֶׁר תִּבְרָךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר
תֹּאדָר יוֹאֵר, וְכָל הָעוֹלָם הָיוּ
פוֹחֲדִים מִלְּבֹן וּמְכַשְׁפָיו. וְדָבָר
רֵאשׁוֹן שֶׁשָּׁלַח יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ - אָמַר
עִם לְבֹן גִּרְתִּי.

וְאֵם תֹּאמַר שֶׁמַּעֲט הִיָּה, חֲדָשׁ אוֹ
שְׁנָה - לֹא כֵּן, אֵלָּא וְאַחַר עַד
עָתָה, עֲשָׂרִים שְׁנָה הִתְאַחַרְתִּי עִמוֹ.
וְאֵם תֹּאמַר שֶׁלֹא עָלָה בְּיָדִי כְּלוּם -

אֶתְאַחַרִּית עִמָּיָה. וְאִי תִימָא

נִקְלָה. וְיוֹתֵר חֲכָמָה וְעֻקְמוֹ עֲבַד בְּדָא, מִכָּל
מָה דְעֵבַד לְגַבִּי דַעֲשׂוֹ. דְאֵילוֹ הָוָה יָדַע עֲשׂוֹ
חֲכָמָה דָּא יִקְטִיל לִיָּה לְגִרְמִיָּה וְלֹא יִיתִי
לְדָא, אָבֵל כֹּלָא עֲבַד בְּחֲכָמָתָא, וְעֲלִיָּה
אֲמָרָה חֲנָה (שְׁמוּאֵל א ב) יְיָ יַחֲתוּ מְרִיבֹו וְגוֹ' וַיִּתֵּן
עַז לְמַלְכוֹ וְגוֹ':

וַיֵּצֵא אֶתֶם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לְאֲדָנִי לַעֲשׂוֹ
כֹּה אֲמַר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב עִם לְבֹן גִּרְתִּי
וְאַחַר עַד עָתָה. מִיָּד פָּתַח יַעֲקֹב לְאֶתְהַפְּכָא
לִיָּה לְעֶבֶדָא, בְּגִין דְלֹא יִסְתַּפֵּל עֲשׂוֹ בְּאִינוֹן
בְּרַכָּאן דְּבְרַכִּיָּה אָבוּי, דְהָא יַעֲקֹב סָלִיק לוֹן
לְבֵתֵךְ כְּדָקָא אֲמָרוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מָאִי חֲמָא יַעֲקֹב דְשִׁדָּר
לִיָּה לַעֲשׂוֹ וְאָמַר עִם לְבֹן גִּרְתִּי, וְכִי
מָה עֵבִיד בְּשִׁלְיַחְתּוֹ דַעֲשׂוֹ (דְאָמַר) מְלָה דָּא.
אֵלָּא לְבֹן הָאֲרָמִי קָלִיָּה אָזִיל בְּעֵלְמָא דְלֹא
הָוָה בֵּר נֶשׁ דִּישְׁתַּזִּיב מִנִּיָּה, דְהוּא הָוָה חֲרַשׁ
בְּחֲרָשִׁין וְרַב בְּקוֹסְמִין, וְאָבוּי דְבְּעוֹר הָוָה,
וּבְעוֹר אָבוּי דְבַלְעָם, דְכְּתִיב (יְהוֹשֻׁעַ יג) בַּלְעָם בֶּן
בְּעוֹר הַקּוֹסֶם, וְלְבֹן חֲכָם בְּחֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין
יִתִיר מִכָּלֶהוּ, וְעִם כָּל דָּא לֹא יָכִיל בִּיַּעֲקֹב.
וּבְעָא לְאוּבְדָא לַיַּעֲקֹב בְּכַמָּה זִינִין הָדָא הוּא
דְכְּתִיב, (דְּבָרִים כו) אֲרָמִי אוּבְדָא אָבִי.

אָמַר רַבִּי אַבְא כּוּלִי עֵלְמָא הָוִי יָדַעִי דְלְבֹן
הָוָה רַב חֲפִימִין וְחֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין,
וּמֵאֵן דְבְּעִי לְאוּבְדָא בְּחֲרָשׁוּי לֹא אֲשְׁתַּזִּיב
מִנִּיָּה, וְכָל מָה דִיָּדַע בַּלְעָם מִנִּיָּה הָוָה. וְכְּתִיב
בִּיָּה בַּבְּלָעָם (בְּמִדְבָר כב) כִּי יִדְעִיתִי אֶת אֲשֶׁר
תִּבְרָךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תֹּאדָר יוֹאֵר. וְכוּלִי עֵלְמָא
הָוִי מִסְתַּפֵּי מִלְּבֹן וּמִחֲרָשׁוּי, וּמְלָה קְדַמָּאָה
דְשִׁדָּר יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ אָמַר עִם לְבֹן גִּרְתִּי.

וְאִי תִימָא דְזַעִיר הָוָה יָרַח אוֹ שְׁתָּא. לָאו
הָכִי, אֵלָּא וְאַחַר עַד עָתָה, עֲשָׂרִין שְׁנִין

ויהי לי שור וַחֲמֹר. אֹתָם שָׁנִי גֹזְרֵי דִין, שֶׁשֶׁשְׁשָׁנֵיהֶם מִתְחַבְּרִים יחד, לא מִתְחַבְּרִים אֶלָּא לְהַרְע לְעוֹלָם, וְלָכֵן כְּתוּב (דברים כב) לא תַחַרֵּשׁ בַּשּׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו.

צֵאן וְעָבַד וּשְׁפָחָה - אֵלָיו הֵם כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים שֶׁהֵרֵג הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, (שמות יב) בְּכוֹר בַּהֶמָּה, (שם) בְּכוֹר הַשֶּׁבִי, (שם יא) בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב צֵאן וְעָבַד וּשְׁפָחָה. מִיָּד הֵיכָּה עָשׂו פּוֹחַד וְיִצְאָ כְּנֻגְדוֹ, וּפְחַד הֵיכָּה לוֹ מִיַּעֲקֹב כְּמוֹ שֶׁהֵיכָּה לִיַּעֲקֹב מֵעָשׂו. רֵאִישׁ שְׁהֵיכָּה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ. עַד שְׁהֵיכָּה הוֹלֵךְ, שָׁמַע עַל לְסָטִים אֶחָד שְׁהֵיכָּה אוֹרֵב בְּדֶרֶךְ. פָּגַשׁ אוֹתוֹ אִישׁ אַחֵר, אָמַר לוֹ: מִמִּי אַתָּה? אָמַר לוֹ: אֲנִי מִלְּגִיזוֹן פְּלוֹנִי. אָמַר לוֹ: סָטָה לָךְ מִלְּפָנַי, שֶׁכָּל מִי שֶׁקָּרַב אֵלַי, אֲנִי מִבִּיא נַחֵשׁ אֶחָד שֶׁהוֹרֵג אוֹתוֹ. הֵלֵךְ אוֹתוֹ הָאִישׁ לְאוֹתוֹ הַלְּגִיזוֹן. אָמַר לוֹ: אִישׁ אֶחָד בָּא, וְכָל מִי שֶׁקָּרַב אֵלָיו, נוֹשֵׁף אוֹתוֹ נַחֵשׁ אֶחָד שֶׁהוּא מִבִּיא, וּמַתּ.

שָׁמַע אוֹתוֹ לְגִיזוֹן וּפְחַד. אָמַר: יִפֶּה שְׂאֵלְךָ עִמּוֹ וְאַתְּפִיס עִמּוֹ. עַד שֶׁרָאָה אוֹתוֹ הָאִישׁ, אָמַר: אוֹי וְאֲבוֹי שֶׁעֲכָשׁוּ יַהֲרֹג אוֹתוֹ הַלְּגִיזוֹן. הִתְחִיל לְהַשְׁתַּחֲוֹת וְלִכְרַע כְּנֻגְדוֹ. אָמַר אוֹתוֹ לְגִיזוֹן: אֲלֵמָּלָה הֵיכָּה לוֹ בִּידוֹ נַחֵשׁ לְהַרְג, לֹא הֵיכָּה מִשְׁתַּחֲוֶה כָּל זֶה כְּנֻגְדִי. הִתְחִיל הַלְּגִיזוֹן לְהַתְּנָאוֹת. אָמַר: הוֹאִיל וְכָל כֶּף פָּרַע לְנֻגְדִי, לֹא אֶהַרֵג אוֹתוֹ.

כֶּף אָמַר יַעֲקֹב, עִם לֶבֶן גֵּרְתִי וְאַחֵר עַד עֲתָה. עֲשָׂרִים שָׁנָה הִתְאַחַרְתִּי עִמּוֹ, וְאֲנִי מִבִּיא נַחֵשׁ לְהַרְג בְּנֵי אָדָם. שָׁמַע עָשׂו, אָמַר, אוֹי מִי יָקוּם לְפָנָיו, שֶׁעֲכָשׁוּ יַהֲרֹג

דְּלֹא סָלִיק בְּיַדִּי כְּלוּם. וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמֹר, אֵינּוֹן תְּרִין גֹּזְרֵי דִינִין, דְּכַד מִתְחַבְּרָן תְּרוּוּיֵיהוּ כְּחֻדָּא, לֹא מִתְחַבְּרָן אֶלָּא לְאַבְאָשָׁא עַלְמָא. וּבְגִין כֶּף פְּתִיב, (דברים כב) לֹא תַחַרֵּשׁ בַּשּׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו.

צֵאן וְעָבַד וּשְׁפָחָה, אֵלָין אֵינּוֹן כְּתָרֵי תַתְּאִי דְקָטָל קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם (שמות יב)

בְּכוֹר בַּהֶמָּה (שמות יב) בְּכוֹר הַשֶּׁבִי (שמות יא) בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב צֵאן וְעָבַד וּשְׁפָחָה. מִיָּד מְסַתְּפֵי הָוָה עָשׂו וְנִפְק לְקַדְמוֹתֶיהָ, וּדְחִילוֹ הָוָה לִיה מִיַּעֲקֹב כְּמָה דְהָוָה לִיה לִיַּעֲקֹב מֵעָשׂו.

לְבַר נֶשׁ דְּהָוָה אָזִיל בְּאַרְחָא, עַד דְּהָוָה אָזִיל שָׁמַע עַל חַד לְסָטִים דְּהָוָה כְּמִן בְּאַרְחָא, פָּגַע בֵּיה בַר נֶשׁ אַחֲרָא. אָמַר לִיה מִמָּאן אַנְתָּ, אָמַר לִיה מִפְּלוֹנִי לְגִיזוֹן אַנָּא, אָמַר לִיה סָטִי לָךְ מַגְבָּאֵי דְכָל מָאן דְּקָרִיב בְּהָדָאי חַד חוּיָא אַנָּא מִיִּיתֵי וְקָטִיל לִיה. אָזִיל הֵהוּא בַר נֶשׁ לְהֵהוּא לְגִיזוֹן, אָמַר לִיה חַד בַר נֶשׁ אַתִּי וְכָל מָאן דִּי קָרִיב בְּהָדִיָּה נִשְׁכִּיָּה חַד חוּיָא דְהוּא מִיִּיתֵי (דף קסו ע"א) וּמִיִּית.

שָׁמַע הֵהוּא לְגִיזוֹן וּדְחִיל, אָמַר יָאוֹת דְּאָזִיל לְקַבְּלִיהָ וְאַתְּפִיס בְּהָדִיָּה. עַד דְּחֻמָּא לִיה הֵהוּא בַר נֶשׁ, אָמַר, וּוִי דְהַשְׁתָּא יִקְטְלִינִיהָ הֵהוּא לְגִיזוֹן. שְׂאֲרֵי סָגִיד וְכַרְע לְקַבְּלִיהָ. אָמַר הֵהוּא לְגִיזוֹן, אֲלֵמָּלָה הָוָה לִיה בִּידֵיהָ חוּיָא לְקָטְלָא, לֹא סָגִיד כּוּלֵי הָאֵי לְקַבְּלִי. שְׂאֲרֵי לְגִיזוֹנָאָה לְאַתְּנָאָה, אָמַר, הוֹאִיל וְכָל כֶּף פָּרַע לְקַבְּלִי לֹא אֶקְטְלִינִיהָ.

כֶּף אָמַר יַעֲקֹב עִם לֶבֶן גֵּרְתִי וְאַחֵר עַד עֲתָה, עֲשָׂרִין שָׁנִין אַתְּאַחַרִּית עִמִּיהָ וְאַנָּא מִיִּיתֵי חוּיָא לְקָטְלָא בְּנֵי נֶשׂא. שָׁמַע עָשׂו, אָמַר, וּוִי

מָאן יָקוּם קַמִּיהָ. דְּהַשְׁתָּא יִקְטְלִינִיהָ יַעֲקֹב בְּפוּמִיָּה, שְׂאֲרֵי נִפְיָק

לְקַדְמוֹתֶיהָ לְאַתְפִּיסָא עֲמִיה.

בֵּינָן דְחָמָא לִיה מַה כְּתִיב וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצְרֵר לוֹ, בֵּינָן דְקָרִיב בְּהַדְיָה שְׂאֵרֵי כְרַע וְסָגִיד לְקַבְלֶיהָ. הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַרְצָה שְׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו. אָמַר עֲשׂוּ אֲלֻמְלָא כָּל כְּפָּה הָוּה עֲמִיה, לָא סָגִיד לְקַבְלֵי, שְׂאֵרֵי לְאַתְגָּאָה.

הָא חֲזִי, מַה כְּתִיב בְּבִלְעָם (במדבר כב) **וַיָּבֹא** אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם לִילָה. בְּלִבְנָן כְּתִיב (בראשית לא) **וַיָּבֹא** אֱלֹהִים אֶל לִבְנָן הָאֲרָמִי בַחֲלוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְׁמֵר לָךְ פֶּן תִּדְבַר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב וְגו'. פֶּן תִּדְבַר, פֶּן תַּעֲשֶׂה לְיַעֲקֹב רָעָה מִיַּבְעֵי לִיה. אֶלָּא לִבְנָן לָא רַדְף אֲבַתְרִיה דְיַעֲקֹב בְּחִילָא דְגוֹבְרִין לְאַגְחָא בֵּיה קָרְבָא. דְהָא חִילָא דְיַעֲקֹב וּבְנוֵי רַב מְנִיָּה, אֶלָּא לְמַקְטִלִּיהָ בְּפוּמִיהָ וּלְשִׁינִצָּאָה כְּלָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב אֲרָמִי אוֹבֵד אָבִי.

וּבְגִין כְּפָּה, פֶּן תִּדְבַר, וְלָא כְתִיב פֶּן תַּעֲשֶׂה. וְכְתִיב יֵשׁ לְאֵל יָדַי לַעֲשׂוֹת. מִנִּין הָוּה יָדַע דִּיכְלַתָּא הָוּה בִּידֵיהָ. אֶלָּא כְמָה דְאַתְמָר אֱלֹהֵי אַבִּיכֶם אָמַשׁ אָמַר אֵלַי וְגו'.

וְדָא הוּא סְהֵדוּתָא, דְפָקִיד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַסְהָדָא. דְכְתִיב (דברים כו) **וְעִנִּיתָ וְאָמַרְתָּ** לְפָנַי יְיָ אֱלֹהֵיךָ אֲרָמִי אוֹבֵד אָבִי וְגו'. וְעִנִּיתָ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות כ) **לֹא תַעֲנֶה בְרַעְףָּה.** (דברים ט) **עֲנֶה בְּאָחִיו.**

כְּתִיב בֵּיה בְּבִלְעָם (במדבר כד) **וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאת נַחְשִׁים, דְהָכִי הוּא אַרְחִיָּה דְאִיהוּ הָוּה מְנַחֵשׁ.** בְּלִבְנָן כְּתִיב, (בראשית ל) **נַחֲשֵׁתִי, דְאַשְׁגַּח בַּחֲרָשׁוּי וּבְקַסְמוּי בְּעַסְקָא דְיַעֲקֹב, וְכַד בְּעָא לְאוֹבְדָא לְיַעֲקֹב בְּנַחֲשָׁא וּבַחֲרָשָׁא דִילִיָּה בְּעָא לְאוֹבְדֵיהָ, וְלֹא שְׂבָקִיהָ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.**

אוֹתוֹ יַעֲקֹב בְּפִיּוֹ. הַתְחִיל לְצַאֵת כְּנִגְדּוֹ לְהַתְפִּיֵס עִמּוֹ.

בֵּינָן שְׂרָאָה אוֹתוֹ מַה כְּתוּב? וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצְרֵר לוֹ. בֵּינָן שְׂקָרַב אֵלָיו, הַתְחִיל לְכַרַע וְלִסְגֹּד לְפָנָיו, זֶהוּ שְׂכָתוּב וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַרְצָה שְׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו. אָמַר עֲשׂוּ, אֲלֻמְלָא כָּל כְּפָּה הָיָה עִמּוֹ, לֹא יִשְׁתַּחֲוּהוּ כְּנִגְדֵי. הַתְחִיל לְהַתְגָּאוֹת.

בָּא רָאָה מַה כְּתוּב בְּבִלְעָם, (במדבר כב) **וַיָּבֹא** אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם לִילָה. בְּלִבְנָן כְּתוּב (בראשית לא) **וַיָּבֹא** אֱלֹהִים אֶל לִבְנָן הָאֲרָמִי בַחֲלוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְׁמֵר לָךְ פֶּן תִּדְבַר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב וְגו'. פֶּן תִּדְבַר? פֶּן תַּעֲשֶׂה לְיַעֲקֹב רָעָה צְרִיף לְכַתֵּב! אֶלָּא לִבְנָן לֹא רַדְף אַחֲרֵי יַעֲקֹב בְּכַח גְּבוּרִים לְעַרְףָּה בּוֹ קָרַב, שְׁתַּרְי חִיל יַעֲקֹב וּבְנָיו גְּדוֹל מְמַנּוּ, אֶלָּא לְהַרְגוֹ בְּפִיּוֹ וּלְהַשְׁמִידוֹ אֶת הַכֹּל. זֶהוּ שְׂכָתוּב אֲרָמִי אוֹבֵד אָבִי.

וְלִבְנָן כְּתוּב פֶּן תִּדְבַר וְלֹא פֶּן תַּעֲשֶׂה. וְכְתוּב יֵשׁ לְאֵל יָדַי לַעֲשׂוֹת. מִנִּין הָיָה יוֹדַע שְׂיִכְלַת הַיְתָה בִּידּוֹ? אֶלָּא כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר אֱלֹהֵי אַבִּיכֶם אָמַשׁ אָמַר אֵלַי.

וְזוֹרֵי הַעֲדוֹת שְׁצוּנָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲדֵי, שְׂכָתוּב (דברים כו) **וְעִנִּיתָ וְאָמַרְתָּ** לְפָנַי ה' אֱלֹהֵיךָ אֲרָמִי אוֹבֵד אָבִי וְגו'. וְעִנִּיתָ - כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שמות כ) **לֹא תַעֲנֶה בְרַעְףָּה,** (דברים ט) **עֲנֶה בְּאָחִיו.**

כְּתוּב בְּבִלְעָם (במדבר כד) **וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאת נַחְשִׁים,** שְׂכָפָה הוּא דְרַכּוֹ - שְׁהוּא הָיָה מְנַחֵשׁ. בְּלִבְנָן כְּתוּב (בראשית ל) **נַחֲשֵׁתִי, שְׁהַשְׁגִּיתָ בְּכַשְׁפּוֹ וּבְקַסְמוֹ בְּעַסְקָא שְׁל יַעֲקֹב, וּכְשָׂרְצָה לְהַאֲבִיד אֶת יַעֲקֹב בְּנַחֲשִׁים וּבְכַשְׁוּפִים שְׁלוֹ, רָצָה לְאַבְדּוֹ, וְלֹא עֲזָבוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.**

והיינו דאמר בלעם בן בנו, פי לא נחש ביצקב ולא קסם בישראל. מי יכול להם? שהרי סבי רצה לאבד את אביהם בנחשים ובקסמים שלו ולא עלה בידו, שלא השאירו לקלל. זהו שכתוב פי לא נחש ביצקב ולא קסם בישראל.

ובבב עשרת מיני כשפים וקסמים מהארת הפתורים הפתחונים עשה לבן פנגד יצקב, ולא יכל. זהו שכתוב (בראשית לא) ותחלף את משפחתי עשרת מנים. שפלים עשה לבן פנגדו ולא עלה בידו להרע לו, שכתוב (שם) והחלף את משפחתי עשרת מנים ולא נתנו אלהים להרע עמדי. מה זה מנים? פתרגום מנים, וכתוב (ויקרא יז) לשעירם אשר הם זנים אחריהם. מונים - מינים כמשמעו. ועשרה מינים הם של כשפים וקסמים בפתורים הפתחונים, וכלם עשה פנגדו.

עשרה מינים הם, שכתוב (דברים יח) קסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וחבר חבר ושאל אוב וידעני ודרש אל המתים. הרי הם עשרה.

אמר רבי יוסי, נחש וקסם הם שני מינים, ובדרגה אחת עולים, וכשפא בלעם, בקסם עשה פנגד ישראל, והיינו שכתוב (במדבר כב) וקסמים בידם. וכנגד יצקב בא לבן פנחש. זה וזה לא עלה בידם. זהו שכתוב (שם כג) פי לא נחש ביצקב ולא קסם בישראל. פי לא נחש ביצקב - בתחלה בימי לבן. ולא קסם בישראל - אחר כך בימי בלעם.

אמר בלעם לבלק, בא ראה מי יכול להם, שפל הקסמים והכשפים שפפתרים שלנו

והיינו דאמר בלעם בר בריה (במדבר כג) פי לא נחש ביצקב ולא קסם בישראל, מאן יכיל להון, דהא סבאי בעא לאובדא לאבוהון בנחשים ובקסמים דיליה ולא סליקא בידוי. דלא שבקיה ללטיא. הדא הוא דכתיב פי לא נחש ביצקב ולא קסם בישראל.

ובבבֵּהו עשרה זיני תרשין וקוסמין דקוזטפי דכתרין תתאין עבד לבן לקבליה דיעקב ולא יכיל. הדא הוא דכתיב, (בראשית לא) ותחלף את משפחתי עשרת מונים. דכלהו עבד לבן לקבליה ולא סליקו בידוי לאבאשא ליה, דכתיב, (בראשית לא) והחלף את משפחתי עשרת מונים ולא נתנו אלהים להרע עמדי. מאי מונים, פתרגום זינין, וכתיב (ויקרא יז) לשעירים אשר הם זונים אחריהם. מונים, מינים כמשמעו. ועשרה זינין אינון דתרשין וקוסמין בכתרין תתאין וכלהו עבד לקבליה.

עשרה זינין אינון, דכתיב, (דברים יח) קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וחבר חבר ושאל אוב וידעני ודרש אל המתים, הא עשרה אינון.

אמר רבי יוסי נחש וקסם, תרי זיני אינון, ובדרגא חד סלקין. וכד אתא בלעם בקסם עבד לקבליהון דישראל. והיינו דכתיב, (במדבר כב) וקסמים בידם. ולקבליה דיעקב אתא לבן פנחש, האי והאי לא סליקו בדייהו הדא הוא דכתיב, (שם כג) פי לא נחש ביצקב ולא קסם בישראל. פי לא נחש ביצקב בקדמיתא ביומוי דלבן. ולא קסם בישראל לבתר ביומוי דבלעם.

אמר בלעם לבלק, תא חזי, מאן יכיל להון. דכל קסמין ותרשין

מהארת המלכות שלמעלה [ומטה]
מתעטטין, [שהרי] והוא התקשר
בהם, שכתוב ה' אלהיו עמו
ותרועת מלך בו.

אמר רבי יהודה, חס וחס וחס וחס
שהיה יודע בלעם בקדשה
שלמעלה כלל, שהרי הקדוש
ברוך הוא לא התרצה בעם ולשון
אחר שישתמש בכבודו אלא בנוי
הקדושים, ואמר [ויקרא יא]
והתקדשתם והייתם קדושים. מי
שהם קדושים ישתמשו בקדשה.
ישאל הם קדושים, שכתוב [דברים
יד] כי עם קדוש אתה. אתה קדוש
ולא עם אחר.

מי שהם טמאים, טמאה מזדמנת
להם להטמא עליו. כתוב [ויקרא יג]
טמא הוא בדרך ישוב מחוץ למחנה
מושב, וטמא וטמא קורא,
שכתוב [שם] וטמא טמא יקרא. מי
שהוא טמא לטמא יקרא, הכל
הולך אחר מינו.

אמר רבי יצחק, נאה הוא ליעקב,
שהיה קדוש, לומר שנטמא בלבן
ובכשפיו, או שבת הוא שלו?
אמר לו רבי יוסי, אף על גב
שאמר רבי יהודה - אני מסייע לך,
שהרי כתוב [בראשית כז] אנכי עשו
בכרך. וכי יפה הוא לצדיק כיעקב
להחליף שמו בשם טמאה? אלא
אנכי, פוסק טעם, ואמר אנכי מי
שאני, אבל עשו בכרך, והרי
פרשוה.

אף כאן. ויהי לו שור וחמר.
לומר, אל תשים לבך ורצונך
לאותה ברכה שברכני אבא
שהתקיימה בי. הוא ברוך אותי הנה
גביר לאחיה וישתחוו לך בני אפך
- משום כך עבדך יעקב לאדני
לעשו. הוא ברוך אותי ברב דגן
ותירוש - הרי לא התקיים בי, שלא
אצרתי אותם, אלא ויהי לי שור

דבכתרין דילן, מקיזפא דמלכותא דלעילא
[ומטה] מתעטטין [דהא], והוא אתקשר בהו,
דכתיב יי אלהיו עמו ותרועת מלך בו.

אמר רבי יהודה חס ושלום דהוה ידע
בלעם בקדושה דלעילא [דף קסז ע"ב]
כלל. דהא קדשא בריה הוא לא אתרעי בעם
ולישן אתרא דישתמש ביקריה, אלא בנוי
קדישין. ואמר [ויקרא יא] והתקדשתם והייתם
קדושים, מאן דאינון קדישין ישתמשו
בקדושה, ישראל אינון קדישין דכתיב, [דברים
יד] כי עם קדוש אתה. אתה קדוש ולא עם
אחרא.

מאן דאינון מסאבין, מסאבו אזדמן לון
לאסתאבא עליה. כתיב, [ויקרא יג] טמא
הוא בדרך ישוב מחוץ למחנה מושבו.
ומסאבא למסאבא קרי דכתיב, [שם] וטמא
טמא יקרא, מאן דאיהו טמא, לטמא יקרא,
כלא אזיל בתר זנייה.

אמר רבי יצחק, יאות הוא ליעקב דהוה
קדישא לומר דאסתאב בלבן
ובחרשוי, או שבחא הוא דיליה. אמר ליה
רבי יוסי, אף על גב דקאמר רבי יהודה,
אנא מסייע לך. דהא כתיב, [בראשית כז] אנכי
עשו בכרך. וכי יאות הוא לצדיק כיעקב
למחלה שמייה בשמא דמסאבא, אלא אנכי,
פסקא טעמא. ואמר אנכי מאן דאנא, אבל
עשו בכרך והא אוקמוה.

אוף הקא, ויהי לי שור וחמר, לומר לא
תשוני לבך ורעותך להיאי ברכתא
דבריה לי אבא דאתקיים בי. הוא בריה לי
הוה גביר לאחיה וישתחוו לך בני אפך,
בגין כך עבדך יעקב. לאדני לעשו. הוא
בריה לי ברוב דגן ותירוש. הא לא אתקיים בי, דלא אוצרנא לון. אלא,

אף הקא, ויהי לי שור וחמר, לומר לא
תשוני לבך ורעותך להיאי ברכתא
דבריה לי אבא דאתקיים בי. הוא בריה לי
הוה גביר לאחיה וישתחוו לך בני אפך,
בגין כך עבדך יעקב. לאדני לעשו. הוא
בריה לי ברוב דגן ותירוש. הא לא אתקיים בי, דלא אוצרנא לון. אלא,

ויהי לי שור וְחמור צאן וְעבד, רְעִי עֲנֵא בְחַקְלָא. הוא בְּרִיךְ לִי, מְטַל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵי הָאָרֶץ. הָא לֹא אֲתַקְיִים בִּי, בְּגִין דְּהָא עִם לְבָן גְּרַתִּי, כְּגִינְרָא. דְּלֹא הָוָה לִי בִיתָא חֲדָא כָּל שָׁכֵן מִשְׁמַנֵי הָאָרֶץ. וְכָל זֶה כְּדֵי שְׁלֵא יִסְתַּפֵּל בְּיַעֲקֹב עַל אוֹתָן בְּרַכּוֹת וּיקְטַרְג עִמָּיה.

רְבִי אֲבָא אָמַר, כְּתוּב בְּיַעֲקֹב (שם כה) אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהֵלִים, גְּבִיר שְׁלִים. בְּגִין דְּאִיהוּ יְתִיב בְּתַרְיִן מִשְׁפָּנִין עֲלֵאִין. וְאִשְׁלִים לְהֵאִי גִיסָא וּלְהֵאִי גִיסָא, וְאִיהוּ לֹא אָמַר דְּאִסְתָּאב בְּחַרְשׁוּי. אָבֵל עַל מַה דְּקָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּגִין דְּלְבוּי שְׁלִים עַל טִיבוּ וּקְשׁוּט דְּעֵבִיד לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכָל עֲלֻמָּא יִדְעֵי עוֹבְדוּי דְּלָבָן מָאן אֵינּוּן, וּמָאן יְכִיל לְאִשְׁתַּזְבָּא (ס"א מניח, כל עשרין שנין דְּתַנּוּתֵי עִמָּיה) מְקַטְרוּגָא דִּילִיָּה דְּבַעֵי לְאוּבָדָא לִי. (ס"א וְאָנָּא יְתִיבְנָא וְעַבְדָּנָא עִמָּיה עֶשְׂרִין שְׁנִין) וּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁזַבְנֵי מַנְיָה. וְכֹלֵא הָוָה בְּגִין דְּלֹא יִסְתַּפֵּל בִּיה עֲשׂוּ דְּאֲתַקְיִימוּ בִּיה אֵינּוּן בְּרַכָּאן, וְלֹא יִנְטֵר לִיה דְּבָבוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (הושע יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְּרַכִּי יִי וְגו', וְכְתִיב, (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ:

וְיָשׁוּבוּ הַמְּלֹאכִים אֶל יַעֲקֹב לְאִמְרוּ בְּאִנּוּ אֶל אַחִיךָ אֶל עֲשׂוּ וְגַם הַלֵּךְ לְקִרְאָתְךָ וְאַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ עִמּוֹ. כִּינּוּן שְׁאֲמַר בְּאִנּוּ אֶל אַחִיךָ, לֹא יִדְעֵנוּ שְׁהוּא עֲשׂוֹ? וְכִי אַחִים אַחֲרִים הֵיוּ לְיַעֲקֹב? אֵלֹא בְּאִנּוּ אֶל אַחִיךָ. וְאִם תֹּאמַר שְׁחִזַר בְּתַשׁוּבָה וְהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ תְּקִינָה - לֹא כֵּן, אֵלֹא עֲשׂוּ הַרְשַׁע כְּמוֹ מַעֲקָרוֹ. וְגַם הַלֵּךְ לְקִרְאָתְךָ. וְאִם תֹּאמַר שְׁהוּא הוֹלֵךְ לְבִדּוֹ - לֹא, אֵלֹא אַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ עִמּוֹ.

וְכֵר כֶּן לְמָה? (אֵלֹא אֵינּוּן) אָמְרוּ לִיה, בְּגִין

וְיָשׁוּבוּ הַמְּלֹאכִים אֶל יַעֲקֹב לְאִמְרוּ בְּאִנּוּ אֶל אַחִיךָ אֶל עֲשׂוּ וְגַם הוֹלֵךְ לְקִרְאָתְךָ וְאַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ עִמּוֹ. כִּינּוּן אַחִיךָ, לֹא יִדְעֵנָא דְּאִיהוּ עֲשׂוֹ, וְכִי אַחִין אַחֲרֵינִין הוּוּ לְיַעֲקֹב. אֵלֹא בְּאִנּוּ אֶל אַחִיךָ, וְאִי תִימָא דְּהָדַר בְּתַשׁוּבָה וְאִזִּיל בְּאַרְחַ מְתַקְנָא, לֹאוּ הָכִי, אֵלֹא עֲשׂוּ הַרְשַׁע כְּדְמַעֲיַקְרָא. וְגַם הוֹלֵךְ לְקִרְאָתְךָ, וְאִי תִימָא דְּאִיהוּ בַלְחֻדוּי אִזִּיל. לֹאוּ, אֵלֹא אַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ עִמּוֹ.

וְכֵר כֶּן לְמָה, (אֵלֹא אֵינּוּן) אָמְרוּ לִיה, בְּגִין

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָרְעֵי תְדִיר בְּצִלּוֹתְהוֹן
 דְּצִדִּיקָא וּמִתְעַטֵּר בְּצִלּוֹתְהוֹן. כְּדָא מְרִינָן,
 דִּהֵהוּא מְלֹאכָא דְמִמְנָא עַל צִלּוֹתְהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל, סְנֵד"ל פּוֹן שְׁמִיָּה, נְטִיל כָּל אֵינוֹן
 צִלוֹתֵין וְעֵבִיד מְנַיְהוּ עֲטָרָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים
 וְאוּקְמוּהָ. וְכֹל שְׁפָן צִלּוֹתְהוֹן דְּצִדִּיקָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָרְעֵי בְּהוּ וְאֲתַעְבְּדֵן
 עֲטָרָה לְאֲתַעְטָרָא בְּאֵינוֹן צִלוֹתֵין לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְאֵי תִימָא מְשֻׁרְיִין קְדִישִׁין הֵווּ
 אֲתִיִּין עִמִּיָּה, אֲמַאי דְחִיל. אֲלֵא צִדִּיקָא לֹא
 סְמִכִין עַל זְכוּתֵיהוּ, אֲלֵא עַל צִלּוֹתְהוֹן
 וּבְעוֹתְהוֹן לְגַבֵּי מְאָרִיהוֹן.

וְתָא חֲזִי, דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, צִלוֹתָא
 דְּסַגִּיאִין סְלִיק קָמִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וּמִתְעַטֵּר בְּהֵהוּא צִלוֹתָא. בְּגִין דְּסִלְקָא בְּגוּוֹנִין
 סַגִּיאִין וְאֲתַפְלִילַת מִכַּפְּמָה סְטָרִין. וּבְגִין
 דְּאֲתַפְלִילַת מִכַּפְּמָה גּוּוֹנִין אֲתַעְבִּידַת עֲטָרָה
 וּמִנְחָא עַל רִישָׁא דְּצִדִּיק חַי הָעוֹלָמִים.
 וְצִלוֹתָא דִּיחִיד לֹא אִיהִי כְּלִילָא, וְלֹא אִיהִי
 אֲלֵא בְּגוּוֹן חַד. וְעַל דָּא צִלוֹתָא דִּיחִיד לֹא
 אִיהִי מִתְתַקְנָא לְאֲתַקְבְּלָא (אֲלֵא בְּצִלוֹתָא) כְּצִלוֹתָא
 דְּסַגִּיאִין. וְתָא חֲזִי, יַעֲקֹב כְּלִיל הָוָה, וְעַל דָּא
 צִלוֹתֵיהּ תְּאִיב לָהּ קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַה כְּתִיב
 וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצַר לוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח וְאָמַר (מְשַׁלֵּי כַח) אֲשֶׁרִי אָדָם
 מִפְּחַד תְּמִיד וּמִקְשָׁה לְבוֹ יפּוֹל בְּרַעָה.
 (דף קטז ע"א) זַפְּאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲתָרְעֵי בְּהוּ, וַיְהִי לֹון אֲוִרִיִּיתָא דְקָשׁוּט
 בְּגִין לְמִזְפֵּי בְּהּ לְחַיֵּי עֲלְמָא, דְּכֹל מָאן
 דְּאֲשַׁתְּדֵל בְּאוֹרִיִּיתָא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשִׁיף
 עֲלֵיהּ חַיִּין עֲלָאִין, וְאֲעִיל לִיהּ לְחַיֵּי עֲלְמָא
 דְּאֲתִי, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ל) כִּי הוּא חַיִּיךְ וְאֲרִיךְ
 יְמִיךְ. וּכְתִיב, (שֵׁם לֵב) וּבְדַבָּר הַזֶּה תֵּאָרִיכוּ יָמִים.

מְשׁוּם שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּמִיד
 מְרַצָּה בְּתַפְלוֹת הַצְּדִיקִים
 וּמִתְעַטֵּר בְּתַפְלוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ
 שְׁאֲמַרְנוּ שְׂאוֹתוֹ הַמְּלֹאךְ הַמְּמַנֶּה
 עַל תַּפְלוֹת יִשְׂרָאֵל, סְנֵד"ל פּוֹן
 שְׁמוֹ, נוֹטֵל כָּל אוֹתָן תַּפְלוֹת
 וְעוֹשֶׂה מֵהֶם עֲטָרָה לְחַי
 הָעוֹלָמִים וּבְאֵרוּחַ, וְכֹל שְׁפָן
 תַּפְלוֹת הַצְּדִיקִים שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְתַרְצָּה כְּהוּן, וְנַעֲשׂוֹת עֲטָרָה
 לְהַתְעַטֵּר בְּאוֹתָן תַּפְלוֹת לְקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ הוּא. וְאִם תֹּאמַר, מִחֲנֻת
 קְדוּשִׁים הֵיוּ בָאִים עִמּוֹ, אִזּוֹ לְמָה
 פְּחַד? אֲלֵא צְדִיקִים לֹא סוֹמְכִים
 עַל זְכוּתֵיהֶם, אֲלֵא עַל
 תַּפְלוֹתֵיהֶם וּבְקִשׁוֹתֵיהֶם לְרַבּוֹנָם.
 וְכֹא וּרְאָה שְׁאֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 תַּפְלוֹת רַבִּים עוֹלָה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וּמִתְעַטֵּר בְּאוֹתָהּ
 תַּפְלָה, מְשׁוּם שְׁעוֹלָה בְּגוּוֹנִים
 רַבִּים וְנִכְלָלַת מִכַּפְּמָה צְדִיקִים,
 וּמְשׁוּם שְׁנִכְלָלַת מִכַּפְּמָה גּוּוֹנִים,
 נַעֲשִׂית עֲטָרָה, וּמִנְחַת עַל רֹאשׁ
 צְדִיק חַי הָעוֹלָמִים. וְתַפְלוֹת
 הַיְחִיד אֵינָה כְּלוּלָה וְאֵינָה אֲלֵא
 בְּגוּוֹן אֶחָד, וְעַל כֵּן תַּפְלוֹת יְחִיד
 אֵינָה מִתְקַנָּת לְהַתְקַבֵּל (אֲלֵא בְּתַפְלָה)
 כְּתַפְלוֹת רַבִּים. וְכֹא וּרְאָה, יַעֲקֹב
 הָיָה כְּלוּל, וְעַל כֵּן תַּפְלוֹתוֹ
 הַשְּׁתוּקָק לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 מַה כְּתוּב? וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד
 וַיִּצַר לוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח וְאָמַר, (מְשַׁלֵּי כַח)
 אֲשֶׁרִי אָדָם מִפְּחַד תְּמִיד וּמִקְשָׁה
 לְבוֹ יפּוֹל בְּרַעָה. אֲשֶׁרִיִּיהֶם
 יִשְׂרָאֵל שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הַתְרַצָּה בְּהֶם וְנָתַן לְהֶם תּוֹרַת
 אֲמַת כְּדֵי לְזַכּוֹת בְּהּ לְחַיֵּי עוֹלָם,
 שְׁפַל מִי שְׁמִשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה,
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁף עֲלָיו
 חַיִּים עֲלִיּוֹנִים וּמְכַנְּסוֹ לְחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁכַתוּב (דְּבָרִים ל) כִּי
 הוּא חַיִּיךְ וְאֲרִיךְ יְמִיךְ, וּכְתוּב (שֵׁם
 לֵב) וּבְדַבָּר הַזֶּה תֵּאָרִיכוּ יָמִים.

חיים בעולם הזה, וחיים בעולם הבא.

רבי אלעזר אמר, כל מי שמשתדל בתורה, אין מיתתו על ידי יצר הרע, משום [שהוא נחש, והוא מלאך הפנות, אלא מיתתם בנשיקה, שכתוב (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו. כלומר על פי ה' והוא הנשיקה שהיא דקות של הנפש בעקר, ואותו שמשתדל בתורה] שהתחזק בעץ החיים ולא הרפה ממנו, ולכן צדיקים שמשתדלים בתורה לא נטמא גופם [אלא הוא טהור, כמו אלהיו בבית הקברות שמצאו אותו רבנו ושאלו אותו, ולא כהן הוא מרי? אמר להם, צדיקים לא טמאים במיתתם, כמו ששינונו, ביום שמת רבי במלך כהנה. כלומר שהתעסקו בו] שלא שרתה עליהם רוח טמאה.

יעקב היה עץ החיים, למה פחד, שהרי לא יכול לשלט עליו? ועוד, שהרי כתוב והנה אנכי עמך וגו', למה היה פוחד? ועוד, שהרי כתוב ויפגעו בו מלאכי אלהים, אם מחנות קדושים היו עמו, למה היה פוחד?

אמא הכל היה נאה, ויעקב לא היה רוצה לסמך על נס של הקדוש ברוך הוא, משום שחשב שאינו כדאי שהקדוש ברוך הוא יעשה לו נס, מה הטעם? משום שלא עבד את אביו ואמו כראוי ולא השתדל בתורה ונשא שתי אחיות, ואף על גב שהכל נתבאר. ועם כל זה צריך לאדם לפחד תמיד ולהתפלל לפני הקדוש ברוך הוא בתפלה, שכתוב אשרי אדם מפחד תמיד [ולפחד תמיד מלפני הקדוש ברוך הוא], והרי פרשנה.

בא ראה, תפלת האבות העמידו עולם, וכל בני העולם עליהם עומדים וסמוכים, ויעולם

ולעולמי עולמים לא נשפחת זכות האבות, משום שזכות האבות היא קיום של מעלה ומטה, וקיום של יעקב הוא קיום שלם יותר מכלם. ולכן בשעה שצרה לבני יעקב, הקדוש ברוך הוא

חיין בהאי עלמא וחיין בעלמא דאתי. רבי אלעזר אמר כל מאן דאשתדל באורייתא לשמה, לאו מיתתיה על ידא

דיצר הרע, בגין (גליון דהוא נחש והוא מלאכא דמוקא. אלא מיתתהון בנשיקה דכתיב (שיר השירים א) ישקני מנשיקות פיהו, כלומר על פי ה' והיא הנשיקה דהיא דביקומא דנפשא בעיקרא, והיא דאשתדל באורייתא) דאתתקיף באילנא דחיי ולא ארפי מניה, ובגין כן צדיקא דמשתדלי באורייתא לא מסתאבי גופא דלהון (גליון: אלא הוא דכו, כגון אלהיו כבי קברי דאשכחיהו רבנו, ושאלו ליה ולאו כהן הוא מרי, אמר לון צדיקא לא מסאבי במיתתהון, כמה דתנינן ביום שמת רבי במלך כהונה, כלומר דאתעסקו ביה) דלא שרא עלייהו רוח מסאבא.

יעקב אילנא דחיי הוה, אמאי דחיל, דהא לא יכול לשלטאה עלוי. ועוד דהא כתיב והנה אנכי עמך וגו', אמאי הוה דחיל. ותו דהא כתיב ויפגעו בו מלאכי אלהים. אי משריין קדישין הוו עמיה אמאי הוה דחיל. אמא כלא יאות הוה, ויעקב לא הוה בעי למסמך על ניסא דקדשא בריה הוא, בגין דחשיב דלאו איהו כדאי דקדשא בריה הוא יעביד ליה ניסא. מאי טעמא, בגין דלא פלח לאבוי ולאמיה פדקא יאות, ולא אשתדל באורייתא ונטל תרי אחיות. ואף על גב דכלא אתמר, ועם כל דא בעי ליה לבר נש למדחל תדיר ולצלאה קמי קדשא בריה הוא בצלותא. דכתיב אשרי אדם מפחד תמיד (ולמדחל תדיר קמי קדשא בריה הוא) והא אוקמוהו.

תא חזי, צלותא דאבהן קיימו עלמא, וכל בני עלמא עלייהו קיימי וסמכין. לעולם ולעלמי עלמין, לא אתנשי זכותא דאבהן, בגין דזכותא דאבהן איהו קיומא דעילא

רוֹאֵה אֶת דְּמוֹת יַעֲקֹב וְחָס עַל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב. יַעֲקֹב"ב בּוֹא"ו, לְמַה בּוֹא"ו? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא דְמוֹת שֶׁל יַעֲקֹב מִמֶּשׁ.

בֵּא רֵאָה, כָּל מִי שֶׁרוֹאֵה אֶת יַעֲקֹב, כְּמִי שֶׁמְסַתְּפֵל בְּאַסְפֵּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה (תּוֹפְאָרַת), וְהָרִי נֹאמַר שֶׁיְפִיּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב כְּיְפִיּוֹ שֶׁל אָדָם הֵרֵאשׁוֹן. אָמַר רַבִּי יִיסָא, אֲנִי שִׁמְעֵתִי, שֶׁכָּל מִי שֶׁמְסַתְּפֵל בַּחֲלוּמוֹ וְרוֹאֵה אֶת יַעֲקֹב מִצֵּטָף בְּמַלְבוּשָׁיו, מִתּוֹסְפִים לוֹ חַיִּים.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הָרִי נֹאמַר שֶׁדוֹד הַמְּלָךְ, עַד שֶׁלֹּא הָיָה, לֹא הָיוּ לוֹ חַיִּים כָּלֵל, פָּרַט לְזֶה שֶׁאָדָם הֵרֵאשׁוֹן נִתֵּן לוֹ שְׁבַעִים שָׁנָה מִשְׁלוֹ, וְכֵן הָיָה קִיוּמוֹ שֶׁל דוֹד הַמְּלָךְ שְׁבַעִים שָׁנָה הָיוּ, וְקִיּוּם שֶׁל אָדָם הֵרֵאשׁוֹן אֶלְף שָׁנָה חֹסֵר שְׁבַעִים. נִמְצְאוּ בְּאֵלֶּה אֶלְף שָׁנִים רֵאשׁוֹנוֹת אָדָם הֵרֵאשׁוֹן וְדוֹד הַמְּלָךְ.

פְּתַח וְאָמַר, (תּוֹהֲלִים כא) חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ נִתְּתָה לוֹ אֲרֹךְ יָמִים עוֹלָם וְעַד. חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ - זֶה דוֹד הַמְּלָךְ. שֶׁהָרִי כִּשְׁבָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרִיף הוּא גֵן עֵדֵן, הַטִּיל בּוֹ נִשְׁמַת דוֹד הַמְּלָךְ, וְהַסְתַּפֵּל בּוֹ וְרֵאָה שֶׁאֵין לוֹ חַיִּים מִשְׁלוֹ כְּלוּם וְעוֹמֵד לְפָנָיו כָּל הַיּוֹם. פִּיּוֹן שֶׁנִּבְרָא אָדָם הֵרֵאשׁוֹן, אָמַר, הָרִי וְדַאי קִיוּמוֹ. וּמֵאָדָם הֵרֵאשׁוֹן הָיוּ שְׁבַעִים שָׁנִים שֶׁהִתְקַיְּם דוֹד הַמְּלָךְ בְּעוֹלָם.

עוֹד הָעֲבוֹת הִשְׁאִירוּ לוֹ מַחֲיֵיהֶם כָּל אֶחָד וְאֶחָד. אַבְרָהָם הִשְׁאִיר לוֹ, וְכֵן יַעֲקֹב וְיוֹסֵף. יִצְחָק לוֹ הִשְׁאִיר לוֹ כְּלוּם, מִשּׁוֹם שֶׁדוֹד הַמְּלָךְ בֵּא מִצְדוֹ.

יִצְחָק לֹא שָׁבַק לִיָּה כְּלוּם, בְּגִין דְּדוֹד מִלְפָּא מִסְטָרִיָּה קָא אֶתָּא.

וְתַתָּא, וְקִיוּמָא דְיַעֲקֹב אִיהוּ קִיוּמָא שְׁלִים וְתִיר מִכְּלָהּוּ. וּבְגִין כֵּן בְּשַׁעֲתָא דְעֵאקוּ לִבְנוֹי דְיַעֲקֹב, קִדְשָׁא בְרִיף הוּא אַחֲמִי קַמִּיָּה דְיוֹקְנָא דְיַעֲקֹב וְחַיִּים עַל עֲלָמָא כְּמָה דְאֶתְ אָמַר, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב. יַעֲקֹב"ב בּוֹא"ו, אִמְאִי בּוֹא"ו, בְּגִין דְּאִיהוּ דְיוֹקְנָא דְיַעֲקֹב מִמֶּשׁ.

תָּא חֲזִי, כָּל מָאן דְּחֲמִי לִיָּה לְיַעֲקֹב כְּמָאן דְּאַסְתַּפֵּל בְּאַסְפֵּקְלָרְיָא דְנִהְרָא, וְהָא אֶתְמַר דְּשׁוּפְרִיָּה דְיַעֲקֹב כְּשׁוּפְרִיָּה דְאָדָם קִדְמָאָה. אָמַר רַבִּי יִיסָא, אֲנָא שִׁמְעָנָא דְכָל מָאן דְּאַסְתַּפֵּל בַּחֲלִמִיָּה וְחֲמָא לִיָּה לְיַעֲקֹב מְקַסְטָר בְּקוּסְפוּי, חַיִּין אֶתּוֹסְפֵן לִיָּה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הָא אֶתְמַר דְּדוֹד מִלְפָּא עַד לֹא הָיָה, לֹא הָיוּ לִיָּה חַיִּים כָּלֵל. בַּר דְּאָדָם קִדְמָאָה יָהֵב לִיָּה שְׁבַעִין שָׁנִין מְדִילִיָּה, וְכֵן הָיָה קִיוּמִיָּה דְדוֹד מִלְפָּא שְׁבַעִין שָׁנִין הָיוּ. וְקִיוּמָא דְאָדָם קִדְמָאָה אֶלְף שָׁנִין חֹסֵר שְׁבַעִין. אֲשַׁתְּפַחוּ בְּהַנִּי אֶלְף שָׁנִין קִדְמָאִי, אָדָם הֵרֵאשׁוֹן וְדוֹד מִלְפָּא.

פְּתַח וְאָמַר (תּוֹהֲלִים כא) חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ נִתְּתָה לוֹ אֲרֹךְ יָמִים עוֹלָם וְעַד. חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ, דָּא דוֹד מִלְפָּא. דְּהָא כֵּד בְּרָא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא גִנְתָּא דְעֵדֵן אֲטִיל בֵּיָה נִשְׁמַתָּא דְדוֹד מִלְפָּא, וְאַסְתַּפֵּל בֵּיָה וְחֲמִי דְלִית לִיָּה חַיִּים מְדִילִיָּה כְּלוּם. וְקִיּוּמָא קַמִּיָּה כָּל יוּמָא. פִּיּוֹן דְּבְרָא אָדָם הֵרֵאשׁוֹן אָמַר הָא וְדַאי קִיוּמִיָּה, וּמֵאָדָם קִדְמָאָה הָיוּ שְׁבַעִין שָׁנִין דְּאַתְקִיְּים דוֹד מִלְפָּא בְּעֲלָמָא.

תּוֹ אַבְרָהָן שָׁבַקוּ לִיָּה מַחֲיֵיהוֹן כָּל חַד וְחַד, אַבְרָהָם שָׁבַק לִיָּה, וְכֵן יַעֲקֹב וְיוֹסֵף.

וְדָאֵי אַבְרָהָם שָׁבַק לֵיהּ חֲמִשׁ שָׁנִין, דְּהָוָה לֵיהּ לְאַתְקִימָא מָאָה וּתְמַנִּין שָׁנִין, וְאַתְקִימָא מָאָה וְשִׁבְעִין וְחֲמִשׁ שָׁנִין, חֲסֵרִין חֲמִשׁ. יַעֲקֹב הָוָה לֵיהּ לְאַתְקִימָא בְּעוֹלָם פִּימֵי אַבְרָהָם, וְלֹא הִתְקִים אֱלֹא מָאָה וְאַרְבַּעִים וְשִׁבְעַת שָׁנִים. חֲסֵרִים עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה. נִמְצָא שְׂאֲבָרָהּ וַיִּנְקֹב הַשְּׂאִירוֹ לֹו מִחֵייהָם שְׁלֹשִׁים וְשֹׁלֶשׁ שָׁנִים. יוֹסֵף שֶׁהִתְקִים מָאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים, הָיָה לֹו לְהִתְקִים מָאָה וְאַרְבַּעִים וְשִׁבְעַת שָׁנִים פִּימֵי יַעֲקֹב, וְחֲסֵר מֵהֶם שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעַת שָׁנִים. הָרִי שְׁבַעִים שָׁנִים שֶׁהַשְּׂאִירוֹ לְדוֹד הַמְּלָךְ לְהִתְקִים בָּהֶם, וּבָהֶם הִתְקִים דְּוֹד בְּכָל אוֹתָם הַשָּׁנִים שֶׁהַשְּׂאִירוֹ לֹו הָאֲבוֹת.

וְאִם תִּימָא יַצְחָק אֲמַאי לָא שָׁבַק לֵיהּ כְּלוּם כְּהַנִּי, בְּגִין דְּאִיהוּ חֲשֵׁף וְדוֹד מִסְטָרָא דְּחֲשֵׁף קָא אָתָא, וּמֵאֵן דְּאִיהוּ בְּחֲשֵׁף לִית לֵיהּ נְהוּרָא כְּלָל וְלִית לֵיהּ חַיִּים. וּבְגִין כֵּן לָא הָוֹן לְדוֹד חַיִּים כְּלָל. אֲבָל אֵלִין דְּהָוֹן לְהוּן נְהוּרָא, נְהִירוֹ לֵיהּ לְדוֹד מְלָפָא, וּמְנַיִיהוּ אֲצַטְרִיף לְאַנְהָרָא וּלְמַהוּי לֵיהּ חַיִּים, דְּהָא מִסְטָרָא דְּחֲשֵׁף לִית לֵיהּ חַיִּים כְּלָל, וְעַל דָּא לָא אָתָא יַצְחָק בְּחוּשְׁבָנָא.

וְאִם תִּימָא יוֹסֵף אֲמַאי יִתִּיר מִכְּלָהוּ. אֱלֹא וְדָאֵי יוֹסֵף בְּלַחֲדוּי, כְּכִלְהוּ בְּגִין דְּאֲקָרִי צַדִּיק, וְדָא הוּא דְּאַנְהִיר לְסִיְהָרָא יִתִּיר מִכְּלָהוּ. וּבְגִין כֵּן הָאֵי שָׁבַק לֵיהּ לְדוֹד מְלָפָא יִתִּיר מִכְּלָהוּ חַיִּין, דְּכִתִּיב, (בְּרַאשִׁית א) וַיִּתֵּן אֱלֹהִים בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ.

בָּא רָאָה, יַעֲקֹב, תְּפִלְתּוֹ הַגְּנָה עָלָיו מַעֲשׂוֹ מַשׁוּם שְׂרָצָה לְהַעֲבִיר זְכוּתוֹ לְבָנָיו אַחֲרָיו וְלֹא לְהוֹצִיא אוֹתָהּ עִכְשָׁו אֲצֵל עֶשׂו, וְעַל זֶה הִתְפַּלֵּל תְּפִלְתּוֹ לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלֹא סָמַךְ עַל זְכוּתוֹ

וְדָאֵי אַבְרָהָם שָׁבַק לֵיהּ חֲמִשׁ שָׁנִין, דְּהָוָה לֵיהּ לְאַתְקִימָא מָאָה וּתְמַנִּין שָׁנִין, וְאַתְקִימָא מָאָה וְשִׁבְעִין וְחֲמִשׁ שָׁנִין, חֲסֵרִין חֲמִשׁ. יַעֲקֹב הָוָה לֵיהּ לְאַתְקִימָא בְּעוֹלָם פִּימֵי אַבְרָהָם, וְלֹא אֱלֹא מָאָה וְאַרְבַּעִין וְשִׁבְעַת שָׁנִין, חֲסֵרִים תְּמַנִּין וְעֶשְׂרִין. אֲשֶׁתְּפָחוּ דְּאַבְרָהָם וַיַּעֲקֹב שָׁבַקוּ לֵיהּ מִחֵייהוֹן תְּלַתִּין וּתְלַת שָׁנִין. יוֹסֵף דְּאַתְקִימָא מָאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִין, הָוָה לֵיהּ לְאַתְקִימָא מָאָה וְאַרְבַּעִין וְשִׁבְעַת שָׁנִין פִּימֵי דְּיַעֲקֹב, וְחֲסֵר מִנְהוֹן תְּלַתִּין וְשִׁבְעַת שָׁנִין. הָא שְׁבַעִין שָׁנִין דְּשָׁבַקוּ לֵיהּ לְדוֹד מְלָפָא לְאַתְקִימָא בְּהוּן, וּבָהוּ אֲתִקִּים דְּוֹד בְּכָל אֵינוֹן שָׁנִין דְּשָׁבַקוּ לֵיהּ אֲבָהָן.

וְאִם תִּימָא יַצְחָק אֲמַאי לָא שָׁבַק לֵיהּ כְּלוּם כְּהַנִּי, בְּגִין דְּאִיהוּ חֲשֵׁף וְדוֹד מִסְטָרָא דְּחֲשֵׁף קָא אָתָא, וּמֵאֵן דְּאִיהוּ בְּחֲשֵׁף לִית לֵיהּ נְהוּרָא כְּלָל וְלִית לֵיהּ חַיִּים. וּבְגִין כֵּן לָא הָוֹן לְדוֹד חַיִּים כְּלָל. אֲבָל אֵלִין דְּהָוֹן לְהוּן נְהוּרָא, נְהִירוֹ לֵיהּ לְדוֹד מְלָפָא, וּמְנַיִיהוּ אֲצַטְרִיף לְאַנְהָרָא וּלְמַהוּי לֵיהּ חַיִּים, דְּהָא מִסְטָרָא דְּחֲשֵׁף לִית לֵיהּ חַיִּים כְּלָל, וְעַל דָּא לָא אָתָא יַצְחָק בְּחוּשְׁבָנָא.

וְאִם תִּימָא יוֹסֵף אֲמַאי יִתִּיר מִכְּלָהוּ. אֱלֹא וְדָאֵי יוֹסֵף בְּלַחֲדוּי, כְּכִלְהוּ בְּגִין דְּאֲקָרִי צַדִּיק, וְדָא הוּא דְּאַנְהִיר לְסִיְהָרָא יִתִּיר מִכְּלָהוּ. וּבְגִין כֵּן הָאֵי שָׁבַק לֵיהּ לְדוֹד מְלָפָא יִתִּיר מִכְּלָהוּ חַיִּין, דְּכִתִּיב, (בְּרַאשִׁית א) וַיִּתֵּן אֱלֹהִים בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב צְלוּתִיהּ אֲגִין לֵיהּ מַעֲשׂוֹ, בְּגִין דְּבָעָא לְסִלְקָא זְכוּתִיהּ לְבָנוּי אֲבִתְרִיהּ וְלֹא לְאַפְקָא לֵיהּ הַשְׁתָּא לְגַבִּיּהּ דְּעֶשׂו. וְעַל דָּא צְלִי צְלוּתִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיף

הוא, וְלֹא אֶסְתַּמֵּיךְ עַל זְכוּתֶיהָ, לְשִׁיזְבָא לִיהָ
בְּגִינֶיהָ :

וַיֹּאמֶר אִם יָבֵא עֲשׂוֹ אֶל הַמַּחְנֶה הָאֶחָת וְהִכְהוּ
וְהָיָה הַמַּחְנֶה הַנִּשְׁאָר לְפִלִיטָה. תָּא חֲזִי,
מָה כְּתִיב וַיַּחֲזֵק אֶת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֵת הַצֹּאן
וְאֵת הַבָּקָר וְהַגְּמָלִים לְשָׁנֵי מַחְנוֹת. אֲמַאי לְשָׁנֵי
מַחְנוֹת. בְּגִין דְּאָמַר אִם יָבֵא עֲשׂוֹ אֶל הַמַּחְנֶה
הָאֶחָת וְהִכְהוּ וְהָיָה הַמַּחְנֶה הַנִּשְׁאָר לְפִלִיטָה.

תָּא חֲזִי, שְׁכִינְתָא לָא עֲדִיאַת מֵאֲהֵל לָאָה
וּמֵאֲהֵל רַחֵל. אָמַר יַעֲקֹב יִדְעָנָא דְהָא נְטִירוֹ
לֹוּן לְאֵלִין מִן קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מָה עֶבֶד וַיִּשָּׂם
אֵת הַשְּׁפָחוֹת וְאֵת יַלְדֵיהֶן רֵאשׁוּנָה, אָמַר אִם
יִקְטִיל עֲשׂוֹ, לְאֵלִין יִקְטִיל. אָבֵל אֵלִין לָא
מִסְתַּפְּנָא מִנֵּיהוּ, בְּגִין דְּשְׁכִינְתָא עִמָּהוֹן. וְעַל
דָּא וְהָיָה הַמַּחְנֶה הַנִּשְׁאָר לְפִלִיטָה. פִּינּוֹן דְּעֵבִיד
הָאִי אֲתַקִּין צְלוּתֶיהָ עֲלֵיהוּ, מָה כְּתִיב וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אֲבָרְהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְיָ
הָאוֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאֲטִיבָה
עִמָּךְ.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וְאָמַר (תהלים קב) תִּפְלָה לְעַנִּי כִי
יַעֲטֹף וּלְפָנַי יְיָ יִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ. הָאִי קָרָא
אוּקְמוּהָ בְּכַמָּה אַתְרַ. אֵלֶּא דְדוּד מְלָפָא אָמַר דָּא
כַּד אֶסְתַּפַּל וְחָמָא בְּמַלִּי דְמִסְפְּנָא, וְאֶסְתַּפַּל בֵּיהּ
פַּד הוּהוּ אָזִיל וְעָרַק מִקְמֵי חֲמוּי אָמַר דָּא. תִּפְלָה
לְעַנִּי, דָּא הִיא צְלוּתָא דְבַעֲי מִסְפְּנָא קְמֵי קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְדָא צְלוּתָא דְאַקְדִּימַת לְכָל צְלוּתְהוֹן
דְּעֵלְמָא.

בְּתוֹב הָכָא תִּפְלָה לְעַנִּי וּכְתִיב הָתָם (תהלים ז)
תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, מָה בֵּין
הָאִי לְהָאִי. אֵלֶּא דָּא תִּפְלָה שְׁל יַד וְדָא תִּפְלָה
שְׁל רֵאשׁ, וְלִית לְאַפְרָשָׁא בֵּין הָאִי תִּפְלָה לְעַנִּי
וּבֵין תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, וְתַרְוַויֵיהוּ
שְׁקוּלִין בְּחַד.

לְהַצִּילוּ בְּגִלְלָה.

וַיֹּאמֶר אִם יָבֵא עֲשׂוֹ אֶל הַמַּחְנֶה
הָאֶחָת וְהִכְהוּ וְהָיָה הַמַּחְנֶה
הַנִּשְׁאָר לְפִלִיטָה. בָּא רָאָה מָה
כְּתוּב, וַיַּחֲזֵק אֶת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ
וְאֵת הַצֹּאן וְאֵת הַבָּקָר וְהַגְּמָלִים
לְשָׁנֵי מַחְנוֹת. לָמָּה לְשָׁנֵי
מַחְנוֹת? מִשּׁוּם שְׁאָמַר, אִם יָבֵא
עֲשׂוֹ אֶל הַמַּחְנֶה הָאֶחָת וְהִכְהוּ
וְהָיָה הַמַּחְנֶה הַנִּשְׁאָר לְפִלִיטָה.
בָּא רָאָה שְׁשִׁכְיָנָה לָא זָוָה מֵאֲהֵל
לָאָה וּמֵאֲהֵל רַחֵל. אָמַר יַעֲקֹב,
יִדְעָתִי שְׁהָרִי שְׁמִירָה לְאֵלָה
מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. מָה עֲשָׂה?
וַיִּשָּׂם אֵת הַשְּׁפָחוֹת וְאֵת יַלְדֵיהֶן
רֵאשׁוּנָה. אָמַר, אִם יִהְרַג עֲשׂוֹ -
יִהְרַג אֵת אֵלָה, אָבֵל אֵלָה אֵינִי
פּוֹחַד מֵהֶם, מִשּׁוּם שְׁשִׁכְיָנָה
עִמָּהֶם, וְעַל זֶה - וְהָיָה הַמַּחְנֶה
הַנִּשְׁאָר לְפִלִיטָה. פִּינּוֹן שְׁעֲשֵׂה
אֵת זֶה, תִּקְוֵן תִּפְלָתוֹ עֲלֵיהֶם, מָה
כְּתוּב? וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי
אֲבָרְהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק ה'
הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ
וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאֲטִיבָה עִמָּךְ.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וְאָמַר, (תהלים קב)
תִּפְלָה לְעַנִּי כִי יַעֲטֹף וּלְפָנַי ה'
יִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ. פְּסוּק זֶה בְּאַרְוֵהוּ
בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. אֵלֶּא דְדוּד הַמְלָךְ
אָמַר אֵת זֶה כְּשֶׁהִסְתַּפַּל וְרָאָה
בְּדַבְרֵי הָעַנִּי, וְהִסְתַּפַּל בּוֹ כְּשֶׁהָיָה
הוֹלֵךְ וּבּוֹרַח מִלְּפָנֵי חֲמוּי אָמַר
זֶה. תִּפְלָה לְעַנִּי - זוֹהִי תִּפְלָה
שְׁמִבְקֵשׁ הָעַנִּי לְפָנֵי הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְזוֹ הַתִּפְלָה
שְׁמִקְדִּימָה אֵת כָּל תִּפְלוֹת
הָעוֹלָם.

כְּתוּב כַּאֲן תִּפְלָה לְעַנִּי, וּכְתוּב
שָׁם (שם ז) תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ
הָאֱלֹהִים. מָה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֶּא
זוֹ תִּפְלָה שְׁל יַד, וְזוֹ תִּפְלָה שְׁל
רֵאשׁ, וְאֵין לְהַפְרִיד בֵּין הַתִּפְלָה
לְעַנִּי הַזֶּה וּבֵין תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ
הָאֱלֹהִים, וּשְׁתִּיחֵן שְׁקוּלוֹת
כַּאֲחַת.

וְעַל זֶה תִּפְּלֵת הָעֲנִי מִקְּדִימָה
לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכָּל
תִּפְּלוֹת הָעוֹלָם, מְשׁוּם שֶׁכְּתוּב
(שם כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקֵץ עֲנוֹת
עֲנֵי וְגו'. בֵּא רָאָה, תִּפְּלָה לְעֲנֵי זֹ
תִּפְּלָה שֶׁל יָד, שֶׁהָעֲנִי דְבוּק
בְּעֲנָיו כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ מַעֲצָמו
כְּלוּם.

דְּבַר אַחַר, תִּפְּלָה - זֶה מִשָּׁה,
לְעֲנֵי - זֶה דָּוִד, כִּי יַעֲטֹף -
כְּשֶׁמִּתְכַּסֶּה הַלְּבָנָה וּמִתְכַּסֶּה
הַשֶּׁמֶשׁ מִמְּנָה, וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפֹף
שִׁיחוֹ - כְּדֵי לְהִתְחַבֵּר עִם הַשֶּׁמֶשׁ.
בֵּא רָאָה, הַתִּפְּלָה שֶׁל כָּל בְּנֵי
אָדָם תִּפְּלָה, וּתְפִלַּת הָעֲנִי הִיא
תִּפְּלָה שְׁעוֹמֶדֶת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵרֶת שְׁעָרִים
וּפְתָחִים וְנִכְנְסֶת לְהִתְקַבֵּל לְפָנָיו.
זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת כב) וְהָיָה כִּי
יַצַּעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי חֲנוּן אָנִי,
וְכָתוּב שָׁמַע אֲשָׁמַע צַעֲקָתוֹ.
וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפֹף שִׁיחוֹ - כְּמִי
שֶׁמִּתְרַעַם עַל דֵּין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תִּפְּלוֹת
הַצַּדִּיקִים חֲדוּהָ לְכַנְסֶת יִשְׂרָאֵל
לְהִתְעַטֵּר לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. מְשׁוּם זֶה חֲבִיבָה הִיא יוֹתֵר
לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִכְן
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תָּאֵב לְתִפְּלוֹת
הַצַּדִּיקִים בְּשַׁעֲה שְׁצָרִיף לָהֶם,
מְשׁוּם שִׁיּוּדְעִים לְרַצוֹת אֶת
רַבּוֹנָם.

מַה כְּתוּב בַּיַּעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי
אֲבָרְהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק ה'
הָאֵמַר אֵלַי שׁוּב וְגו'. הַתְּעַטֵּר
וְנִקְשֵׁר קֶשֶׁר בְּקֶשֶׁר אֶחָד כְּרָאוּי.
אֱלֹהֵי אָבִי אֲבָרְהָם לִימִן, וְאֱלֹהֵי
אָבִי יִצְחָק לְשְׂמָאל. הָאֵמַר אֵלַי -
כָּאֵן תִּלָּה הַדְּבָר לְהִתְעַטֵּר
לְמִקּוּמוֹ בִּינְיָהֶם. שׁוּב לְאַרְצֶךָ
וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וְאִיטִיבָה עִמָּךָ.

כְּמִנְתִּי מִכָּל הַחֲסָדִים. לְמַה הָיָה
צָרִיף זֶה עִם זֶה? אֵלָּא, אָמַר

וְעַל דָּא צְלוֹתָא דְעֲנֵי אֶקְדִימַת קַמִּי קְדָשָׁא
בְּרִיף הוּא מִכָּל צְלוֹתֵין דְעֵלְמָא, בְּגִין
דְכְּתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקֵץ עֲנוֹת
עֲנֵי וְגו'. תָּא חֲזִי, תִּפְּלָה לְעֲנֵי, דָּא תִּפְּלָה שֶׁל
יָד. דְעֲנֵי אֶתְדַבֵּק בְּמִסְפְּנוֹתֶיהָ, כְּמֵאן דְלִית
לֵיה מַגְרָמִיָּה כְּלוּם.

דְּבַר אַחַר תִּפְּלָה דָּא מִשָּׁה. לְעֲנֵי דָּא דָּוִד. כִּי
יַעֲטֹף, כְּדֵי אֶתְכַסֵּי אֶתְפְּסֵי וְאֶתְכַסֵּי
שְׁמָשָׁא מִינָהּ. וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפֹף שִׁיחוֹ, בְּגִין
לְאַתְחַפְּרָא בְּהַדִּי שְׁמָשָׁא.

תָּא חֲזִי, צְלוֹתָא דְכָל בְּנֵי נְשָׂא צְלוֹתָא.
וְצְלוֹתָא דְמִסְפְּנָא אִיהִי צְלוֹתָא דְקִיּוּמָא
קַמִּיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְתִבְרַת תְּרַעִין
וּפְתָחִין וְעֵאלֶת לְאַתְקַבְּלָא קַמִּיָּה הָדָא הוּא
דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת כב) וְהָיָה כִּי יַצַּעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי
חֲנוּן אָנִי, וְכְתִיב שָׁמַע אֲשָׁמַע צַעֲקָתוֹ. וְלִפְנֵי
יְיָ יִשְׁפֹף שִׁיחוֹ, כְּמֵאן דְמִתְרַעַם עַל דֵּינוּי
דְקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר צְלוֹתְהוֹן דְצַדִּיקֵינָא
חֲדוּוֹתָא לְכַנְסֶת יִשְׂרָאֵל (דף קסט ט"ו א")
לְאַתְעַטְרָא קַמִּיָּה קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, בְּגִין כְּף
חֲבִיבָא הוּא יִתִּיר קַמִּיָּה קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא.
וּבְגִין כְּף קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא תָּאֵיב לְצְלוֹתְהוֹן
דְצַדִּיקֵינָא בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיף לוֹן, בְּגִין דִּידְעֵי
לְרַצוּיִי לְמֵאֲרִיָּהוֹן.

מַה פְּתִיב בֵּיה בַּיַּעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אֲבָרְהָם
וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְיָ הָאוֹמֵר אֵלַי שׁוּב
וְגו', אַעֲטֵר וְאֶקְשֵׁר קֶשֶׁר בְּקֶשֶׁר אֶחָד
כְּרָאוּי. אֱלֹהֵי אָבִי אֲבָרְהָם לִימִינָא, וְאֱלֹהֵי
אָבִי יִצְחָק לְשְׂמָאלָא. הָאוֹמֵר אֵלַי, הֲכָא תִלָּי
מְלָה לְאַתְעַטְרָא לְאַתְרִיָּה בִּינְיָהוּ. שׁוּב
לְאַרְצֶךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וְאִיטִיבָה עִמָּךָ:

כְּמִנְתִּי מִכָּל הַחֲסָדִים, אֵמַאי הָוָה אַצְטְרִיף

יַעֲקֹב, אֵתָּה הִבְטַחְתָּ לִּי לְהִיטִיב עִמִּי, וְאֵנִי יָדַעְתִּי שֶׁכָּל מַעֲשֵׂיךָ כָּלָם הֵם עַל תְּנָאִי, הֲרִי אֲנִי אֵין בִּי זְכוּת, שֶׁהֲרִי קִטְנָתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדְּךָ, וְכָל מָה שֶׁעָשִׂיתָ לִּי עַד הַיּוֹם, לֹא בִשְׁבִיל זְכוּתִי הִיָּה, אֲלֵא בְּגִלְלָךְ הוּא שֶׁעָשִׂיתָ לִּי. וְאוֹתוֹ טוֹב וְאֱמֶת בְּגִלְלָךְ הִיָּה, שֶׁהֲרִי כִשְׁעֲבֹרְתִי בַתְּחִלָּה, שֶׁהִיִּיתִי הוֹלֵךְ מִלִּפְנֵי עֲשׂוֹ, יַחֲדִי עֲבַרְתִּי אֶת אוֹתוֹ נִהַר, וְאֵתָּה עָשִׂיתָ עִמִּי טוֹב וְאֱמֶת, וְהֲרִי אֲנִי עֹשֶׂה עוֹבֵר אוֹתוֹ בְּשָׁנֵי מַחְנוֹת, הֵם שְׁנֵי הַמַּחְנוֹת שֶׁחֲלַק.

עַד כַּאֲן סְדוּרָא דְשִׁבְחָא דְמֵאֲרִיָּה, מִכָּאֲן וְלְהֵלָּאָה בְּעָא מַה דְאֶצְטְרִיף לִיה. לְאֶחְזָאָה לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא, דְאֶצְטְרִיף לִיה לְבַר נָשׁ לְסִדְרָא שִׁבְחָא דְמֵאֲרִיָּה בְּקַדְמִיתָא, וְלְבַתֵּר יַבְעִי בְּעוֹתִיָּה. דְהֵכִי עַבְד יַעֲקֹב, בְּקַדְמִיתָא סִדֵּר שִׁבְחָא דְמֵרִיָּה, וְלְבַתֵּר דְסִדֵּר שִׁבְחָא אָמַר בְּעוֹתִיָּה דְאֶצְטְרִיף לִיה.

עַד הָרָא הוּא דְכָתִיב הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אַחֵי מִיַּד עֲשׂוֹ כִי יֵרָא אֲנֹכִי אֲתוּ פֶן יִבָּא וְהִפְנִי אִם עַל בְּנִים. מִכָּאֲן, מָאֵן דְצָלִי צְלוֹתִיָּה דְבַעֲי לְפָרְשָׁא מְלוּי כְדָקָא יָאוּת. הַצִּילֵנִי נָא, וְאִי תִימָא דְהָא שׁוֹבֵת לִי מִלְבָּן. מִיַּד אַחֵי. וְאִי תִימָא קְרִיבִין אוֹחְרֵנִין סְתָם, אַחִין אַקְרוּיָן, מִיַּד עֲשׂוֹ. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין לְפָרְשָׁא מְלָה כְדָקָא יָאוּת. וְאִי תִימָא אֲנָא אֲמַאי אֶצְטְרִיף, כִּי יֵרָא אֲנֹכִי אֲתוּ פֶן יִבָּא וְהִפְנִי. בְּגִין לְאֶשְׁתַּמּוּדְעָא מְלָה לְעִילָא וְלְפָרְשָׁא לָה כְדָקָא יָאוּת, וְלֹא יִסְתִּים מְלָה:

וְאֵתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְגו'. וְאֵתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב, מָאִי וְאֵתָּה. כְּמָה דְאֵתָּה אָמַר (נַחֲמִיָּה ט) וְאֵתָּה מַחֲיָה אֶת כָּלָם, אוּף הָכָא וְאֵתָּה אֲמַרְתָּ.

הַי עִם הָאִי. אֲלֵא אָמַר יַעֲקֹב אֵת אֲבִטְחָתָ לִי לְאוֹטְבָא עִמִּי, וְאֲנָא יָדַעְנָא דְכָל עוֹבְדְךָ כְּלֵהוּ עַל תְּנָאִי. הָא אֲנָא לִית בִּי זְכוּתָא דְהָא קִטְנָתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדְּךָ, וְכָל מָה דְעָבַדְתָּ לִּי עַד יוֹמָא לָאוּ בְּגִין זְכוּתָאִי הוּא אֲלֵא בְּגִינְךָ הוּא דְעָבַדְתָּ לִּי, וְהוּא טִיבוּ וְקִשׁוּט בְּגִינְךָ הוּא. דְהָא כַּד עֲבַרְנָא בְּקַדְמִיתָא דְהוּינָא אֲזִיל מִקָּמִי דְעֲשׂוֹ, יַחֲדָאִי עֲבַרְנָא לִיָּה לְהוּא נִהָרָא, וְאֵתָּה עָבַדְתָּ עִמִּי טִיבוּ וְקִשׁוּט. וְהָא אֲנָא הִשְׁתָּא מְעַבֵּר לִיָּה בְּתַרִּי מִשִּׁרְיָיִן, אֵינּוֹן תַּרִּין מִשִּׁרְיָיִן דְפָלִיג.

עַד הָרָא הוּא דְכָתִיב הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אַחֵי מִיַּד עֲשׂוֹ כִי יֵרָא אֲנֹכִי אֲתוּ פֶן יִבָּא וְהִפְנִי אִם עַל בְּנִים. מִכָּאֲן, מָאֵן דְצָלִי צְלוֹתִיָּה דְבַעֲי לְפָרְשָׁא מְלוּי כְדָקָא יָאוּת. הַצִּילֵנִי נָא, וְאִי תִימָא דְהָא שׁוֹבֵת לִי מִלְבָּן. מִיַּד אַחֵי. וְאִי תִימָא קְרִיבִין אוֹחְרֵנִין סְתָם, אַחִין אַקְרוּיָן, מִיַּד עֲשׂוֹ. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין לְפָרְשָׁא מְלָה כְדָקָא יָאוּת. וְאִי תִימָא אֲנָא אֲמַאי אֶצְטְרִיף, כִּי יֵרָא אֲנֹכִי אֲתוּ פֶן יִבָּא וְהִפְנִי. בְּגִין לְאֶשְׁתַּמּוּדְעָא מְלָה לְעִילָא וְלְפָרְשָׁא לָה כְדָקָא יָאוּת, וְלֹא יִסְתִּים מְלָה:

וְאֵתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְגו'. וְאֵתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב, מָאִי וְאֵתָּה. כְּמָה דְאֵתָּה אָמַר (נַחֲמִיָּה ט) וְאֵתָּה מַחֲיָה אֶת כָּלָם, אוּף הָכָא וְאֵתָּה אֲמַרְתָּ.

בא ראה, דוד המלך אמר, (תהלים ט) יהיו לרצון אמרי פי, אלו דברים שהתפרשו. והגיון לבי - אלו דברים נסתרים שלא יכול בן אדם לפרשם בפיו, זהו הגיון, שהוא בלב, שלא יכול להתפרש. ועל זה צריך הדבר להתפרש בפה, ודבר שתלוי בלב, והכל סוד הוא. אחד כנגד דרגה תחתונה, ואחד כנגד דרגה עליונה. דבר שהתפרש, כנגד דרגה תחתונה שהצטרף להתפרש. אותו שתלוי בלב הוא כנגד דרגה פנימית יותר, והכל הוא כאחד. ועל זה אמר יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך וגו'.

כמו זה אמר יעקב, בתחלה פרש הדבר פראוי, ואחר כך הסתיר הדבר שתלוי בהגיון הלב שלא צריך לפרש, שפתוב (בראשית לב) ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב. כאן הוא דבר התלוי בלב שלא צריך לפרש, וכן צריך כמו שאמרנו, כדי ליחד יחוד שלם פראוי. אשרי הצדיקים שיודעים לסדר שבח רבונם פראוי ולבקש בקשתם, ולכן כתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. [ס"א כתוב גם את השני גם את השלישי וגו'. שלש פעמים גם, רמו (ג"ם ראשי תבות: גואל משה. גואל מרדכי. גואל משיח) לשלש גאלות על ידי שלשה צדיקים, משה מרדכי משיח, שעתיד לגאלנו בקרוב].

ויותר יעקב לבדו וגו'. רפי חייה פתח ואמר, (תהלים צא) לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך. בא ראה, כשבא הקדוש ברוך הוא את העולם, עשה בכל יום ויום מעשהו הראוי לו, והרי פרשוהו ונתפאר, [ואם תאמר] פיוס הרביעי עשה מאורות, ואז נבראה הלכנה

תא חזי, דוד מלכא אמר (תהלים יט) יהיו לרצון אמרי פי, אלין מלין דאתפרשן. והגיון לבי, אלין מלין דסתימן דלא יכיל בר נש לפרשא לון בפומיה, דא הוא הגיון דאיהו בלבא דלא יכיל לאתפרשא.

ועל דא אצטריך מלה לאתפרשא בפומא, ומלה דתליא בלבא, וכלא רזא איהו. חד לקבל דרגא תתאה, וחד לקבל דרגא עלאה. מלה דאתפרשא לקבל דרגא תתאה דאצטריך לאתפרשא. ההוא דתליא בלבא איהו לקבל דרגא פנימאה יתיר, וכלא כחדא איהו. ועל דא אמר יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך וגו'.

בגוונא דא אמר יעקב, בקדמיתא פריש מלה כדקא יאות, ולבתר סתים מלה דאיהי תליא בהגיונא דלבא דלא אצטריך לפרשא. דכתיב, (בראשית לב) ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב. הכא איהו מלה דתליא בלבא דלא אצטריך לפרשא. וכן אצטריך בדקאמרן, בגין ליחדא יחודא שלים כדקא יאות. זכאין אינון צדיקיא דידעי לסדרא שבחא דמאריהון כדקא יאות ולמבעי בעותהון, ובגין כך פתיב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. [ס"א כתוב גם את השני גם את השלישי וגו', שלש פעמים

גם, רמו (גליון, ג"ם ראשי תיבות גואל משה גואל מרדכי גואל משיח) לשלש גאולות על ידי שלשה צדיקים משה מרדכי משיח שעתיד לגאלנו בקרוב]:

ויותר יעקב לבדו וגו'. רפי חייה פתח ואמר, (תהלים צא) לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך. תא חזי, כד ברא קדשא בריך הוא עלמא עבד בכל יומא ויומא (דף קסט ע"ב) עבדתייה דאתחזי ליה והא אוקמוהו. ואתמר, (ד"א ל"ג ואי תימא) פיומא

חֲסֵרָה, אֹר שֶׁהִקְטִינָה עֲצָמָה, וּמְשֹׁם שֶׁהִיא מְאֵרֶת חֲסֵר וְאִ"ו, גִּתָּן מְקוֹם לְשֹׁלֵט פֶּל הַרוּחוֹת וְהַשְּׂדִים וְרוּחוֹת סֶעֱרָה וּמִזִּיקִים וְכָל רוּחוֹת הַטְּמָאָה.

בְּלֵם עוֹלִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם לְהִסְטוֹת, וְנִתְמַנּוּ בְּמִקְוֹמוֹת חֲרָבִים וּבְשִׁדוֹת חֲזָקִים וּבְמִדְבָּרוֹת חֲרָבִים, וְכֹלָם מִצַּד רוּחַ הַטְּמָאָה. וְהָרִי נִתְבָּאֵר שֶׁהָרִי רוּחַ הַטְּמָאָה בָּאָה שֶׁבָּאָה מִנְחָשׁ הַעֲקָלְתוֹן, הוּא רוּחַ טְמָאָה מִמֶּשׁ, וְהוּא הַתְּמַנָּה בְּעוֹלָם לְהִסְטוֹת בֶּן אָדָם אֵלָיו, וְעַל זֶה יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם.

וְהוּא הַתְּמַנָּה אֲצֵל בְּנֵי אָדָם וְנִמְצָא עִמָּם, וּבְעֵקְמוּמִיּוֹת וּבְתַחְבּוּלוֹת בָּא אֵלֵיהֶם לְהִסְטוֹתָם מִדְּרָכֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. כְּמוֹ שֶׁהִסְטָה אֶת אָדָם הָרֵאשׁוֹן וְגֵרָם מוֹת לְכָל הָעוֹלָם, כִּף גַּם מִסְטָה בְּנֵי אָדָם וְגוֹרָם לָהֶם לְהַטְמָא.

וְכִי שָׁבָא לְהַטְמָא, מוֹשֵׁף עָלָיו אוֹתוֹ רוּחַ טְמָאָה וְנִדְבַק עִמּוֹ. וְכַמָּה הֵם שְׁמוֹנִים לְטֵמָא אוֹתוֹ, וּמִטְמָאִים אוֹתוֹ וְהוּא טְמָא, וּמִטְמָאִים אוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְאוֹתוֹ עוֹלָם, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

וּבִשְׁעָה שָׁבָא בֶּן אָדָם לְהַטְהֵר, אוֹתוֹ רוּחַ טְמָאָה נִכְפָּה לְפָנָיו וְלֹא יָכוֹל לְשֹׁלֵט עָלָיו, וְאָז כְּתוּב לֹא תֵאָנֶה אֱלִיד רָעָה וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאֵהָלָךְ. אָמַר [כְּשֹׁמֵר] רַבִּי יוֹסִי, לֹא תֵאָנֶה אֱלִיד רָעָה - זֶה לִילִית. וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאֵהָלָךְ - אֵלָיו שָׂאֵר מִזִּיקִים, וְהָרִי פִּרְשׁוּהוּ וְנִתְבָּאֵר.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הָרִי אֲמָרְנוּ שְׁלֹא יֵצֵא אָדָם יְחִידִי בְּלִילָה, וְכָל שֶׁפָּן כְּשֶׁהִלְבְּנָה נִבְרָאָה וְהִיתָה חֲסֵרָה, וּבְאֵרוּהָ שֶׁהָרִי אֵז רוּחַ טְמָאָה שׁוֹלֵטֶת, וְזוֹהִי רוּחַ רָעָה. מִי רָעָה?

רַבִּיעָאָה עֶבֶד נְהוֹרִין. וְכִדִּין אֶתְבָּרִי סִיְהָרָא חֲסֵר, נְהוֹרָא דְאֲזַעֲרִית גְּרָמָה, וּבִגִּין דְּאִיהִי מְאֵרֶת חֲסֵר וְאִ"ו, אֶתְיָהִיב דּוּכְתָא לְשֹׁלֵטָאָה כָּל רוּחִין וְשִׁדִּין וְעֲלֵעוּלִין וּמִזִּיקִין וְכָל רוּחִי מְסָאֲבִי.

בְּלָהוּ סְלָקִין וְשֹׁאֲטִין בְּעֵלְמָא לְאַסְטָאָה, וְאַתְמַנּוּן בְּדוּכְתֵי דְאַתְחָרִיבוּ, וּבְחֲקִלִין תְּקִיפִין וּבְמִדְבָּרִין חֲרִיבִין. וְכִלְהוּ מְסִטְרֵי רוּחַ מְסָאֲבָא. וְהָא אֶתְמַר דְּהָא רוּחַ מְסָאֲבָא דְאַתְיָא מִנְחָשׁ עֲקִימָאָה אִיהוּ רוּחַ מְסָאֲבָא מִמֶּשׁ. וְאִיהוּ אֶתְמַנָּא בְּעֵלְמָא לְאַסְטָאָה בְּרַ נֶשׁ לְגַבִּיָהּ, וְעַל דָּא יֵצֵר הָרַע שְׁלִיט בְּעֵלְמָא.

וְאִיהוּ אֶתְמַנִּי לְגַבִּיָהּ דְבְנֵי נֶשָׁא וְאַשְׁתַּפַּח עִמְהוֹן. וּבְעֲקִימוּ וּבְתַסְקוּפִין אֶתִּי לְגַבִּיָהּ לְאַסְטָאָה לוֹן מְאַרְחוּי קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא, פְּמָה דְאַסְטִי לְאָדָם קְדָמָאָה וְגָרִים מוֹתָא לְכָל עֵלְמָא, הָכִי נְמִי אֶסְטִי לְהוּ לְבְנֵי נֶשָׁא וְגָרִים לוֹן לְאַסְטָאָבָא.

וּמֵאֵן דְּאַתִּי לְאַסְטָאָבָא אִיהוּ מְשִׁיף עָלֵיהּ, הֵהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא וְאַתְדַּבִּיק בְּהִדְיָהּ, וְכַמָּה אֵינּוֹן דְּזִמְיִנִין לְסָאֲבָא לִיהּ וּמְסָאֲבִין לִיהּ, וְאִיהוּ מְסָאֲבָא, וְסָאֲבִין לִיהּ בְּהָאִי עֵלְמָא וּבְהָהוּא עֵלְמָא וְהָא אֶתְמַר.

וּבְשַׁעְתָּא דְאַתִּי בְּרַ נֶשׁ לְאַתְדַּכְּאָה, הֵהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא אֶתְכַפִּיָּא קַמִּיהּ וְלֹא

יָכִיל לְשֹׁלֵטָאָה עָלוּי, וְכִדִּין כְּתִיב, (תהלים צא) לֹא תֵאָנֶה אֱלִיד רָעָה וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאֵהָלָךְ. אָמַר (ס"א כְּדָאֵמַר) רַבִּי יוֹסִי לֹא תֵאָנֶה אֱלִיד רָעָה, דָּא לִילִית, וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאֵהָלָךְ, אֱלִין שָׂאֵר מִזִּיקִין, וְהָא אוּקְמוּהָ וְאַתְמַר.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר הָא אֲמָרְן דְּלֹא יְפוּק בְּרַ נֶשׁ יְחִידָאָה בְּלִילִיא, וְכָל שֶׁפָּן

זֶה נֶחֱשׁ הָרַע, וְנִגְעַע זֶהוּ מִי שְׂרוּכֵב
עַל הַנְּחֹשׁ. רָעָה וְנִגְעַע הֵם כְּאֶחָד.
וְאִף עַל גֵּב שִׁשְׁנֵינוּ שֶׁנִּגְעַע אֵלָיו נִגְעִי
בְּנִי אָדָם שִׁיִּצְאוּ מֵאָדָם, שֶׁהָרִי כָל
אוֹתָן שְׁנַיִם שְׁלֹא קָרַב אָדָם
לְאִשְׁתּוֹ, רוּחוֹת טְמֵאָה הֵיוּ בְּאוֹת
וּמִתְחַמְּמוֹת מִמֶּנּוּ וּמוֹלִידוֹת מִמֶּנּוּ,
וְאֵלֶּה נִקְרְאוּם נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם.

וְהָרִי נֹאמֵר, שֶׁשֶּׁשְׁבֵּן אָדָם בְּחִלּוּמוֹ
וְלֹא שׁוֹלֵט בְּגוּפוֹ וְהַגּוֹף שׁוֹכֵף,
רוּחַ טְמֵאָה בָּאָה וְשׁוֹרָה עָלָיו,
וְלִפְעָמִים רוּחוֹת נִקְבוֹת טְמֵאוֹת
בְּאוֹת וְקִרְבוֹת אֵלָיו וּמוֹשְׁכוֹת
אוֹתוֹ אֲלֵיהֶן וּמִתְחַמְּמוֹת מִמֶּנּוּ,
וּמוֹלִידוֹת אַחַר כֵּף רוּחוֹת וּמִזִּיקִים
[נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם, כְּמוֹ בְּנֵי אָדָם], וְלִפְעָמִים
נִרְאִים כְּמֵרֵאָה בְּנֵי אָדָם, פָּרֵט לְזֶה
שְׂאִין לָהֶם שְׁעֵרוֹת בְּרֵאשׁ.

וּבְבִלְיַשׁ לֵשׁ לְאָדָם לְהִשְׁמַר מִלְּפָנֵיהֶם
כְּדֵי שִׁילֵף בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְלֹא
יִטְמָא עִמָּם, שֶׁהָרִי אֵין לָךְ מִי
שִׁישֵׁן כְּלִילָה בְּמִטָּתוֹ וְלֹא טוֹעֵם
טַעַם מוֹת וְיוֹצֵאת נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ,
וְכִיּוֹן שֶׁנִּשְׁאָר הַגּוֹף בְּלִי נִשְׁמָה
קְדוּשָׁה, רוּחַ טְמֵאָה זְמִינָה וְשׁוֹרָה
עָלָיו וְנִטְמָא. וְהָרִי בְּאֶרְנוֹ דְּכַר,
שְׂאִין לְאָדָם לְהַעֲבִיר יָדָיו עַל עֵינָיו
בְּבִקְרָה, מִשׁוּם שֶׁהָרִי רוּחַ טְמֵאָה
שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

בֵּא רֵאָה שֶׁהָרִי יַעֲקֹב, אִף עַל גֵּב
שֶׁנִּשְׁאָהֵב עַל יָדָי הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא,
מִשׁוּם שֶׁנִּשְׁאָר לְבַדּוֹ, רוּחַ אַחֲרַת
נוֹעֲדָה לְהַזְדַּוֵּג עִמּוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בֵּא רֵאָה מַה
כְּתוּב בּוֹ בְּבִלְעָם הָרָשָׁע, וַיִּלֶּף
שְׂפִי. מַהוּ שְׂפִי? יְחִידִי, כְּמוֹ
שֶׁנִּשְׁאָמַר שְׂפִיפוֹן עָלַי אֲרַח. כְּנֹחֵשׁ
הַזֶּה שֶׁהוֹלֵךְ יְחִידִי וְאוֹרֵב עַל
דְּרָכִים וְשִׁבְלִים, כִּף גַּם בְּלַעַם
הָיָה הוֹלֵךְ יְחִידִי. מַה הַטַּעַם? כְּדֵי
לְהַמְשִׁיף עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה. שְׂפָל
מִי שֶׁהוֹלֵךְ יְחִידִי בְּזַמְנֵים יְדוּעִים

בְּזַמְנָא דְּסִיְהָרָא אֲתַבְּרִיאַת וְהוּהוּ חֲסֵרָה,
וְאוּקְמוּהָ. דְּהָא כְּדִין רוּחָא מְסַאָבָא שְׁלֵטָא,
וְדָא הוּא רוּחַ רָעָה, מֵאֵן רָעָה, דָּא חוּיָא
בִישָׂא. וְנִגְעַע, דָּא הוּא מֵאֵן דְּרַכִּיב עַל חוּיָא.
רָעָה וְנִגְעַע כְּחָדָא אֵינּוּן.

וְאִף עַל גֵּב דְּתַנִּינָן, דְּנִגְעַע, אֲלֵין נִגְעִי בְּנִי
אָדָם דְּנִפְקוּ מֵאָדָם. דְּהָא כָּל אֵינּוּן
שְׁנִין דְּלֹא קָרִיב אָדָם עִם אֲתַתִּיה, רוּחִי
מְסַאָבִי הוּוּ קָא אֲתַיִין וּמִתְחַמְּמֵן מִגְּמִיה
וְאוֹלִידֵן מִגְּמִיה וְהֵי אֲקִרוּן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם.

וְהָא אֲתַמַּר, דְּכַד בַּר נֶשׁ בְּחִלְמִיה וְלֹא
שְׁלִיט בְּגוּפִיה וְגוּפָא אֲשַׁתְּפַךְ, רוּחַ
מְסַאָבָא אֲתַיָּא וְשְׂרִיא עָלֵיה. וְאִית זְמַנִּין
דְּרוּחִי נוֹקְבִין מְסַאָבִין אֲתַיִין וְקָרְבָן בְּהַדִּיָּה,
וּמִשְׁכִּין לִיה בְּהַדִּיָּהוּ וּמִתְחַמְּמֵן מִגְּמִיה,
וְאוֹלִידוֹ לְבַתָּר רוּחִין וּמִזִּיקִין [נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם נ"א
כְּגוֹנָא בְּנֵי נְשָׂא]. וְלִזְמַנִּין אֲתַחֲזִיין כְּחִיזוֹ בְּנֵי נְשָׂא
כַּר דְּלִית לוֹן שְׁעָרֵי בְּרִישָׂא.

וּבְבִלְיַא אִית לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַסְתְּמָרָא
מִקְמִיָּהוּ, בְּגִין דִּיהֵף בְּאֶרְחִי
דְּאוּרִיָּתָא וְלֹא יִסְתַּאֵב בְּהַדִּיָּהוּ. דְּהָא לִית
לָךְ מֵאֵן דְּנָאִים בְּלִילִיא בְּעַרְסִיה, דְּלֹא טַעִים
טַעַמָא דְּמוֹתָא וְנִפְקַת נִשְׁמַתִּיה מִגְּמִיה. וְכִיּוֹן
דְּאֲשַׁתָּאֵר גּוּפָא בְּלֹא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׂא, רוּחַ
מְסַאָבָא זְמִין וְשְׂרִיא עָלֵיה וְאַסְתַּאֵב. וְהָא
אוּקְמִנָא מְלָה, דְּלִית לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַעֲבָרָא
יְדוּי עַל עֵינָיו בְּצַפְרָא. בְּגִין דְּהָא רוּחָא
מְסַאָבָא שְׂרִיא עָלֵיהוּ וְכוּ' וְהָא אֲתַמַּר.

תָּא חֲזִי, דְּהָא יַעֲקֹב אִף עַל גֵּב דְּאֲתַרְחִים
קְמִיה קְדִישָׂא בְּרִיף הוּא, בְּגִין דְּאֲשַׁתָּאֵר
בְּלַחֲדוּדִי, רוּחָא אַחֲרָא הָוָה זְמִין לְאַזְדַּוֵּגָא
בְּהַדִּיָּה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב בֵּיה בְּהָהוּא רָשָׁע דְּבִלְעָם, וַיִּלֶּף

אָפּלוּ בַעִיר בְּמִקְוֹת יְדוּעִים, מוֹשֵׁף עֲלֵיו רוּחַ טְמֵאָה.

כִּי כָּל זְמַן לֹא יִלֶּךְ אָדָם יְחִידִי בַדְרֹךְ וּבַעִיר, אֲלֵא בְּמִקְוֹם שְׁבִינֵי אָדָם הוֹלְכִים וְשׁוֹבִים וְנִמְצְאִים שָׁם, וְעַל כֵּן לֹא יִלֶּךְ אָדָם יְחִידִי בַלְיָלָה, הוֹאִיל וּבְנֵי אָדָם לֹא נִמְצְאִים, וְהִינּוּ הַטֵּעַם שֶׁלֹּא תֵּלִין נִבְלָתוֹ, שֶׁלֹּא לְהַחְזִיק גּוֹף מֵת בְּלֵי רוּחַ עַל הָאָרֶץ בַּלְיָלָה. מִשּׁוֹם כֵּן אוֹתוֹ בַּלְעָם הִרְשַׁע הָיָה הוֹלֵךְ יְחִידִי כְּנֹחֵשׁ הַזֶּה, כִּמּוֹ שֶׁבְּאַרְוֵהוּ. וַיֹּאבֵק אִישׁ עֲמוֹ. מַה זֶה וַיֹּאבֵק?

[שְׁאֵמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, מִלְּפָד שֶׁעָלָה אָבֶק בְּרַגְלֵיהֶם עַד כִּסֵּא הַקְּבוּד. כְּתוּב כִּינּוּן בְּהַאֲבִקוּ עֲמוֹ, (וְכַתוּב (נַחֲמוֹס א) אָבֶק רַגְלָיו. וְאוֹתוֹ מִלֵּאד שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂוּ הָיָה, וְהוּא סְמָאֵל לְכֹן דִּיעוּ הוּא שֶׁעָלָה אָבֶק רַגְלָיו עַד כִּסֵּא הַקְּבוּד, שֶׁהוּא מִקְוֹם הַמְּשֻׁפָּט]. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מִן אָבֶק. אָבֶק טָפַל לְעֶפֶר. מַה בֵּין עֶפֶר לְאָבֶק? זֶה אָבֶק שֶׁנִּשְׁאָר מִהָאֵשׁ וְלֹא עוֹשֶׂה פְּרוֹת [בְּעוֹלָם] לְעוֹלָמִים, עֶפֶר שֶׁכָּל הַפְּרוֹת יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, וְהוּא כָּלֵל שֶׁלְמַעְלָה וּמִטָּה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֵּן, מַה זֶה מִקְוִים מִעֶפֶר דָּל? אָמַר לוֹ, כִּי מִשְׁמַעוֹ, אָבֶל בְּגוֹן זֶה מִקְוִים מִעֶפֶר דָּל מִשּׁוֹם שֶׁאֵין לוֹ מַעֲצָמוֹ כְּלוּם, וּמֵאוֹתוֹ עֶפֶר יֵצֵא דָל שֶׁאֵין בוֹ כְּלוּם, וּמֵאוֹתוֹ עֶפֶר כָּל הַפְּרוֹת וְכָל טוֹב הָעוֹלָם יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ וְבוֹ נַעֲשִׂים כָּל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם, כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (קַהֲלַת א) הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֶפֶר וְהַכֹּל שָׁב אֶל הָעֶפֶר.

וְשִׁנְיָנוּ, הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֶפֶר - אָפּלוּ גִלְגָּל חֲמָה, אָבֶל אָבֶק לֹא עוֹשֶׂה

שְׁפִי, מֵהוּ שְׁפִי, יְחִידָאִי. כִּמָּה דָּאֵת אָמַר שְׁפִיפּוֹן עֲלֵי אֶרֶח, כִּי הָאִי חוּיָא דְאֶזִּיל יְחִידָאִי וְכַמִּין עֲלֵי אֶרְחִין וְשְׁבִילִין. הָכִי נִמִּי בַלְעָם הָיָה אֶזִּיל יְחִידָאִי. מָאִי טַעְמָא בְּגִין לְאִמְשָׁכָא עֲלֵיהּ רוּחָא מְסֻאָבָא. דְּכָל מָאן דְּאֶזִּיל יְחִידָאִי בְּזַמְנִין יְדִיעֵן, אָפּילוּ בְּמֵתָא, בְּאַתְרִין יְדִיעֵן מְשִׁיף עֲלֵיהּ רוּחָא מְסֻאָבָא.

בְּגִין כֵּן, בְּכָל זְמַנָּא לֹא יִהְיֶה בַר נֶשׁ יְחִידָאִי בְּאַרְחָא בְּמֵתָא אֲלֵא בְּאַתְרֵי דְּבְנֵי נְשָׂא אֶזִּילִין וְתַבִּין וּמִשְׁתַּפְּחִין תַּמָּן, וְעַל דָּא לֹא יִהְיֶה בַר נֶשׁ יְחִידָאִי בַּלְיָלָה הוֹאִיל וּבְנֵי נְשָׂא לֹא מִשְׁתַּפְּחִין, וְהִינּוּ טַעְמָא דְּלֹא תֵּלִין נִבְלָתוֹ. (דף קע ע"א) דְּלֹא לְקַיִמָּא גּוּפָא מֵיִתָּא בְּלֹא רוּחָא עַל אֶרְעָא בַּלְיָלָה. בְּגִין כֵּן הָהוּא רִשָּׁע דְּבַלְעָם הָיָה אֶזִּיל יְחִידָאִי כִּי הָאִי נֶחֱשׁ כִּמָּה דְּאוּקְמוּהָ.

וַיֹּאבֵק אִישׁ עֲמוֹ, מָאִי וַיֹּאבֵק. (גליון דְּאִמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, מִלְּפָד דְּסַלְקוּ אָבֶק בְּרַגְלֵיהוֹן עַד כְּרִסֵּי וְקִרְא. כְּתוּב הִכָּא בְּהַאֲבִקוּ עֲמוֹ, וְכַתוּב (נַחֲמוֹס א) אָבֶק רַגְלָיו, וְהוּא מִלֵּאד שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂוּ הָיָה, וְהוּא סְמָאֵל. בְּגִין כֵּן, דִּיעוּ הוּא שֶׁעָלָה אָבֶק רַגְלָיו עַד כִּסֵּא הַקְּבוּד, שֶׁהוּא מִקְוֹם הַמְּשֻׁפָּט). רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מִן אָבֶק. אָבֶק טָפַל לְעֶפֶר, מַה בֵּין עֶפֶר לְאָבֶק. דָּא אָבֶק דְּאִשְׁתָּאֵר מִן נוֹרָא וְלֹא עֶבֶד אֵיבִין (בְּעוֹלָמָא) לְעוֹלָמִין. עֶפֶר דְּכָל אֵיבִין נִפְקִי מִגְּיָה וְאִיהוּ כָּלְלָא בְּעִילָא וְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אִי הָכִי מָאִי (שְׁמוּאֵל א ב) מִקְוִים מִעֶפֶר דָּל. אָמַר לֵיהּ כִּי מִשְׁמַעוֹ, אָבֶל בְּהָאִי גְּוֹנָא מִקְוִים מִעֶפֶר דָּל, בְּגִין דְּלִית לֵיהּ מְגִרְמִיָּה כְּלוּם, וּמֵהָהוּא עֶפְרָא נִפְקַד דָּל דְּלִית לֵיהּ כְּלוּם, וּמֵהָהוּא עֶפְרָא נִפְקִי מִגְּיָה וּבִיָּה אֶתְעַבִּידוּ כָּל עוֹבְדֵי דְּעוֹלָמָא כִּמָּה דְּכַתְּיב, (קַהֲלַת א) הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֶפֶר וְהַכֹּל שָׁב אֶל הָעֶפֶר.

וְתַנְיָנָן הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֶפֶר וְאָפּילוּ גִלְגָּל חֲמָה. אָבֶל אָבֶק לֹא עֶבֶד פִּירִין וְאֵיבִין (לְעוֹלָמָא) לְעוֹלָמִין, וּבְגִין כֵּן וַיֹּאבֵק אִישׁ, דְּאִתְיָא בְּהָהוּא אָבֶק

פרות ונצנים [לעולם] לעולמים, ומשום כך ויאבק איש, שבא באותו אבק ורכב עליו כדי לקטרג ליעקב.

עד עלות השחר, שנעבר שלטונו והתחלף. וכך הוא לעתיד לבא, משום שהגלות עכשו דומה ללילה, והיא לילה, ושולט אותו אבק על ישראל והם שוכבים לעפר [אחר], עד שיעלה האור ויאיר היום, ואז ישלטו ישראל, ולהם תנתן המלכות, שהם קדושים עליונים, כמו שנאמר (דניאל 1) ומלכות ושלטון ונגלה שמולכת תחת כל השמים תנתן לעם קדושים עליונים. מלכותו מלכות עולם, וכל השליטים לו יעברו וישמעו.

ויאמר שלחני פי עליה השחר ויאמר לא אשלחך פי אם ברכתני. רבי יהודה פתח ואמר, (שיר 1) מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה אימה פנדגלות. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל מי זאת הנשקפה, אלין אינון ישראל בזמנא דקדשא בריה הוא יוקים לון ויפיק לון מן גלותא. כדין יפתח לון פתחא דנהורא (דחיי) דיקי זעיר. ולבתר פתחא אחרינא דאיהו רב מיניה, עד דקדשא בריה הוא יפתח לון תרעין עלאין פתיחין לארבע רוחי עלמא.

וכן פל מה שעשה הקדוש ברוך הוא לישראל ולצדיקים שבהם, כך כלם ולא בזמן אחד. לאדם שנתן בחשך ודיורו היה תמיד בחשך, פשיצו להאיר לו, צריכים לפתח לו אור קטן פעין המחט, ואחר כך גדול ממנו, וכך בכל פעם עד שיאירו לו כל האור כראוי.

כך הם ישראל, כמו שנאמר (שמות כג) מעט מעט אגרשנו

ורכיב עליה, בגין לקטרגא ליה ליעקב. עד עלות השחר, דאתעבר שולטנותיה ואתחלף. וכך הוא לזמנא דאתי, בגין דגלותא השתא כליליא דמיא, ואיהו ליליא. ושלטא ההוא אבק על ישראל ואינון שכיבי לעפרא (אחר), עד דיסתלק נהורא ויתנהר ימא. וכדין ישלטון ישראל ולהון יתיהיב מלכותא דאינון קדישי עליונים. כמה דאת אמר, (דניאל 1) ומלכותא ושלטנא ורבותא די מלכות תחות פל שמיא יהיבת לעם קדישי עליונים מלכותה מלכות עלם וכל שלטנא ליה יפלהון וישתמעון:

ויאמר שלחני כי עליה השחר ויאמר לא אשלחך פי אם ברכתני. רבי יהודה פתח ואמר, (שיר השירים 1) מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה אימה פנדגלות. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל מי זאת הנשקפה, אלין אינון ישראל בזמנא דקדשא בריה הוא יוקים לון ויפיק לון מן גלותא. כדין יפתח לון פתחא דנהורא (דחיי) דיקי זעיר. ולבתר פתחא אחרינא דאיהו רב מיניה, עד דקדשא בריה הוא יפתח לון תרעין עלאין פתיחין לארבע רוחי עלמא.

וכן פל מה דעביד קדשא בריה הוא לישראל ולצדיקיא די בהו, הכי כלהו ולא בזמנא חדא. לבר נש דאתיהיב בחשוכא ודיוריה הוה בחשוכא תדיר, פד יבעון לאנהרא ליה, בעיין לאפתחא ליה נהורא זעירתא כעינא דמחטא, ולבתר רב מגייה, וכדין בכל זמנא עד דינהרון ליה כל נהורא כדקא יאות.

כך אינון ישראל כמה דאת אמר, (שמות כג) מעט מעט אגרשנו מפניך עד אשר

תִּפְרָה וְגו'. וְכֵן לְמֵאן דְּאִתִּי אֶסְוֹתָא לָאו אִיהוּ בְּשַׁעְתָּא חֲדָא, אֶלָּא זְעִיר זְעִיר עַד דִּיתַתְקַף. אֲבָל לְעֵשׂו לָאו הָכִי, אֶלָּא בְּזַמְנָא חֲדָא נְהִיר לִיה וְאִתְאַבִּיד מִנִּיה זְעִיר זְעִיר. (וְלִזְמַנָּא דְּאִתִּי לְאוֹמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת בּוֹכְבִּים וּמְזֻלֹת (ישעיה מב) י" בְּגִבּוֹר יצא) עַד דִּיתַתְקַפוּן יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁיַעֲזֹן (וישבו) לִיה מִפְּלָא, מַעְלָמָא דִּין וּמַעְלָמָא דְּאִתִּי. וּבְגִין דְּנְהִיר בְּשַׁעְתָּא חֲדָא, הָוֵה לִיה שְׁצִיאוּ מִפְּלָא. אֲבָל יִשְׂרָאֵל נְהוּרָא דְּלְהוֹן זְעִיר זְעִיר, עַד דִּיתַתְקַפוּן וַיִּנְהִיר לוֹן קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעַלְמִין.

וּבְרָא שְׂאֵלֵי לוֹן וְאֶמְרֵי מִי זֹאת הַנְּשַׁקְפָה כְּמוֹ שְׁחַר, אִיהוּ קַדְרוּתָא דְּצַפְרָא, וְדָא אִיהוּ נְהוּרָא דְּקִיק. וּלְבַתֵּר יָפָה כְּלַבְנָה, בְּגִין דְּסִיחָרָא נְהוּרָא דִּילָה נְהִיר יִתִּיר מִשְׁחַר. וּלְבַתֵּר בְּרָה כַחְמָה, בְּגִין דְּנְהוּרִיָּה תַקִּיף וְנְהִיר יִתִּיר מִסִּיחָרָא. וּלְבַתֵּר אֵימָה כְּנַדְגָלוֹת, תַקִּיפָא בְּנְהוּרָא תַקִּיף כְּדָקָא יְאוּת. תָּא חֲזִי, בְּעוֹד דְּאִתְחַשְׁף יִמְמָא וְאִתְפַּסְיָא נְהוּרָא וְאִתִּי צַפְרָא, יִתְנַהִיר בְּקַדְמִיתָא זְעִיר זְעִיר עַד דִּיתַרְפֵּי נְהוּרָא כְּדָקָא יְאוּת. דְּהָא כִּיּוֹן דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר לְאַנְהָרָא לָה לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, יִתְנַהִיר בְּקַדְמִיתָא כְּמוֹ שְׁחַר דְּאִתִּי אוּכְמָא. וּלְבַתֵּר יָפָה כְּלַבְנָה, וּלְבַתֵּר בְּרָה כַחְמָה. וּלְבַתֵּר אֵימָה כְּנַדְגָלוֹת כְּמָה דְּאִתְמַר. (דף קע ע"ב)

בָּא רָאָה, בְּעוֹד שְׁנַחֲשַׁף הַיּוֹם וּמִתְפַּסָּה הָאוֹר וּבָא הַבְּקָר, יוֹאֵר בַּתְּחִלָּה מַעַט מַעַט עַד שְׁיִתְרַכָּה הָאוֹר כְּרָאוּי. שְׁהֵרֵי כִּיּוֹן שְׁתַּקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְעוֹרֵר לְהֵאִיר לָה לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, יֵאִיר בַּתְּחִלָּה כְּמוֹ שְׁחַר, שְׁהוּא שְׁחַר, וְאַחַר כֵּן יָפָה כְּלַבְנָה, וְאַחַר כֵּן בְּרָה כַחְמָה, וְאַחַר כֵּן אֵימָה כְּנַדְגָלוֹת, כְּמוֹ שְׁנַחֲפָאָר.

וּבָא רָאָה, כִּיּוֹן שְׁעוּלָה הַבְּקָר, שְׁהֵרֵי לֹא כְּתוּב כִּי בָא הַשְּׁחַר, אֶלָּא כִּי עָלָה, שְׁהֵרֵי בְּזַמֵּן כִּי בָא הַשְּׁחַר, אֲזִי הַתְּחִזְקֵי אוֹתוֹ מִמֶּנָּה וְהַפִּישׁ אֶת יַעֲקֹב, מִשּׁוּם שְׂאוֹתוֹ מִמֶּנָּה הַפִּישׁ אֶת יַעֲקֹב לְתַת כַּח לְהַתְחִזְקֵי לְעֵשׂו.

וּבְשַׁעְרָה אוֹתוֹ שְׁחַר שֶׁל שְׁחַר וְנִרְאָה, בָּא הָאוֹר וְהַתְחִזְקֵי יַעֲקֹב,

וְכָרָא שְׂאֵלֵי לוֹן וְאֶמְרֵי מִי זֹאת הַנְּשַׁקְפָה כְּמוֹ שְׁחַר, אִיהוּ קַדְרוּתָא דְּצַפְרָא, וְדָא אִיהוּ נְהוּרָא דְּקִיק. וּלְבַתֵּר יָפָה כְּלַבְנָה, בְּגִין דְּסִיחָרָא נְהוּרָא דִּילָה נְהִיר יִתִּיר מִשְׁחַר. וּלְבַתֵּר בְּרָה כַחְמָה, בְּגִין דְּנְהוּרִיָּה תַקִּיף וְנְהִיר יִתִּיר מִסִּיחָרָא. וּלְבַתֵּר אֵימָה כְּנַדְגָלוֹת, תַקִּיפָא בְּנְהוּרָא תַקִּיף כְּדָקָא יְאוּת. תָּא חֲזִי, בְּעוֹד דְּאִתְחַשְׁף יִמְמָא וְאִתְפַּסְיָא נְהוּרָא וְאִתִּי צַפְרָא, יִתְנַהִיר בְּקַדְמִיתָא זְעִיר זְעִיר עַד דִּיתַרְפֵּי נְהוּרָא כְּדָקָא יְאוּת. דְּהָא כִּיּוֹן דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר לְאַנְהָרָא לָה לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, יִתְנַהִיר בְּקַדְמִיתָא כְּמוֹ שְׁחַר דְּאִתִּי אוּכְמָא. וּלְבַתֵּר יָפָה כְּלַבְנָה, וּלְבַתֵּר בְּרָה כַחְמָה. וּלְבַתֵּר אֵימָה כְּנַדְגָלוֹת כְּמָה דְּאִתְמַר. (דף קע ע"ב)

וְכָרָא שְׂאֵלֵי לוֹן וְאֶמְרֵי מִי זֹאת הַנְּשַׁקְפָה כְּמוֹ שְׁחַר, אִיהוּ קַדְרוּתָא דְּצַפְרָא, וְדָא אִיהוּ נְהוּרָא דְּקִיק. וּלְבַתֵּר יָפָה כְּלַבְנָה, בְּגִין דְּסִיחָרָא נְהוּרָא דִּילָה נְהִיר יִתִּיר מִשְׁחַר. וּלְבַתֵּר בְּרָה כַחְמָה, בְּגִין דְּנְהוּרִיָּה תַקִּיף וְנְהִיר יִתִּיר מִסִּיחָרָא. וּלְבַתֵּר אֵימָה כְּנַדְגָלוֹת, תַקִּיפָא בְּנְהוּרָא תַקִּיף כְּדָקָא יְאוּת.

תָּא חֲזִי, בְּעוֹד דְּאִתְחַשְׁף יִמְמָא וְאִתְפַּסְיָא נְהוּרָא וְאִתִּי צַפְרָא, יִתְנַהִיר בְּקַדְמִיתָא זְעִיר זְעִיר עַד דִּיתַרְפֵּי נְהוּרָא כְּדָקָא יְאוּת. דְּהָא כִּיּוֹן דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר לְאַנְהָרָא לָה לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, יִתְנַהִיר בְּקַדְמִיתָא כְּמוֹ שְׁחַר דְּאִתִּי אוּכְמָא. וּלְבַתֵּר יָפָה כְּלַבְנָה, וּלְבַתֵּר בְּרָה כַחְמָה. וּלְבַתֵּר אֵימָה כְּנַדְגָלוֹת כְּמָה דְּאִתְמַר. (דף קע ע"ב)

וְתָא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּאִסְתְּלִיק צַפְרָא, דְּהָא לֹא כְּתוּב כִּי בָא הַשְּׁחַר אֶלָּא כִּי עָלָה, דְּהָא בְּזַמְנָא כִּי בָא הַשְּׁחַר, כִּיּוֹן אִתְתַּקַּף הוּא מִמֶּנָּא וְאִפִּישׁ לִיה לְיַעֲקֹב. בְּגִין דְּהוּא מִמֶּנָּא אִפִּישׁ לְיַעֲקֹב לְמִיָּהב תַקִּיפוּ לְאִתְתַּקַּפָּא לְעֵשׂו.

וְכָרָא שְׂאֵלֵי לוֹן וְאֶמְרֵי מִי זֹאת הַנְּשַׁקְפָה כְּמוֹ שְׁחַר, אִיהוּ קַדְרוּתָא דְּצַפְרָא, וְדָא אִיהוּ נְהוּרָא דְּקִיק. וּלְבַתֵּר יָפָה כְּלַבְנָה, בְּגִין דְּסִיחָרָא נְהוּרָא דִּילָה נְהִיר יִתִּיר מִשְׁחַר. וּלְבַתֵּר בְּרָה כַחְמָה, בְּגִין דְּנְהוּרִיָּה תַקִּיף וְנְהִיר יִתִּיר מִסִּיחָרָא. וּלְבַתֵּר אֵימָה כְּנַדְגָלוֹת, תַקִּיפָא בְּנְהוּרָא תַקִּיף כְּדָקָא יְאוּת.

שְׁהָרִי אֲזֵ הַגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהִיּוֹת מוֹאֵר, מַה כְּתוּב? וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל וְהוּא צָלַע עַל יָרְכּוֹ. וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, שְׁהָרִי אֲזֵ הַזְמַן לְהִיּוֹת מוֹאֵר.

וְהוּא צָלַע עַל יָרְכּוֹ. אֲזֵ הוּא רָמַז, שְׁהָרִי בַעוֹד שִׁישְׁרָאֵל בְּגִלוּת וּסְבָלִים כְּאֲבִים וְצַעַר וְכִמְהָ רַעוּת, כְּשֶׁמְאִיר לָהֶם הַיּוֹם וַיָּבִיא לָהֶם מְנוּחָה, אֲזֵ יִסְתַּכְּלוּ וַיִּכְאַבוּ בַעֲצָמוֹתֵיהֶם מִכְּמֶה רַעוּת וְצַעַר שֶׁסָּבְלוּ וַיִּתְמְהוּ עֲלֵיהֶם, מִשּׁוּם כֶּף וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ. שְׁאוֹתוֹ זְמַן הַמְּנוּחָה, וְאֲזֵ הוּא צָלַע עַל יָרְכּוֹ, כּוֹאֵב וּמְצַעַר עֲצָמוֹ עַל מַה שֶּׁעָבַר.

וְהוּא, כְּשֶׁעוֹלָה קְדֵרוֹת הַשָּׁחַר, אֲזֵ מִתְחַזֵּק וְנֶאֱחָז בּוֹ, שְׁהָרִי נֶחְלָשׁ כַּחוֹ, שְׁאִין לוֹ שְׁלֹטוֹן אֲלָא בְּלִילָה, וַיַּעֲקֹב שְׁלֹטוֹנוֹ בַּיּוֹם. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, שְׁהָרִי אֲנִי בְּרִשׁוֹתָךְ עוֹמֵד, וְהָרִי נִתְבָּאֵר וּפְרָשׁוֹהוּ.

עַל כֵּן לֹא יֵאבְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנְּשָׂה וְגו', כִּי נִגַע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנְּשָׂה, שְׂאֵפְלוֹ בְּהִנָּחָה אֲסוּר, וְאֵפְלוֹ לִתּוֹ אוֹתוֹ לְכַלֵּב. וְלָמָּה נִקְרָא גִיד הַנְּשָׂה? כְּלוּמַר, גִּיד שְׁהוּא מְשַׁבֵּחַ אֶת בְּנֵי הָאָדָם מְעוֹבְדֵת רְבוּבָם, וְשֵׁם רֹבֵץ הַיָּצֵר הַרַע.

וְכִיוֹן דַּאֲתַדְבַּק עִם יַעֲקֹב לֹא אֲשַׁכַּח אֲתֵר דְּיִכְיֵל לֹאֲתַנְבְּרָא עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב, בְּגִין דְּכָל שְׂוִיפֵי גּוּפָא סִינְעִי לְיַעֲקֹב, וְכִלְהוֹ הוּוּ תַקְפִּינְ וְלֹא הוּוּ כַּהוּן חוּלְשָׂא, מַה עָבַד, וַיִּגַע בְּכַף יָרְכּוֹ בְּגִיד הַנְּשָׂה, בְּזִינְיָה בְּיַצֵּר הַרַע דְּאִיהוּ וַיִּנְיָה וְאֲתֵרִיהּ, וּמִתְמַן אֲתִי יַצֵּר הַרַע עַל פְּנֵי נְשָׂא.

וּבְגִין כֶּף אֲמֵרָה אוֹרִייתָא לֹא יֵאבְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנְּשָׂה. מַמָּה דְּאֲמֵרוּ חֲבֵרֵיהּ, בְּשִׁיפִין דְּבַר נֶשׁ דְּרַמְיוֹ לְעִילָא אִי טַב, טַב. וְאִי בִישׁ, בִּישׁ. וּבְגִין כֶּף כָּל שְׂוִיפָא מִתְקַרַּף שְׂוִיפָא. וְדֹא גִיד הַנְּשָׂה מִתְקַרַּף לְיַצֵּר הַרַע הַדּוּחַ וַיִּנְיָה, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֵאבְלוּ לִיהּ, דְּלֹא אֵינְוּן מִסְפֵּרִיהּ וּמוֹנִיָּה. אֲבָל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זְרָה, יֵאבְלוּ לִיהּ, דְּאִיהוּ מִסְפֵּרָא וּמוֹנִיא דְּמִלְאָכָא דְּלַהוּן דְּאִיהוּ סַמְא"ל בְּגִין לְתַקְפָּא לְכַהוּן. בְּגִין דְּאִית בְּכַר נֶשׁ רַמ"ח שְׂוִיפִין לְקַבֵּל מֵאֲתַן וְתַמְנָא וְאַרְבַּעִין פְּקוּדֵין דְּאוֹרִייתָא דְּאֵינְוּן לְמַעַבַד אֲתִתְחַבְּוּ, וְלְקַבֵּל מֵאֲתַן וְתַמְנָא וְאַרְבַּעִין מִלְאָכִין דְּאֲתִלְבַּשְׁת כַּהוּן שְׂכִינְתָא וּשְׂמַא דְּלַהוּן בְּשִׁמְא דְּמֵאֲרִיחוּן.

סמא"ל, כְּדִי לְחַזֵּק לִבָּם. מִשּׁוּם שִׁישׁ בְּאָדָם מֵאֲתַם אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה אֵיבָרִים כְּנִיגַד מֵאֲתַם אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה מַצּוֹת הַתּוֹרָה שְׁהֵם נִתְּנוּ לְהַעֲשׂוֹת, וּכְנִיגַד מֵאֲתַם אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה מִלְאָכִים שְׁהִתְלַבְּשָׁה בְּהֵם שְׂכִינָה וְהֵשֵׁם שְׁלֵהֶם כְּשֵׁם רְבוּבָם.

נְהוּרָא וְאֲתַתְּקַף יַעֲקֹב, דְּהָא כְּדִין מָטָא זְמַנְיָה לְאֲתַנְהָרָא, מַה כְּתִיב וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל וְהוּא צָלַע עַל יָרְכּוֹ. וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, דְּהָא כְּדִין זְמַנָּא לְאֲתַנְהָרָא.

וְהוּא צָלַע עַל יָרְכּוֹ. כְּדִין אִיהוּ רָמַז דְּהָא בַעוֹד דִּישְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא וּסְבָלִין כְּאֲבִין וְצַעֲרִין וְכִמְהָ בִישׁוּן, כִּדְ אֲתַנְהִיר לוֹן יִמְמָא וַיִּיתִי לוֹן נְיִיחָא, כְּדִין יִסְתַּכְּלוּן וַיִּכְאַבוּן בְּגִרְמִייהוּ מִכְּמֶה בִישׁוּן וְצַעֲרִין דְּסָבְלוּ וַיִּתְמְהוּ עֲלֵיהֶוּ. בְּגִין כֶּף וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ. דְּהוּא זְמַנָּא דְּנְיִיחָא, וְכְדִין וְהוּא צָלַע עַל יָרְכּוֹ אֲתַתְּפָאב וְצַעֲרִי גְרַמִּיהָ עַל מַה דְּעָבַר.

וְאִיהוּ כִּד אֲסַתְּלַק קְדֵרוֹתָא דְּשָׁחַרָא כְּדִין אֲתַתְּקַף וְאֲתַאֲחִיד בִּיהּ דְּכַד אֲתַחְלַשׁ חִילִיהּ, דְּלִית לִיהּ שׁוּלְטָנוּתָא אֲלָא בְּלִילָא, וַיַּעֲקֹב שְׁלֹטָנוּתִיהּ בִּימָמָא. וְעַל דָּא אָמַר וַיֵּאמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, דְּהָא אֲנָא בְּרִשׁוֹתָךְ קְאִימָנָא, וְהָא אֲתַמָּר וְאוּקְמוּיָהּ :

עַל כֵּן לֹא יֵאבְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנְּשָׂה וְגו', כִּי נִגַע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב, בְּגִיד הַנְּשָׂה, דְּאֵפְלוֹ בְּהִנָּחָה אֲסוּר וְאֵפְלוֹ לְיִתְחַבְּוּת לְכַלְבָּא. וְאֵמַאי אֲקִרִי גִיד הַנְּשָׂה. כְּלוּמַר גִּיד דְּאִיהוּ מְנַשֵּׂה לְבָנֵי נְשָׂא לְפִוְלְחָנָא דְּמֵאֲרִיחוּן, וְתַמִּין הוּא יַצֵּר הַרַע רַבִּיעַ.

וְכִיוֹן דַּאֲתַדְבַּק עִם יַעֲקֹב לֹא אֲשַׁכַּח אֲתֵר דְּיִכְיֵל לֹאֲתַנְבְּרָא עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב, בְּגִין דְּכָל שְׂוִיפֵי גּוּפָא סִינְעִי לְיַעֲקֹב, וְכִלְהוֹ הוּוּ תַקְפִּינְ וְלֹא הוּוּ כַּהוּן חוּלְשָׂא, מַה עָבַד, וַיִּגַע בְּכַף יָרְכּוֹ בְּגִיד הַנְּשָׂה, בְּזִינְיָה בְּיַצֵּר הַרַע דְּאִיהוּ וַיִּנְיָה וְאֲתֵרִיהּ, וּמִתְמַן אֲתִי יַצֵּר הַרַע עַל פְּנֵי נְשָׂא.

וּבְגִין כֶּף אֲמֵרָה אוֹרִייתָא לֹא יֵאבְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנְּשָׂה. מַמָּה דְּאֲמֵרוּ חֲבֵרֵיהּ, בְּשִׁיפִין דְּבַר נֶשׁ דְּרַמְיוֹ לְעִילָא אִי טַב, טַב. וְאִי בִישׁ, בִּישׁ. וּבְגִין כֶּף כָּל שְׂוִיפָא מִתְקַרַּף שְׂוִיפָא. וְדֹא גִיד הַנְּשָׂה מִתְקַרַּף לְיַצֵּר הַרַע הַדּוּחַ וַיִּנְיָה, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֵאבְלוּ לִיהּ, דְּלֹא אֵינְוּן מִסְפֵּרִיהּ וּמוֹנִיָּה. אֲבָל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זְרָה, יֵאבְלוּ לִיהּ, דְּאִיהוּ מִסְפֵּרָא וּמוֹנִיא דְּמִלְאָכָא דְּלַהוּן דְּאִיהוּ סַמְא"ל בְּגִין לְתַקְפָּא לְכַהוּן. בְּגִין דְּאִית בְּכַר נֶשׁ רַמ"ח שְׂוִיפִין לְקַבֵּל מֵאֲתַן וְתַמְנָא וְאַרְבַּעִין פְּקוּדֵין דְּאוֹרִייתָא דְּאֵינְוּן לְמַעַבַד אֲתִתְחַבְּוּ, וְלְקַבֵּל מֵאֲתַן וְתַמְנָא וְאַרְבַּעִין מִלְאָכִין דְּאֲתִלְבַּשְׁת כַּהוּן שְׂכִינְתָא וּשְׂמַא דְּלַהוּן בְּשִׁמְא דְּמֵאֲרִיחוּן.

סמא"ל, כְּדִי לְחַזֵּק לִבָּם. מִשּׁוּם שִׁישׁ בְּאָדָם מֵאֲתַם אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה אֵיבָרִים כְּנִיגַד מֵאֲתַם אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה מַצּוֹת הַתּוֹרָה שְׁהֵם נִתְּנוּ לְהַעֲשׂוֹת, וּכְנִיגַד מֵאֲתַם אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה מִלְאָכִים שְׁהִתְלַבְּשָׁה בְּהֵם שְׂכִינָה וְהֵשֵׁם שְׁלֵהֶם כְּשֵׁם רְבוּבָם.

וְיֵשׁ בְּאֲדָם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה גִידִים, וְכַנְגֵדָם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים וְחֲמִשׁ מֵצוֹת שְׁלֹא נִתְּנוּ לְהַעֲשׂוֹת וְכַנְגֵד שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה יְמוֹת הַשָּׁנָה, וְהָרִי תִשְׁעָה כָּאֵב אֶחָד מֵהֶם, שְׁהוּא כְּנָגֵד סְמוּאֵל, שְׁהוּא אֶחָד מֵאוֹתָם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה מֵאֲכָאִים [זַמִּים], וְלָכֵן אִמְרָה תוֹרָה לֹא יֵאָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנְּשֵׂה, אִ"ת - לְרִבּוֹת תִּשְׁעָה כָּאֵב שְׁלֹא אוֹכְלִים בּוֹ וְלֹא שׁוֹתִים, וְלָכֵן רָאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכֹּל, וְנִרְמֵז בָּהֶם רְמֵז יַעֲקֹב, וְיֵאָבֵב אִישׁ עִמּוֹ, כְּכֹל יְמוֹת הַשָּׁנָה וְכָל אִיבֵר יַעֲקֹב, וְלֹא נִמְצָא פֶרֶט לְאוֹתוֹ גִּיד הַנְּשֵׂה, מִיַּד תִּשְׁשׁ כַּח יַעֲקֹב, וּבִימֹת הַשָּׁנָה מִצָּא יוֹם תִּשְׁעָה כָּאֵב שְׁבוֹ הַחֲחֹק וְנִגְדָר דִּין עֲלֵינוּ וְנִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְכֹל מִי שְׁאוּכַל בְּתִשְׁעָה כָּאֵב כְּאֵלוֹ אֵכֵל אֶת גִּיד הַנְּשֵׂה, וְכֹל מִי שְׁחָלַשׁ פֶּחַח [שֶׁל מִקּוֹם] זֶה שֶׁל יַעֲקֹב, הִזְיָה מִתְקַיִם יַעֲקֹב אֱלִינוּ, וְנִשְׁבַּר פֶּחַח שֶׁל עֵשׂוֹ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (יִחְזַקָּאל לֵא) כְּמִרְאָה הַקְּשֵׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵנָן בְּיּוֹם הַגְּשָׁם כֵּן מִרְאָה הַנְּגִיָה סָבִיב הוּא מִרְאָה דְמוֹת כְּבוֹד ה' וְאֶרְאָה וְאֶפֶל עַל פְּנֵי וְגו'. פְּסוּק זֶה נִתְבָּאֵר, אֲכַל בֹּא רָאָה, שְׁהָרִי כְּתוּב (דְּבָרִים ל"ד) וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמִשָּׁה, מַה בֵּין מִשָּׁה לְשֶׁאֵר נְבִיאֵי הָעוֹלָם? מִשָּׁה הִסְתַּפַּל בְּאִסְתַּפְּלִיָּה הַמְאִירָה - שְׁאֵר הַנְּבִיאִים לֹא הָיוּ מִסְתַּפְּלִים אֲלֵא בְּאִסְתַּפְּלִיָּה שְׁאִינָה מְאִירָה. מִשָּׁה הִזְיָה שׁוֹמֵעַ וְעוֹמֵד עַל רִגְלָיו וְכַחוֹ מִתְחַזֵּק וְהִזְיָה יוֹדֵעַ דְּבָר עַל בְּרִיו, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בְּמִדְבָר י"ב) וּמִרְאָה וְלֹא כַחֲבִידוֹת - שְׁאֵר הַנְּבִיאִים הָיוּ נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וְנִחְלַשׁ פֶּחַח וְלֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְעַמֵּד עַל בְּרִיו שֶׁל דְּבָר, מִי גָרַם לָהֶם אֶת זֶה? מִשׁוֹם שְׁכַתּוּב כִּי נִגַּע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב וְהוּא צִלַּע עַל יָרְכוּ.

וְכֹל אוֹתָם נְבִיאִים לֹא יָכְלוּ לְעַמֵּד עַל מַה שְּׁעֵתִיד לַעֲשׂוֹת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹ, פֶּרֶט לְעוֹבְדֵיהָ

וְאִיתָ כְּבֵר נֵשׁ תֵּלֵת מֵאָה וְשֵׁתִין וְחֲמִשָּׁה גִידִין וְלִקְבִלְהוֹן תֵּלֵת מֵאָה וְשֵׁתִין וְחֲמִשָּׁה פְּקוּדִין דְּלֹאוֹ אֵינוֹן אֲתִנְחַבּוּ לְמַעַבְדַּ לְקַבֵּל תֵּלֵת מֵאָה וְשֵׁתִין וְחֲמִשָּׁה יוֹמֵי שְׁתָּא, וְהָא תִשְׁעָה כָּאֵב חַד מִנְהוֹן דְּאִיהוּ לְקַבֵּל סְמוּאֵל דְּאִיהוּ חַד מֵאֵינוֹן תֵּלֵת מֵאָה וְשֵׁתִין וְחֲמִשָּׁה מֵאֲכָאִין (נ"א יוֹמִין), וְכַנְגֵד כְּף אִמְרָה אוֹרְיִיתָא לֹא יֵאָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנְּשֵׂה, אִ"ת, לְאִסְתַּפְּלִיָּה תִשְׁעָה כָּאֵב דְּלֹא אֲכָלִין בֵּיהּ וְלֹא שְׁתִּין, וְכַנְגֵד כְּף הוּא קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא כְּלָא וְנִרְמֵז בְּהוֹן רְמֵז לְיַעֲקֹב, וְיֵאָבֵב אִישׁ עִמּוֹ, כְּכֹל יוֹמֵי שְׁתָּא וְכָל שְׁוִיפִין דְּיַעֲקֹב וְלֹא אִשְׁכַּח בַּר הַחוּא גִיד הַנְּשֵׂה, מִיַּד תִּשְׁשׁ חִלְיָה דְּיַעֲקֹב, וּבִיוֹמֵי שְׁתָּא אִשְׁכַּח יוֹם תִּשְׁעָה כָּאֵב דְּבִיהּ אֲתַתַּקַּף וְאֲתַגְדָּר דִּינָא עֲלֵנָא וְאֲתַחְרַב בִּי מִקְדָּשָׁא, וְכֹל מֵאֵן דְּאֲכִיל בְּתִשְׁעָה כָּאֵב כְּאֵילוֹ אֲכִיל גִּיד הַנְּשֵׂה). רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, אֲלִמְלֵא לֹא אֲתַחְלֵשׁ חִילָא (נ"א דְּאִתֵּר) דָּא דְּיַעֲקֹב, אֲתַקְיִים יַעֲקֹב לְגַבְיָהּ וְאֲתַבַּר חִילָא דְּעֵשׂוֹ לְעִילָא וְתַתָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (יִחְזַקָּאל א) כְּמִרְאָה הַקְּשֵׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵנָן בְּיּוֹם הַגְּשָׁם כֵּן מִרְאָה הַנְּגִיָה סָבִיב הוּא מִרְאָה דְמוֹת כְּבוֹד יי וְאֶרְאָה וְאֶפֶל עַל פְּנֵי וְגו'. הָאִי קָרָא אֲתַמַּר. אֲכַל תָּא חֲזִי, דְּהָא כְּתִיב, (דְּבָרִים ל"ד) וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמִשָּׁה, מַה בֵּין מִשָּׁה לְשֶׁאֵר נְבִיאֵי עֲלֵמָא, מִשָּׁה אִסְתַּפַּל בְּאִסְתַּפְּלִיָּה דְּנִהָרָא, שְׁאֵר נְבִיאֵי לֹא הָיוּ מִסְתַּפְּלִי אֲלֵא בְּאִסְתַּפְּלִיָּה (דְּבָרִים ל"ד) דְּלֹא נִהָרָא, מִשָּׁה הָוָה שְׁמַע וְקָאִים עַל רִגְלָיו, וְחִלְיָה אֲתַתַּקַּף, וְהָוָה יוֹדֵעַ מְלָה עַל בְּרִייהּ, כְּמַה דְּכְתִיב, (בְּמִדְבָר י"ב) וּמִרְאָה וְלֹא כַחֲבִידוֹת. שְׁאֵר נְבִיאֵי הָיוּ נְפִלִי עַל אֲנַפְיָהוּ וְאֲתַחְלֵשׁ חִילָא דְּלֵהוֹן וְלֹא הָיוּ יְכִלִי לְקַיִמָא עַל בְּרִייהּ דְּמְלָה, מֵאֵן גָּרַם לוֹן דָּא כְּגִין דְּכְתִיב כִּי נִגַּע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב וְהוּא צִלַּע עַל יָרְכוּ. וְכֹל אֵינוֹן נְבִיאִין לֹא יָכְלוּ לְקַיִמָא עַל מַה דְּזַמִּין קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לִּיהּ לַעֲשׂוֹ, בַּר עוֹבְדֵיהָ נְבִיאָה דְּהָוָה גִּינְרָא דְּאֲתִי מִסְטָרָא דְּעֵשׂוֹ, דָּא קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ עֲלִיהּ דְּעֵשׂוֹ וְלֹא אֲתַחְלֵשׁ חִילָהּ.

וְעַר דָּא כָּל שְׁאֵר נְבִיאֵי אֲתַחְלֵשׁ תּוֹקְפִיָּהוּ וְלֹא הָיוּ יְכִלִין לְאֲתַקְיִמָא

הנביא שהיה גר, שבא מצד של עשו - זה עמד בקיומו על עשו ולא נחלש כחו.

וע"ז זה כל שאר הנביאים נחלש פחם ולא היו יכולים לעמד לקבל דבר על בריו פראוי. מה הטעם? משום פי נגע בכף ירד יעקב בגיד הנשה. שלקח ושאב כל כח הירד, ועל זה נשפר כח הירד ונשאר צולע על ירכו, שהרי כל נביאי העולם לא יכלו להדבק ולעמד בו.

בא ראה, כל הנביאים פרט למשה לא עמדו בכחם פראוי, ומי שעוסק בתורה ואין מי שתומך בו, לא נמצא מי שמטיל מלאי לכיסו להתחזק. על זה התורה משתפחת בכל דור ודור ונחלש כל התורה כל יום ויום, משום שאין להם לאלו שעוסקים בתורה על מה שסומכים, ומלכות הרשעה מתחזקת בכל יום ויום.

בא ראה פמה גרם חטא זה, ומשום שאין [לו] מי שיתמך בתורה פראוי, אותם עמודים חלשים, וגורמים להתחזק את אותו שאין לו שוקים ורגלים לעמד עליהם.

פתח ואמר, (בראשית ב) ויאמר ה' אלהים אל הנחש פי עשית זאת ארור אתה מפל הבהמה וגו' על גחנך תלך. מה זה על גחנך תלך? שנשברו התומכים שלו וקצצו את רגליו ואין לו על מה שיעמד. כשישראל לא רוצים לתמך בתורה, הם נוטנים לו תומכים ושוקים לעמד ולהתחזק בהם.

בא ראה פמה עקימות והתחכמות התחכם באותו לילה אותו הרוכב על הנחש פנגד יעקב, שהרי הוא היה יודע קול יעב, אז והידים ידי עשו. לכן

לקבלא מלה על ברייה פדקא יאות, מאי טעמא, בגין פי נגע בכף ירד יעקב בגיד הנשה, דנסיב ושאב כל חילא דירכא, ועל דא אתבר חילא דירכא ואשתאר צולע על ירכו. דהא כל נביאין דעלמא לא יכילו לאדבקא ולקיימא ביה.

תא חזי, נביאין פלהו בר משה לא קיימו בתוקפיהו פדקא חזי. ומאן דלעי באורייתא ולית מאן דסמיה ליה ולא אשתכח מאן דאטיל מלאי לכיסיה לאתתקפא. על דא אורייתא קא משתפחא בכל דרא ודרא ואתחלש תקפא דאורייתא כל יומא ויומא, בגין דלית לון לאינון דלעאן פה על מה דסמכין, ומלכו חייבא אתתקף בכל יומא ויומא.

תא חזי, פמה גרים חוכא דא, ובגין דלית (לז) מאן דאסמיה לאורייתא כדקא יאות אינון סמכין חלשין, וגרמין לאתתקפא לההוא דלית ליה שוקין ורגלין לקיימא עלייהו.

פתח ואמר, (בראשית ג) ויאמר יי אלהים אל הנחש פי עשית זאת ארור אתה מפל הבהמה וגו' על גחונך תלך. מאי על גחונך תלך. דאתברו סמכין דיליה וקצצו רגלוי ולית ליה על מה דקאים. פד ישראל לא בעאן לסמכא לה לאורייתא, אינון יהבין ליה סמכין ושוקין לקיימא ולאתתקפא בהו.

תא חזי, פמה עקימו וחכמו אתחכם בההוא ליליא ההוא דרכיב נחש לקבליה דיעקב, דהא איהו הוה ידע דכתיב, (בראשית כז) הקול קול יעקב והידים ידי עשו. ואי פסיק קלא דיעקב פדין והידים ידי עשו. בגין שכתוב (שם כז) הקל קול יעקב והידים ידי עשו, ואם פוסק

הסתפל לכל הצדדים להרע לעקב ולהפסיק קולו.

וראה אותו חזק בכל; זרועות מצד זה ומצד זה שהם חזקי הגוף שמתחזק ביניהם, וראה פת התורה שהתחזק בכל, אז וירא פי לא יכל לו. מה עשה? מיד - ויגע בכף ירכו, שהתחכם כנגדו. אמר, פיון שנשברו עמודי ותומכי התורה, מיד התורה לא מתחזקת, אז יתקיים מה שאמר אביהם הקל קול יעקב והידיים ידי עשו, (שם) והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך.

ובזה התחכם כנגד יעקב. שהרי משום שנשבר כח התורה, הלך והתחזק עשו. וכשראה שלא יכל לתורה, אז החליש פת אותם התומכים אותה. וכשלא נמצא מי שסומך את התורה, אז לא יהיה קול קול יעקב, ויהיו הידיים ידי עשו.

וכשראה יעקב כף לשעלה הבקר, החזיק [עקב] בו והתגבר עליו, עד שהוא ברך אותו והודה לו על אותן ברכות, ואמר לו, לא יעקב יאמר עוד שמך פי אם ישראל. לא יעקב בעקימות, אלא בגאווה וכת, שאין מי שיוכל לך.

ובא וראה, מהנחש הזה כמה כחות נפרדים לכל צד ונמצאים בעולם אצל בני אדם, ורוצים לקיים אותו גיד הנשה. שאף על גב שקרב אליו אותו רוכב על נחש, עומד הוא והתקיים בצורה ולא נשבר.

ובח צריכים להתחזק בעולם ולהראות, פי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל. וכשראה שהרי לא נשבר ולא נאכל אותו מקום, אז נשבר כחו וחזקו ולא כל להרע לבני יעקב, ועל זה לא

כף אסתפל לכל סטרין לאבאשא ליה לעקב ולאפסקא קליה.

וחמא ליה תקיף בכלא. דרועין מסטרא דא ומסטרא דא דאינון תקפין גופא דאתתקף בינייהו, וחמא תקפא דאורייתא דאתתקף בכלא, פדין וירא כי לא יכול לו. מה עבד, מיד ויגע בכף ירכו, דאתחכם לקבליה. אמר פיון דאתברו סמכין דאורייתא, מיד אורייתא לא אתתקף. וכדין יתקיים מה דאמר אבוהון, הקול קול יעקב והידיים ידי עשו. (בראשית כז) והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך.

וכרא אתחכם לקבליה דיעקב דהא בגין דיתבר חילא דאורייתא אזיל דאתתקף עשו. וכד חמא דלא יכיל לה לאורייתא, פדין חליש תקפא דאינון דסמכין לה, וכד לא ישתפח מאן דסמיך לאורייתא, פדין לא יהא קול קול יעקב ויהוין ידיים ידי עשו.

וכד חמא יעקב הכי כד סליק צפרא, אתקיף (יעקב) ביה ואתגבר עליה עד דאיהו בריף ליה ואודי ליה על אינון ברכאן, ואמר ליה לא יעקב יאמר עוד שמך פי אם ישראל, לאו יעקב בעקימו אלא בגאווה ותוקפא דלית מאן דיכיל לך.

ותא חזי, מהאי נחש כמה חילין מתפרשן לכל סטר ואשתפחו בעלמא לגבי בני נשא. ובעינן לקיימא לההוא גיד הנשה, דאף על גב דקריב ביה ההוא דרכיב על חויא קיים איהו, ואתקיים בגוון ולא אתבר. וחירא בעינן לאתתקפא בעלמא ולאחזאה כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל. וכד חמי דהא לא אתבר ולא אתאכיל ההוא אתר, פדין אתבר

צריכים לתת מקום לבריות העולם לאכל אותו ולא להנות ממנו כלל.

רבי ייסא הִזְקֵן דְּרֵשׁ, כִּי נִגַע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב - פְּתוּב פֶּאֶן כִּי נִגַע בְּכַף, וְכְתוּב שָׁם (במדבר ט) כָּל הַנּוֹגֵעַ בְּמַת בְּנִפְשׁ הָאָדָם. [יטמא]. מַה לְהֵלֵן טְמֵאָה - אָף פֶּאֶן גַּם טְמֵאָה, שְׁטֵמָא אוֹתוֹ מְקוּם, וּמְקוּם טְמָא אִין לָנוּ [להתקן] לְהֵנוֹת מִמֶּנּוּ כָּלֵל. כָּל שָׁפֵן בְּמְקוּם שְׁקָרָב אוֹתוֹ צַד הַטְּמֵאָה, וְהַתּוֹרָה לֹא אִמְרָה אֵלֹא כִּי נִגַע, וְכְתוּב וַיִּגַע בְּכַף יָרֵכוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (שם) וְכֹל אֲשֶׁר יִגַע בּוֹ הַטְּמָא יִטְמָא. בְּרוּךְ הַרְחֵקֵן שְׁתַּתֵּן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל לְזִכּוֹת בֵּיהּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׁפָתוּב (משלי ג) אַרְךָ חַיִּים בְּיַמִּינָהּ בְּשִׂמְאֵלָה עֲשֵׂר וְכָבוֹד.

וְהוּא עֵבֶר לְפָנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שְׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אַחֲיוּ. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי ה' קָנָא שְׁמוֹ. וְכִי יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בַּחִיר הָאֲבוֹת, שֶׁנִּבְחַר חֵלֶק שְׁלֹם לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא הַתְּקָרֵב אֵלָיו יוֹתֵר [ס"א וְנִשְׁלַם לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה], אִיף הַשְׁתַּחֲוֶה לְאוֹתוֹ עֲשׂוֹ הַרְשָׁע שֶׁהוּא בְּצַד שֶׁל אֵל אַחֵר, וּמִי שְׁפוּגֵד לוֹ - סוּגֵד לְאֵל אַחֵר? אִם תֵּאֲמַר מִשׁוּם שְׁאֲמְרוּ, שׁוֹעֵל בְּשַׁעֲתוֹ הַשְׁתַּחֲוֶה לוֹ - לֹא כֶּף, שְׁהָרִי עֲשׂוֹ כְּמוֹ אֵל אַחֵר הִנֵּה, וַיַּעֲקֹב לֹא יִשְׁתַּחֲוֶה לְאוֹתוֹ צַד וְלְאוֹתוֹ חֵלֶק כָּלֵל.

[פֶּתַח רַבִּי אֲבָא וְאָמַר], אֵלֹא כְּתוּב (שמואל א כה) וְאִמְרַתֶּם כֹּה לְחֵי וְאַתָּה שְׁלוֹם וּבֵיתְךָ שְׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ שְׁלוֹם. וְהָרִי נִתְבָּאָר שְׁאֲסוּר [לו] לְהַקְדִּים שְׁלוֹם לְרַשְׁעִים, וְכִיּוֹן שְׁאֲסוּר, אִיף מְצֻאָנוּ שְׁדוּד אָמַר פְּסוּק זֶה לְנִבְּלָה?

אֲשֶׁר לְךָ שְׁלוֹם. וְהָא אֲתֵמַר דְּאָסִיר (ד"א ל"ג ליה) לְאִקְדוּמֵי לְהוֹ שְׁלֹם

חִילִיָּה וְתוֹקֶפִיָּה (דף קעא ע"ב) וְלֹא יְכִיל לְאַבְאָשָׁא לְבִנּוּי דְיַעֲקֹב. וְעַל דָּא לֹא בְעֵינָן לְמִיָּהֵב דְּוִכְתָּא לְבְרִייתָא דְעֵלְמָא לְמִיכַל לִיָּה וְלֹא לְאַתְאֲכָלָא כָּלֵל.

רַבִּי יִיסָא סָבָא דְרֵשׁ, כִּי נִגַע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב. פְּתִיב הָכָא כִּי נִגַע בְּכַף, וְכְתִיב הָתָם (במדבר יט) כָּל הַנּוֹגֵעַ בְּמַת בְּנִפְשׁ הָאָדָם (יטמא) וְגו'. מַה לְהֵלֵן מְסֻאָבָא אוֹף הָכָא נְמִי מְסֻאָבָא, דְּסָאִיב הֵהוּא אֲתֵר, וּמֵאֲתֵר מְסֻאָבָא לִית לָן (לאתתקנא) לְאַתְהֵנְאָה מַנִּיָּה כָּלֵל, כָּל שָׁפֵן בְּאֲתֵר דְּקָרִיב הֵהוּא סְטוּר מְסֻאָבָא, וְאוּרִייתָא לֹא קָאֲמַר אֵלֹא כִּי נִגַע, וְכְתִיב וַיִּגַע בְּכַף יָרֵכוֹ, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר, (במדבר יט) וְכֹל אֲשֶׁר יִגַע בּוֹ הַטְּמָא יִטְמָא, בְּרוּךְ רַחֲמֵנָא דִּיהִיב אוּרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל לְמַזְפֵּי בֵּיהּ בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי כְּמָה דְכְתִיב, (משלי ג) אַרְךָ יָמִים בְּיַמִּינָהּ בְּשִׂמְאֵלָה עֲשֵׂר וְכָבוֹד.

וְהוּא עֵבֶר לְפָנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שְׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אַחֲיוּ. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי י' קָנָא שְׁמוֹ. וְכִי יַעֲקֹב דִּאִיְהוּ שְׁלִימָא דְאַבְהֵן דְאֲתַבְרִיר חוּלְקָא שְׁלִימָתָא לְקַדְשָׁא בְרוּךְ הוּא וְאִיְהוּ אֲתַקְרִיב לְגַבִּיָּה יְתִיר, (ס"א וְאִשְׁתַּלִּים לְעֵילָא וְלַתְתָּא) הִיךְ סָגִיד לִיָּה לְהֵהוּא רָשָׁע דְעֲשׂוֹ דִאִיְהוּ בְּסִטְרָא דְאֵל אַחֵר, וּמֵאֵן דְּסָגִיד לִיָּה סָגִיד לְאֵל אַחֵר. אִי תִימָא בְּגִין דְאֲמְרוּ תַעֲלָא בְּעַדְנִיָּה סָגִיד לִיָּה, לֹא הָכִי. דְהָא עֲשׂוֹ כְּאֵל אַחֵר הוּא, וַיַּעֲקֹב לֹא יִסְגוּד לְהֵהוּא סִטְרָא וְלְהֵהוּא חוּלְקָא כָּלֵל.

[פֶּתַח רַבִּי אֲבָא וְאָמַר] אֵלֹא כְּתִיב, (שמואל א כה) וְאִמְרַתֶּם כֹּה לְחֵי וְאַתָּה שְׁלוֹם וּבֵיתְךָ שְׁלוֹם וְכֹל

אֶלֶּא הָרִי פִּרְשׁוּהָ שְׁאֵמֵר לְקַדּוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא כְּפִי לְקַשֵּׁר אוֹתוֹ לְחִי,
וְחָשַׁב נָבֵל שְׁעָלָיו אָמֵר.

כְּמוֹ זֶה (בראשית נז) וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל
עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, וְכִי אֵל בְּנֵו הוּא
הַשְׁתַּחֲוָה? אֶלֶּא לְמַקּוֹם הַשְּׂכִינָה
כָּרַע וְהִשְׁתַּחֲוָה, אִף כָּאֵן וְהוּא עֶבֶר
לְפָנֶיהֶם. מַה זֶה וְהוּא? זֶה שְׂכִינָה
עָלְיוֹנָה שֶׁהִיָּתָה הוֹלֶכֶת לְפָנָיו וְכָרַע,
וְזוֹהִי שְׂמִירָה עָלְיוֹנָה. פִּיּוֹן שְׂרָאָה
יַעֲקֹב, אָמֵר, הִנֵּה זְמַן לְהַשְׁתַּחֲוֹת
לְקַדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהִיָּה הוֹלֶךְ
עִמּוֹ.

כָּרַע וְהִשְׁתַּחֲוָה שְׁבַע פְּעָמִים עַד
גִּשְׁתּוֹ עַד אַחֲרָיו, וְלֹא כְּתוּב וַיִּשְׁתַּחֲוּ
לְעִשׂוֹ. אֶלֶּא פִּיּוֹן שְׂרָאָה שֶׁהָרִי
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹלֶךְ עִמּוֹ, אִז
הַשְׁתַּחֲוָה כְּנֶגְדּוֹ, כְּדִי שְׁלֹא לְתַת
כְּבוֹד לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְאַחַר פְּרֻט לּוֹ,
וְהַכֹּל הוּא כְּרֹאֵי. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים
שֶׁכָּל מַעֲשֵׂיהֶם שְׁעוֹשִׂים בְּשִׁבִיל
כְּבוֹד רַבּוֹנָם הוּא, וְכְּדִי שְׁלֹא יִסְטוּ
זִמְנָה וּשְׂמָאֵלָה.

וַיִּרְץ עֲשׂוֹ לְקִרְאָתוֹ וַיִּחְבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל
עַל צְוָאָרוֹ. צְוָאָרוֹ כְּתוּב חֶסֶר.
וַיִּשְׁקֵהוּ וַיִּכְפּוּ. רַבִּי יַעֲחֹק אָמֵר,
(ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים פִּיִּם נִגְרָשׁ פִּי
הַשְּׂקֵט לֹא יוּכַל וַיִּגְרָשׁוּ מִיָּמָיו
רַפֵּשׁ וְטִיט. פְּסוּק זֶה נִתְבָּאֵר.
וּבְדַבְרֵי תוֹרָה יֵשׁ כְּמָה סוּדוֹת
עָלְיוֹנִים מְשֻׁנִּים זֶה מְזָה, וְהַכֹּל
אֶחָד.

וְהִרְשָׁעִים פִּיִּם נִגְרָשׁ פִּי הַשְּׂקֵט לֹא
יּוּכַל - זֶה עֲשׂוֹ שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו בְּרִשְׁעוֹ
וּבְחִטָּא, שֶׁהָרִי כְּשָׂבֵא יַעֲקֹב אֵלָיו,
מַעֲשָׂיו לֹא הָיוּ בְּשִׁלּוּם. וַיִּפֹּל עַל
צְוָאָרוֹ - אֶחָד. צְוָאָרוֹ זֶה יְרוּשָׁלַיִם,
שֶׁהִיא צְוָאָרוֹ שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. וַיִּפֹּל
עַל צְוָאָרוֹ וְלֹא עַל צְוָאָרָיו, מִשּׁוּם
שֶׁפְּעָמִים נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ -
אֶחָד מִבְּבָל, וְאֶחָד מִזְרַעוֹ שֶׁל
עֲשׂוֹ, שֶׁהִפִּיל עֲצָמוֹ עָלָיו פְּעַם

לְרִשְׁעֵיָא, וְכִיּוֹן דְּאָסִיר הִיכִי אֲשַׁפְּחֵנָא דְדָוִד
אָמֵר הָאִי קָרָא לְנָבֵל, אֶלֶּא הָא אוּקְמוּהָ (שמות
כג ב) דְּלִקְדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֵמֵר, בְּגִין לְקַשְׂרָא
לִיָּה לְחִי. וְחָשִׁיב נָבֵל דְּעָלִיהָ קָאֵמֵר.

בְּגוֹזְנָא דָא (בראשית יב) וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל
רֹאשׁ הַמִּטָּה, וְכִי לְגַבֵּי דְבְרִיהָ סָגִיד.

אֶלֶּא לְאַתְרֵיהָ דְשְׂכִינְתָא קָא כָּרַע וְסָגִיד, אוּף
הָכָא, וְהוּא עֶבֶר לְפָנֶיהֶם. מָאִי וְהוּא, דָּא
שְׂכִינְתָא עֲלָאָה דְהָהָה אֲזָלָא קַמִּיהָ (ברע), וְדָא
הוּא נְטִירוֹ עֲלָאָה. פִּיּוֹן דְחֶמָא יַעֲקֹב, אָמֵר,
הָא עֵידָן לְסָגְדָא לְגַבֵּיהָ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דְהוּא אֲזִיל קַמִּיהָ.

כָּרַע וְסָגִיד שְׁבַע זְמַנִּין עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אַחֲרָיו,
וְלֹא כְּתִיב וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְעִשׂוֹ. אֶלֶּא כִּיּוֹן

דְּחֶמָא דְהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִיל קַמִּיהָ,
כְּדִין סָגִיד לְקַבְלֵיהָ. בְּגִין דְלֹא לְמִיָּהֵב יָקָר
לְמַסְגַּד לְאַחֲרָא בַר מַנִּיָּה, וְכֹלָא אִיהוּ כְּדָקָא
יָאוּת. זְכָאִין אִינוּן צְדִיקָאֵי דְכָל עוֹבְדֵיהוֹן
דְקָא עֶבְדֵי בְּגִין יָקָרָא דְמֵאֲרִיהוֹן אִיהוּ, וּבְגִין
דְלֹא יִסְטוּן לִימִינָא וְלִשְׂמָאֵלָא:

וַיִּרְץ עֲשׂוֹ לְקִרְאָתוֹ וַיִּחְבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל
צְוָאָרוֹ. צְוָאָרוֹ כְּתִיב חֶסֶר. וַיִּשְׁקֵהוּ

וַיִּכְפּוּ. רַבִּי יַעֲחֹק אָמֵר (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים פִּיִּם
נִגְרָשׁ פִּי הַשְּׂקֵט לֹא יוּכַל וַיִּגְרָשׁוּ מִיָּמָיו רַפֵּשׁ
וְטִיט, הָאִי קָרָא אֶתְמָר. וּמְלִי דְאוּרִייתָא,
כְּמָה רְזִין עֲלָאִין אִיתָּ בְּהוּ מְשֻׁנִּין דָּא מִן
דָּא, וְכֹלָא חַד.

וְהִרְשָׁעִים פִּיִּם נִגְרָשׁ פִּי הַשְּׂקֵט לֹא יוּכַל,
דָּא עֲשׂוֹ דְכָל עוֹבְדֵי בְרִשְׁעֵיו

וּבְחִיּוּבָא, דְהָא כַּד אָתָא לְגַבֵּיהָ דְיַעֲקֹב,
עוֹבְדֵי לֹא הָיוּ בְשִׁלּוּם, וַיִּפֹּל עַל צְוָאָרוֹ,
חַד. צְוָאָרוֹ דָּא יְרוּשָׁלַם דְאִיהוּ צְוָאָרוֹ דְכָל
עֲלָמָא. וַיִּפֹּל עַל צְוָאָרוֹ, וְלֹא עַל צְוָאָרָיו. בְּגִין דְתָרִין זְמַנִּין אֶתְחַרִּיב בֵּי

אחד והחריבו, ועל זה ויפל על צוארו - אחד.

ויש"קרו נקוד למעלה, כי לא נשקו ברצונו. ושנינו, מה זה שכתוב (משלי כו) ונעפרות נשיקות שונא? זה בלעם כשברך את ישראל, שהרי לא ברכם ברצון הלב. אף כאן נעפרות נשיקות שונא - זה עשו.

אמר רבי יוסי, פתוב (תהלים א) קומה ה' הושיעני אלהי כי הפית את כל איבי לחי שני רשעים שברת. ושנינו, אל תקרי שברת אלא שרפבת, שהרי גדלו שניו וחשב לנשף אותו וכו'. ועל זה ויבכו, זה בכה וזה בכה, ובארוה החברים.

בא ראה כמה היה לבו ורצונו של עשו ליעקב, שהרי אפלו באותה שעה חשב לארץ זמן [באריות הנמים] לעשות לו רעות ולקטרג לו, ועל זה ויבכו. זה היה בוכה שלא היה חושב להנצל מדוד, וזה היה בוכה משום שאביו היה קלם ולא יכול לו.

אמר רבי אבא, ודאי נחלש רגזו של עשו בשעה שראה את יעקב. מה הטעם? משום שהרי הספים עמו אותו ממנה של עשו, ועל זה לא יכל עשו לשלט ברגזו, שהרי כל הדברים של העולם הזה תלויים למעלה, וכשהספימו למעלה בתחלה - הספימו למטה. השלטון אינו למטה עד שנתן השלטון למעלה, והפל תלוי זה בזה.

יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי וגו'. אמר רבי אלעזר, הינו מה שאמרנו בתחלה, שיעקב לא רצה עכשו אותן ברכות ראשונות שברכו אביו, (משום שכתוב (איכה א) טוב לנבר כי ישא על

מקדשא. חד מבבל, וחד מזרעיה דעשו, דאפיל גרמיה עליה זמנא חדא וחריב ליה. ועל דא ויפל על צוארו חד.

ויש"קרו, נקוד לעיל, דלא נשקיה ברעותיה. ותנן מאי דכתיב, (משלי

כו) ונעפרות נשיקות שונא, דא בלעם בד ברין לון לישראל. דהא לא ברין לון ברעותא דלבא. אוף הכא נעפרות נשיקות שונא, דא עשו.

אמר רבי יוסי, פתיב (תהלים א) קומה יי הושיעני אלהי כי הפית את כל אויבי לחי שני רשעים שברת. ותנן אל תקרי שברת אלא שרפבת. דהא אסגיאו שינוי וחשיב לנשכא ליה וכו'. ועל דא ויבכו, דא בכי ודא בכי, ואוקמוה חבריאי.

תא חזי, כמה הוה (דף קעב ע"א) לביה ורעותיה דעשו לגבי דיעקב, דהא אפילו בההוא שעתא חשיב לארץ זמנין (ס"א לאורכא דיומין) למעבד ליה בישין ולקטרגא ליה, ועל דא ויבכו. דא הוה בכי, דלא הוה חשיב לאשתזבא מן ידוי. ודא הוה בכי, בגין דאבוי הוה קיים ולא יכיל ליה.

אמר רבי אבא ודאי אתחלש רוגזיה דעשו בשעתא דחמא ליה ליעקב. מאי טעמא, בגין דהא אסתפם בהדיה ההוא ממנא דעשו. ועל דא לא יכיל עשו לשלטאה ברוגזיה, דהכי כל מלין דהאי עלמא תליין לעילא. וכד אסתפמו לעילא בקדמיתא אסתפמו לתתא. שלטנותא לאו איהו לתתא עד דאיתגהיב שלטנותא לעילא, וכלא דא בדא תליא:

יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי וגו'. אמר רבי אלעזר, היינו דקאמרינן בקדמיתא דיעקב

בנעוריו, וכתוב (משלי לא) ותשחק ליום אחרון ועדין לא התקיימו בו אפלו אחד מהם, משום שהעביר אותם לסוף הימים בשעה שיצטרכו לבניו מול כל עמי העולם.

ולכן בשעה שאמר עשו נסעה ונלכה, ונחלק העולם הזה כאחד ונשלט כאחד - מה אמר יעקב? יעבר נא אדני לפני עבדו. יקדים עשו שלטונו עכשו בעולם הזה, יעבר נא, כמו שנאמר (מיכה ב) ויעבר מלכם לפניהם וה' בראשם, הקדם אתה שלטונך בתחלה בעולם הזה - ואני אתנהלה לאטי, אני אעלה עצמי לאותו עולם הבא ולסוף הימים, לאותם ימים שהולכים לאט.

רַגְלֵי הַמְּלָאכָה - איזו מלאכה? זו אספקלריה שלא מאירה שבה נעשה מעשה העולם. אשר לפני - זוהי מלפני ה' בכל מקום. ולרגל הילדים - זהו סוד של הכרובים להראות סוד האמונה שהוא נדבק בהם.

עד אשר אבא אל אדני שעירה - אני אסבל גלות שלך עד שיבא ויגיע זמני לשלט על הר עשו, כמו שנאמר (עובדיה א) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו, ואז והיתה לה' המלוכה.

ויעקב נסע ספתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה ספת על בן קרא שם המקום סכות. רבי חייא פתח ואמר, (תהלים קכז) שיר המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה בית וגו', אם ה' לא ישמר עיר וגו'. בא ראה, בשעה שעלה ברצון הקדוש ברוך הוא לברא עולם, הוציא מתוך ניצוץ חזק קשר אחד, והתלהט מתוך החשך, ונשאר בעליה ונרד למטה. אותה חשכה להטה [והתלהט] במאה שבילים

לא בעא השתא אינון ברכאן קדמאי דברכיה אבוי. (ס"א בגין דכתיב, איכה ג) טוב לגבר כי ישא על בנעוריו. וכתוב (משלי לא) ותשחק ליום אחרון) ועדיין לא אתקיימו ביה אפילו חד מנייהו. בגין דסליק לון לסוף יומיא בשעתא דאצטריכו לבנוי לגבי כל עמין דעלמא.

ובגין כך בשעתא דאמר עשו נסעה ונלכה, ונפלוג האי עלמא כחדא ונשלט כחדא. מה אמר, יעבר נא אדני לפני עבדו. יקדים עשו שלטניה השתא בהאי עלמא. יעבר נא, כמה דאת אמר, (מיכה ב) ויעבור מלכם לפניהם וי' בראשם, אקדים אנת שולטנותך בקדמיתא בהאי עלמא, ואני אתנהלה לאטי. אנא אסלק גרמי להווא עלמא דאתי ולסוף יומיא לאינון יומיא דאזלין לאט.

רַגְלֵי הַמְּלָאכָה, מאן מלאכה. דא אספקלריא דלא נהרא דבה אתעביד עבידתא דעלמא. אשר לפני, דא היא מן קדם יי בכל אתר. ולרגל הילדים, דא הוא רזא דכרובים, לאחזאה רזא דמהימנותא דאיהו אתדבק בהו.

עד אשר אבא אל אדני שעירה, אנא אסבול גלותא דילך עד דיייתי וימטי זמנא דילי לשלטאה על הר עשו, כמה דאת אמר, (עובדיה א) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו, וכדין והיתה ליי המלוכה:

ויעקב נסע ספתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה ספת על בן קרא שם המקום סכות. רבי חייא פתח ואמר, (תהלים קכז) שיר המעלות לשלמה אם יי לא יבנה בית וגו', אם יי לא ישמר עיר וגו'. תא חזי, בשעתא דסליק ברעותא דקדשא בריך

דַרְכִים דְקִיקִים גְדוּלִים, וְנַעֲשֶׂה בֵית שֶׁל הָעוֹלָם.

בֵּית זֶה הוּא בְּתוֹךְ אֲמֻצֵעַ הַפֶּל. כַּמָּה פְּתָחִים וְחֲדָרִים לוֹ סָבִיב סָבִיב, מְקוֹמוֹת עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים, שֵׁם מְקַנְנוֹת צְפָרֵי הַשָּׁמַיִם כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִינוֹ. בְּתוֹכּוֹ יוֹצֵא אֵילָן גְּדוֹל אֶחָד וְחֹזֵק, עֲנַפָּיו וּפְרִיּוֹ רַב, מְזוּן לְכָל בּוֹ. אוֹתוֹ הָאֵילָן עוֹלָה לְעַנְיֵי הַשָּׁמַיִם, וְנִטְמָן בֵּין שְׁלֹשֶׁה הָרִים. מִתַּחַת לְשִׁלְשֶׁת הַהָרִים הֵלְלוּ יוֹצֵא, עוֹלָה לְמַעְלָה וְיוֹרֵד לְמַטָּה.

הַבַּיִת הַזֶּה מְשַׁקָּה מִמְּנוֹ וּגְזוּז בְּתוֹכּוֹ כַּמָּה גְזוּזִים עֲלִיוֹנִים שֶׁלֹּא נוֹדְעוּ, בְּזֶה נִבְנָה בֵּית זֶה וְנִתְקַן. אוֹתוֹ הָאֵילָן מִתְגַּלֶּה בַּיּוֹם וּמִתְכַּסֶּה בַּלַּיְלָה. וְהַבַּיִת זֶה שׁוֹלֵט בַּלַּיְלָה וּמִתְכַּסֶּה בַּיּוֹם.

בְּשַׁעַר שֶׁנִּכְנַס הַחֹשֶׁף וְנִקְשֶׁר בּוֹ שׁוֹלֵט, וְכָל הַפְּתָחִים סְתוּמִים מִכָּל הַצְּדָדִים. אִזּוֹ כַּמָּה רוּחוֹת פּוֹרְחוֹת בְּאֹוִיר, תְּאֵבוֹת לְדַעַת וְלַהֲכַנֵּס בּוֹ, וְנִכְנָסוֹת בֵּין אוֹתָן צְפָרִים, וְלוֹקְחוֹת עֲדוֹת, וְשִׁטוֹת וְרוּאוֹת מֵהַשְּׁרוּאוֹת.

עַד שֶׁמִּתְעוֹרֵר אוֹתוֹ חֹשֶׁף שֶׁנִּקְשֶׁר בּוֹ, וּמוֹצֵא שְׁלֵהֶבֶת אַחַת, וּמִכָּה בְּכָל הַפְּטִישִׁים הַחֹזְקִים, וּפּוֹתַח פְּתָחִים וּבוֹקֵעַ סְלָעִים. עוֹלָה וְיוֹרֵדֶת אוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת וּמִכָּה בְּעוֹלָם וּמִעוֹרֶרֶת קוֹלוֹת לְמַעְלָה וְלְמַטָּה.

וְאִזּוֹ פְּרוּז אֶחָד עוֹלָה וְנִקְשֶׁר בְּאֹוִיר וְקוֹרָא. אוֹתוֹ אֹוִיר יוֹצֵא מִתּוֹךְ עֲמוּד עֲנַן שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, וְכִשְׁיוֹצֵא מִתְפַּשֵּׁט לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם. אֶלֶף אֲלָפִים עוֹמְדִים מִצַּד

הוּא לְמַבְרֵי עֲלֵמָא, אַפִּיק מְבוּצֵינָא דְקַרְדִּינוֹתָא חַד קְטוּרָא, וְאַתְלֵהִיט מְגוּ חֲשׂוּכָא, וְאַשְׁתָּאֵר בְּסֵלִיקוֹ, וְנִנְחָתָא לְתַתָּא, הֵיא חֲשֻׁכָה לָהִיט (וְאַתְלֵהִיט) בְּמֵאָה שְׁבִילִין אוּרְחִין דְקִיקִין רַבְרָבָן, וְאַתְעֵבִיד בֵּיתָא דְעֲלֵמָא.

הָאִי בֵּיתָא אִיהוּ גּוֹ אֲמֻצֵעִיתָא דְכֻלָּא, כַּמָּה פְּתָחִין וְאוּרִין לִיה סְחֹר סְחֹר, דְּוִכְתִּין עֲלָאִין קְדִישִׁין, תְּמָן מְקַנְיֵי צְפָרֵי שְׁמַיָא, כֹּל חַד וְחַד לְזַיְינָה. בְּגוּוִיהַ נְפִיק חַד אֵילָנָא רַבְרָבָא וְתַקִּיף עַפְיִיהַ וְאַנְבִּייהַ סְגִי, מְזוּנָא לְכֻלָּא בִּיה. הֵהוּא אֵילָנָא סְלִיק לְעַנְיֵי שְׁמַיָא וְאַתְטַמַּר בֵּין תְּלַת טוּרִין, מִתַּחַת אֵילִין תְּלַת טוּרִין נְפִיק, סְלִיק לְעֵילָא נְחִית לְתַתָּא.

הָאִי בֵּיתָא אֶתְשַׁקִּיָא מְנִיָה, וְגְזוּז בְּגוּוִיהַ כַּמָּה גְזוּזִין עֲלָאִין דְלֹא אֶתְיָדְעוּ, בְּדָא אֶתְבְּנֵי הָאִי בֵּיתָא וְאַשְׁתְּכַלֵּל. הֵהוּא אֵילָנָא אֶתְגַּלְיָא בִּימָמָא, וְאַתְכַּפְסִיא בְּלַיְלָא, וְהָאִי בֵּיתָא שְׁלֵטָא בְּלַיְלָא וְאַתְכַּפְסִיא בִּימָמָא.

בְּשַׁעֲרָא דְעָאֵל חֲשׂוּכָא וְאַתְקַטִּיר בִּיהַ שְׁלֵטָא, וְכָל פְּתָחִין סְתִימִין מִכָּל סְטָרִין, כְּדִין כַּמָּה רוּחוֹן פְּרָחוּן בְּאֹוִירָא, תְּאִיבִין לְמַנְדַּע וְלְמִיעַל בִּיהַ, וְעָאֵלִין בֵּין אֵינוֹן צְפּוּרִין, וְנִטְלִין סְהַדוּתָא, וְשִׁטְיִין וְחֻמָּאֵן מַה דְחֻמָּאֵן.

עַד דְאַתְעַר הֵהוּא חֲשׂוּכָא דְאַתְקַטִּיר בִּיהַ, וְאַפִּיק חַד שְׁלֵהוּבָא וּבְטַשׁ בְּכָל פְּטִישִׁין תַּקִּיפִין, וּפְתַח פְּתָחִין, וּבְקַע טַנְרִין. סְלָקָא

וְנִנְחָתָא הֵהוּא שְׁלֵהוּבָא, וּבְטַשׁ בְּעֲלֵמָא, וְאַתְעַר קְלִין לְעֵילָא וְתַתָּא.

כְּדִין חַד (דף קעב ע"ב) פְּרוּזָא סְלִיק, וְאַתְקַטִּיר בְּאֹוִירָא, וְקָרִי, הֵהוּא אֹוִירָא נְפָקָא מְגוֹ עֲמוּדָא דְעַנְנָא דְמַדְבַּחָא פְּנִימָאָה, וְכַד נְפָקָא אֶתְפַּשֵּׁט

שהוא שמאל, ורבוא רבבות עומדים מצד שהוא ימין, והכרוז עומד בקיימו, קורא בחיל ומכריז. אז כמה אותם שמתקנים שירה ועובדים עבודה, ושני פתחים נפתחים, אחד לצד דרום ואחד לצד צפון.

עוֹלָה הבית הזה ונתן ומתקשר בין שני צדדים, ושירים מזמרים ותשבחות עולות. אז נכנס מי שנכנס בלחש, והבית מתלהט בששה אורות מאירים זיו לכל צד, ונהרות בשמים יוצאים ומשקים כל חיות השדה, כמו שנאמר (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חַיֹּת שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צִמָּאָם וְגו', ומזמרים עד עלות הבקר. וכשעולה הבקר, אז פוכבים ומזלות השמים וחילותיהם, כלם משבחים ואומרים שירה, כמו שנאמר (איוב לח) בְּרֵן יַחַד כִּכְבִּי בִקְר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

בא ראה, (תהלים קכז) אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. אם ה' וגו' - זה המלך העליון שהוא בונה את הבית הזה תמיד ומתקן אותו. אימתי? כשעולים הרצונות והעבודות מלמטה כראוי.

אם ה' לא ישמר עיר, אימתי? בשעה שנחשף הלילה והצדדים המזינים שורים ומשוטטים בעולם, והפתחים סתומים, ונשמר מפל הצדדים שלא יתקרב בו ערל וטמא, כמו שנאמר (ישעיה ב) לא יוסיף לבא כף עוד ערל וטמא, שעתיד הקדוש ברוך הוא להעבירם מן העולם.

מי ערל ומי טמא? אלא הפל אחד ערל וטמא. זהו שהתפתה בו והלך אחרי אדם ואשתו וגרמו

בארבע סטרי עלמא. אלה אלפין קיימין מסטרא דאיהו שמאלא, ורבוא רבון קיימין מסטרא דאיהו ימינא, וכרוזא קאים בקיימיה. קרא בחיל ואכריז, פדין כמה אינון דמתקני שירתא ופליחין פולחנא, ותרין פתחין פתיחו. חד לסטר דרומא, וחד לסטר צפון.

סלקא האי ביתא ואתייבת ואתקטרת בין תרין סטרין, ושירין מזמרין ותושבחין סלקין. פדין עאל מאן דעאל בלחישא, וביתא מתלהטא ונהרין דבוסמא נפקין. ואתשקיין כל חיות ברא, כמה דאת אמר (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חַיֹּת שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צִמָּאָם וְגו'. וזמרין עד דסלקא צפרא. וכד סלקא צפרא כדין ככביא ומזלי שמיא וחיליהון פלהון משבחין ואמרי שירתא, כמה דאת אמר, (איוב לח) בְּרֵן יַחַד כִּכְבִּי בִקְר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

תא חזי, (תהלים קכז) אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. אם יי לא ישמר עיר שוא שקד שומר. אם יי וגו' דא מלכא עלאה, דאיהו בונה להאי ביתא תדיר ואתקין ליה, אימתי, פד סלקין רעותין פולחנין מתתא בדקא יאות.

אם יי לא ישמר עיר, אימתי, בשעתא דאתחשכא ליליא, וסטרין מזיינין שראן ושטאן בעלמא, ופתחין סתימין, ואתנטיר מפל סטרין דלא יקרב ביה ערל ומסאבא, כמה דאת אמר (ישעיה נב) לא יוסיף יבא כף עוד ערל וטמא, דזמין קדשא בריך הוא לאעברא לון מעלמא.

מאן ערל ומאן טמא. אלא כלא חד, ערל וטמא. דא הוא דאתפתא ביה

מִוֹת לְכָל הָעוֹלָם, וְהוּא הַמְטָמֵא אֶת הַבַּיִת הַזֶּה עַד אוֹתוֹ זְמַן שְׁיַעֲבִירוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִן הָעוֹלָם. מִשׁוּם כִּן אִם ה' לֹא יִשְׁמַר עִיר, שָׂוֵא וְדָאִי.

בֵּא רָאָה, וַיַּעֲקֹב נִסְע סַכְתָּהּ, נִסְע כַּנְּגַד חָלְקוֹ שֶׁל הָאֱמוּנָה. מַה כְּתוּב לַמַּעֲלָה? וַיֵּשֶׁב בַּיּוֹם הַהוּא עָשׂו לְדַרְכּוֹ שְׁעִירָה, וְכְתוּב וַיַּעֲקֹב נִסְע סַכְתָּהּ. אֲלֵא כָּל אֶחָד נִפְרַד לְצַד שְׁלוֹ - עָשׂו לְצַד שֶׁל שְׁעִיר, מַה זֶה שְׁעִיר? זוֹ אִשָּׁה זָרָה, אֵל נִכְר. וַיַּעֲקֹב נִסְע סַכְתָּהּ, זוֹ הָאֱמוּנָה הָעֲלִיוֹנָה.

וַיִּבֶן לוֹ בַּיִת, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שם) בַּיִת יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁתַּקֵּן תְּפִלַּת עַרְבִית כְּרֵאוּי. וְלִמְקַנְהוּ עָשָׂה סַכַּת, שָׂאָר סַכּוֹת לְשֹׁמֵר אוֹתָם, וְזֶהוּ חָלְקוֹ. וְאִזּוֹ וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֹם - שָׁלֹם מִהַכֹּל, וּבִאֲרוּהוּ. וְכְתוּב (תהלים עו) וַיְהִי בְשָׁלֹם סָפוּ וְגו', וּבִאֲרוּהוּ, וְהַכֹּל סוּד אֶחָד.

אִזּוֹ הַתְּחַבְּרָה עִמּוֹ הָאֱמוּנָה כְּשֶׁהִיָּה שָׁלֹם, כְּשֶׁהִתְעַטֵּר בְּמִקּוּם שְׂרָאוּי לוֹ, וְאִזּוֹ סִכָּה זוֹ הַתְּעַטְרָה עִמּוֹ, שֶׁהִיָּה שָׁלֹם מִהֶאֱבֹת, שֶׁהִיָּה שָׁלֹם מִבְּנָיו, וְזֶהוּ שָׁלֹם, שָׁלֹם לַמַּעֲלָה שָׁלֹם לַמְטָה, שָׁלֹם בְּשָׁמַיִם שָׁלֹם בְּאָרֶץ. שָׁלֹם לַמַּעֲלָה - שֶׁהוּא כֹּלֵל הָאֱבֹת, תְּפָאֲרַת יִשְׂרָאֵל. שָׁלֹם לַמְטָה - בְּבָנָיו הַקְדוּשִׁים. שָׁלֹם בְּשָׁמַיִם שָׁלֹם בְּאָרֶץ. וְאִזּוֹ וַיְהִי בְשָׁלֹם סָפוּ, וּבִאֲרוּהוּ. מִיָּד מַה כְּתוּב? וַתֵּצֵא דִינָה בַת לֵאָה, וּבִאֲרוּהוּ הַחֲבָרִים

בֵּא רָאָה כְּמָה דְרָגוֹת וַיְצַדִּים נִפְרָדִים לַמַּעֲלָה, וְכֹלָם מְשֻׁנִּים זֶה מִזֶּה, חִיּוֹת מְשֻׁנוֹת אֵלּוֹ מֵאֵלּוֹ, אֵלֶּה מִקְטָרְגִים לְשֹׁלֵט עַל אֵלֶּה וְלְטָרֵף טָרֵף כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִינוֹ. מִצַּד שֶׁל רוּחַ הַטְּמָאָה כְּמָה דְרָגוֹת נִפְרָדוֹת, וְכֹלָם אוֹרְבִים לְקַטְרֵג

מְשֻׁנִּין אֵלִין מֵאֵלִין, אֵלִין

וְאִזּוֹל אֲבַתְרִיָּה אָדָם וְאֲנַתְתִּיָּה, וְגָרִימוֹ מוֹתָא לְכָל עַלְמָא. וְאִיהוּ דְמִסְאִיב הָאִי בֵּיתָא, עַד הַהוּא זְמַנָּא דִּיעֲבַר לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַעֲלָמָא. בְּגִין כִּן אִם יי לֹא יִשְׁמַר עִיר, שָׂוֵא וְדָאִי.

תָּא חֲזִי, וַיַּעֲקֹב נִסְע סַכְתָּהּ, אֲתַנְטִיל לְקַבְלָא חוֹלְקִיָּה דְמַהִּימְנוּתָא. מַה כְּתִיב לְעִילָא, וַיֵּשֶׁב בַּיּוֹם הַהוּא עָשׂו לְדַרְכּוֹ שְׁעִירָה, וְכְתִיב וַיַּעֲקֹב נִסְע סַכְתָּהּ. אֲלֵא כָּל חַד אֲתַפְרֵשׁ לְסַטְרָא דִּילִיָּה, עָשׂו לְסַטְרָא דְשְׁעִיר. מָאן שְׁעִיר, דָּא הִיא אִשָּׁה זָרָה אֵל נִכְר. וַיַּעֲקֹב נִסְע סַכְתָּהּ, דָּא מַהִּימְנוּתָא עֲלָאָה.

וַיִּבֶן לוֹ בַּיִת, כְּמָה דָּאֲתָּ אָמַר, (ישעיה ב) בַּיִת יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאֲתַקִּין תְּפִלַּת עַרְבִית כְּדָקָא יָאוּת. וְלִמְקַנְהוּ עָשָׂה סַכַּת, שָׂאָר סַכַּת לְנִטְרָא לּוֹן וְדָא הוּא חוֹלְקִיָּה. וְכַדִּין וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֹם. שָׁלֹם מִכָּלֵא וְאוּקְמוּהָ. וְכְתִיב, (תהלים עו) וַיְהִי בְשָׁלֹם סָפוּ וְגו', וְאוּקְמוּהָ, וְכֹלֵא רָזָא חֲדָא.

בְּדִין אֲתַחֲבַר עֲמִיָּה מַהִּימְנוּתָא כַּד הוּא שְׁלִים כַּד אֲתַעֲטֵר בְּדוּכְתִיָּה דְאֲתַחֲזִי לִיָּה. וְכַדִּין הָאִי סִכָּה אֲתַעֲטֵרַת בַּהֲדִיָּה, דְּהוּא שְׁלִים מֵאֲבָהוֹן, דְּהוּא שְׁלִים מִבְּנָוִי, וְדָא הוּא שָׁלֹם. שָׁלֹם לְעִילָא שָׁלֹם לְתַתָּא, שָׁלֹם בְּשָׁמַיָּא שָׁלֹם בְּאָרְעָא. שָׁלֹם לְעִילָא דְאִיהוּ כֹּלֵלָא דְאֲבָהוֹן, תְּפָאֲרַת יִשְׂרָאֵל. שָׁלֹם לְתַתָּא בְּבָנָוִי קְדִישִׁין. שְׁלִים בְּשָׁמַיָּא, שְׁלִים בְּאָרְעָא, וְכַדִּין וַיְהִי בְשָׁלֹם סָפוּ וְאוּקְמוּהָ. מִיָּד מַה כְּתִיב וַתֵּצֵא דִינָה בַת לֵאָה, וְאוּקְמוּהָ חֲבָרִיָּא.

תָּא חֲזִי, כְּמָה דְרָגִין וְסַטְרִין מִתְפָּרֵשׁ לְעִילָא וְכֹלֵהוּ מְשֻׁנִּין דָּא מִן דָּא. חִיוּן

מְקַטְרְגִין לְשִׁלְטָאָה עַל אֲלִין וּלְמִטְרָף טְרַפִּין
 כָּל חַד וְחַד לְזִינְיָה. מִסְטְרָא דְרוּחָא מְסַאָבָא
 כְּמָה דְרַגִּין מִתְפָּרְשִׁין, וְכִלְהוּ כְּמִן לְקַטְרְגָא
 אֲלִין לְקָבִיל אֲלִין, דְּהָא כְּתִיב (דברים כב) לֹא
 תִּחְרַשׁ בְּשׁוּר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו, דְּכַד קָא
 מִתְחַבְּרִין מְקַטְרְגִי עַלְמָא.

וְהָא חֲזִי, תִּיאוּבְתָא דְדַרְגִין מְסַאָבִין לְאוּ
 אִיהוּ אֶלָּא לְקַטְרְגָא בְּסִטְרִין קְדִישִׁין.
 יַעֲקֹב דְּאִיהוּ קְדִישָׁא, כִּלְהוּ כְּמִן לִיה וּקַטְרְגוּ
 בְּהַדִּיה. בְּקַדְמִיתָא נְשַׁכִּיה חוּיָא, כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוּ, הַשְׁתָּא נְשַׁכִּיה חֲמֹר.
 תַּמָּן אִיהוּ קָאִים לְגַבֵּי חוּיָא, הַשְׁתָּא שְׂמַעוּן
 וְלוֹי דְאַתּוּ מִסְטְרָא (דף קעג ע"א) דְּדִינָא
 קְשִׁיא קְיִימוּ לְגַבִּיה דְחֲמֹר וְשִׁלְטוּ עַלֹי
 בְּכָל סִטְרִין וְאַתְּכַפִּיא קַמִּייהוּ. כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר וְאֵת חֲמֹר וְאֵת שְׂכָם בְּנוּ הָרְגוּ לְפִי
 חֲרַב. וְשְׂמַעוּן דְּהָה (שור) מְזַלִּיה (איהו) שׁוּר,
 אֲתָא עַל חֲמֹר וּקַטְרַג בִּיה, בְּגִין דְלָא
 יִתְחַבְּרוּן כַּחְדָּא, וְאַשְׁתַּפַּח אִיהוּ מְקַטְרְגָא
 דִּילִיה.

וְכִלְהוּ אֲתִי לְקַטְרְגָא לִיה לְיַעֲקֹב וְאַשְׁתַּזִּיב,
 וּלְבַתֵּר אִיהוּ שְׁלִיט עַלִּיהוּ. לְבַתֵּר
 אֲתָא שׁוּר וְאַשְׁתַּלִּים בְּחַמּוּרִים דְכִלְהוּ
 מִסְטְרָא דְחֲמֹר. יוֹסֵף דְּאִיהוּ שׁוּר, וּמְצָרִים
 דְּאִינוּן חַמּוּרִים דְכְּתִיב בְּהוּ (יחזקאל כג) אֲשֶׁר
 בְּשׁוּר חַמּוּרִים בְּשָׂרָם.

וְעַל דָּא לְבַתֵּר בְּנֵי יַעֲקֹב נִפְלוּ בֵּין אִינוּן
 חַמּוּרִים, בְּגִין דְּאַזְדַּוּג שׁוּר בְּהַדִּייהוּ,

וּנְשַׁכוּ לוֹן גְּרַמְיָא וּבְשָׂרָא. עַד דְּאַתְעַר לֹוי כְּמַלְקָדְמִין וּבְדַר לְאִינוּן
 חַמּוּרִים (ס"א דְאַזְדַּוּגוּ) לְכַפִּיא לוֹן וְתַבַּר תּוּקְפַהוּן מֵעַלְמָא, וְאַפִּיק לְשׁוּר
 מִתַּמָּן. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ.

תָּא חֲזִי, כַּד אֲתָא שְׂמַעוּן בְּקַדְמִיתָא עַל הַהוּא חֲמֹר, אֲתַעַר עַלִּיהוּן דִּם

אֶלָּה כְּנָגַד אֶלָּה, שְׁהָרִי כְּתוּב (דברים
 כב) לֹא תִחְרַשׁ בְּשׁוּר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו,
 שְׂכַשְׂמַתְחַבְּרִים, מְקַטְרְגִים עוֹלָם.
 וְכָא וּרְאָה, תְּשׁוּקַת הַדְּרָגוֹת
 הַטְּמָאוֹת אִינְהָ אֶלָּא לְקַטְרַג
 בְּצַדָּדִים הַקְּדוּשִׁים. יַעֲקֹב, שְׂהוּא
 קְדוּשׁ, כְּלָם אָרְכוּ לוֹ וּקַטְרְגוּ עִמּוֹ.
 בַּתְּחִלָּה נְשַׁכוּ נַחֲשׁ, כְּמוֹ שְׂנַאָמַר
 וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוּ. עַכְשָׁו נְשַׁכוּ חֲמֹר.
 שָׂם הוּא עוֹמֵד אֲצֵל הַנְּחֹשׁ. עַכְשָׁו
 שְׂמַעוּן וְלוֹי, שְׂכָאוּ מִצַּד הַדִּין
 הַקְּשָׁה, עֲמַדוּ כְּלָפִי הַחֲמֹר וְשִׁלְטוּ
 עַלִּי בְּכָל הַצַּדָּדִים וּנְכַפְּהָ לְפָנֵיהֶם,
 כְּמוֹ שְׂנַאָמַר וְאֵת חֲמֹר וְאֵת שְׂכָם
 בְּנוּ הָרְגוּ לְפִי חֲרַב. וְשְׂמַעוּן שְׁהִיָּה
 [שור], מְזַלֹּו [הוּא] שׁוּר, כָּא עַל חֲמֹר
 וּקַטְרַג בּוּ כְּדִי שְׁלָא יִתְחַבְּרוּ
 כְּאַחַד, וּנְמַצָּא שְׂהוּא מְקַטְרַג שְׁלוֹ.
 וְכִלְהִם בָּאִים לְקַטְרַג לְיַעֲקֹב, וְהוּא
 נִצֵּל, וְאַחַר כֶּף הוּא שׁוֹלֵט עַלִּיהֶם.
 אַחַר כֶּף כָּא שׁוּר וּנְשַׁלְם בְּחַמּוּרִים
 שְׂכָלָם מִצַּד הַחֲמֹר - יוֹסֵף שְׂהוּא
 שׁוּר, וּמְצָרִים שְׂהֶם חַמּוּרִים,
 שְׂכַתוּב בְּהֶם (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בְּשׁוּר
 חַמּוּרִים בְּשָׂרָם.

וְעַל זֶה אַחַר כֶּף בְּנֵי יַעֲקֹב נִפְלוּ בֵּין
 אוֹתָם חַמּוּרִים, מְשׁוּם שְׂהַזְדַּוּג
 שׁוּר עִמָּם וּנְשַׁכוּ אוֹתָם עַצְמוֹת
 וּבְשָׂרָא, עַד שְׂהַתְעוּרַר לוֹי כְּמוֹ
 מְקַדָּם וּפְזַר אוֹתָם הַחַמּוּרִים
 [שְׂהַזְדַּוּגוּ] לְכַפּוֹת אוֹתָם, וְשַׁבַּר כַּחֶם
 מִהַעוֹלָם, וְהוֹצִיא אֵת הַשׁוּר מִשָּׁם.
 זֶהוּ שְׂכַתוּב (שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת
 עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ.

כָּא רְאָה, כְּשַׁבָּא שְׂמַעוּן בְּהַתְחִלָּה
 עַל אוֹתוֹ חֲמֹר, הַתְעוּרַר עַלִּיהֶם
 דִּם שְׂנַמּוּלוּ, וְאַחַר כֶּף וַיַּהֲרֹגוּ כָּל

וּנְשַׁכוּ לוֹן גְּרַמְיָא וּבְשָׂרָא. עַד דְּאַתְעַר לֹוי כְּמַלְקָדְמִין וּבְדַר לְאִינוּן
 חַמּוּרִים (ס"א דְאַזְדַּוּגוּ) לְכַפִּיא לוֹן וְתַבַּר תּוּקְפַהוּן מֵעַלְמָא, וְאַפִּיק לְשׁוּר
 מִתַּמָּן. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ.

תָּא חֲזִי, כַּד אֲתָא שְׂמַעוּן בְּקַדְמִיתָא עַל הַהוּא חֲמֹר, אֲתַעַר עַלִּיהוּן דִּם

זכר. כמו זה עשה הקדוש ברוך הוא על ידי לוי, זה משה, באותם חמורים במצרים. בתחלה דם, אחר כך (שם) ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים וגו'. כאן בחמור הזה פתוב, ואת כל חילם ואת כל טפם ואת כל בהמתם וגו'. שם באותם חמורים פתוב, (שם) כלי כסף וכלי זהב ושמלות, וכתוב (שם) וגם ערב רב עלה אתם וצאן ויבקר וגו'.

ושמעון ולוי - זה עומד אצל החמור הזה, וזה עומד אצל כל אותם חמורים. כלם רצו להשתתף עם יעקב הקדוש ונתקנו לנשף אותו, והוא בבני עומד לגביהם וכופה אותם תחתיו. עכשו שעשו נשף אותו ואת בניו, מי יקום מולו? יעקב ויוסף, זה מצד זה וזה מצד זה, שכתוב (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש וגו'.

ויסעו ויהי חמת אלהים על הערים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב. אמר רבי יוסי, כלם היו מתפנסים, וכשהיו חוגרים כלי זין לקרב, היו מרתתים ועוזבים אותם, ולכן לא רדפו אחרי בני יעקב.

הסירו את אלהי הנכר וגו'. הסירו את אלהי הנכר - אלה הם שנטלו משכם כלי כסף וזהב שהיה חקוק עליהם עבודה זרה שלהם. רבי יהודה אמר, עבודה זרה היו מכסף וזהב, ויעקב הטמין אותם שם כדי שלא יהנו מצד של עבודה זרה, שאסור לאדם להנות ממנה לעולמים.

רבי יהודה ורבי חזקיה היו הולכים בדרך. אמר רבי חזקיה לרבי יהודה, מה זה שכתוב (שמואל ב יב) ויקח את עטרת מלכם

דאתגזרו, ולבתר ויהרגו כל זכר. פגוונא דא עבד קדשא בריה הוא על ידא דלוי, דא משה. באינון חמורים במצרים. בקדמיתא דם, ולבתר (שמות יג) ויהרג יי כל בכור בארץ מצרים וגו'. הכא בהאי חמור פתיב, ואת כל חילם ואת כל טפם ואת כל בהמתם וגו'. התם באינון חמורים פתיב, כלי כסף וכלי זהב ושמלות, וכתוב, (שמות יב) וגם ערב רב עלה אתם וצאן ויבקר וגו'.

ושמעון ולוי, דא קאים לגבי האי חמור, ודא קאים לגבי כל אינון חמורים, פלהו בעו לאשתתפא בהדיה דייעקב קדישא ואתתקנו לנשכא ליה, ואיהו בבנוי קאים לגבייהו וכייה לון תחותיה. השתא דעשו נשיף ליה ולבנוי, מאן יקום לגביה, יעקב ויוסף. דא מסטרא דא ודא מסטרא דא. דכתיב, (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש וגו'.

ויסעו ויהי חמת אלהים על הערים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב. אמר רבי יוסי כלהו הו מתפנשי, וכד הו חגרי זייני קרבא הו מרתתי ושבקין לון, ובגין כך ולא רדפו אחרי בני יעקב.

הסירו את אלהי הנכר וגו'. הסירו את אלהי הנכר, אלין אינון דנטלו משכם מאני כספא ודהבא דהו חקיק עלייהו טעוא דלהון. רבי יהודה אמר, טעון הו מפספא ודהבא. ויעקב אטמין לון תפון, בגין דלא יתהנון מסטרא דעבודה זרה, דאסיר ליה לבר נש לאתהגי מגיה לעלמין.

רבי יהודה ורבי חזקיה הו אזלי בארשא, אמר רבי חזקיה לרבי יהודה, מאי דכתיב, (שמואל ב יב) ויקח את עטרת מלכם

מעל ראשו ומשקלה כפר זהב ואבן יקרה ותהי על ראש דוד. ושנינו, שקוץ בני עמון מלכם שמו, וזהו עטרת מלכם. מה הטעם ותהי על ראש דוד, ומה הטעם כתוב שקוץ, שהרי בשאר אלהי העמים עובדי עבודה זרה כתוב אלהי העמים, אלהים אחרים, אל נכר, אל אחר, ובזה אמר שקוץ אחד.

אמר לו, ובכל אלהי העמים עובדי עבודה זרה כף קרא להם הקדוש ברוך הוא, שכתוב (דברים כג) ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם. ומה שאמר ויקח את עטרת מלכם, שהוא מלכום - כף הוא ודאי. אלא אפי הגתי, עד שלא התגיר, אז הוא שבר את אותה עטרת של אותו מלכום, אותה דמות שחקוקה עליה ופגם אותה, אז הוא עשה אותה הפך להנות ממנה, והיתה על ראשו. ובא וראה, שקוץ בני עמון, נחש אחד בחקיקה צמקה היה חקוק על אותו פתח, ולכן נקרא שקוץ זהמא.

רבי יצחק אמר, הסירו את אלהי הנכר - אלו שאר נשים שהיו מביאות בתוכן כל עדיהן, ועל זה כתוב ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר, אלו נשים וכל עדיים וכל עבודה זרה של זהב וכסף. ויטמן אותם יעקב, כדי שלא יתנו מצד של עבודה זרה כלל.

בא ראה שיעקב איש שלם בכל הנה, והנה נדבק בקדוש ברוך הוא. מה כתוב? ונקומה ונעלה בית אל ואעשה שם מזבח לאל הענה אתי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי. מיד - ויתנו את יעקב. מפאן שצריך האדם לשבח את הקדוש ברוך הוא ולהודות לו על נסים ועל טובות

ראשו ומשקלה כפר זהב ואבן יקרה ותהי על ראש דוד. ותנינן, שקוץ בני עמון מלכם שמה. ודא הוא עטרת מלכם. מאי טעמא ותהי על ראש דוד. ומאי טעמא כתיב שקוץ. דהא בשאר טעוון עממיא עובדי עבודה זרה כתיב אלהי העמים, אלהים אחרים, אל נכר, אל אחר, ובהאי אמר שקוץ חד.

אמר ליה, ובכל טעוון עממיא עובדי עבודה זרה הכי קרא לון קדשא בריך הוא, דכתיב, (דברים כג) ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם. ומה דאמר ויקח את עטרת מלכם, דאיהו מלכום, הכי הוא ודאי. אלא איתי הגתי עד דלא אתגיייר, כדין איהו תבר לה לההוא עטרת דאיהו מלכום, ההוא דיוקנא דחקיק עליה ופגים לה. כדין איהו עבד לה היתר לאתהני מנה והות על רישיה. ותא חזי, שקוץ בני עמון, חד חוץ בסורטא הוה חקיק על ההוא כתרא, ובגין כף אקרי שקוץ זוהמא.

רבי יצחק אמר, הסירו את אלהי הנכר, אלין שאר נשין דהוו מייתי בגוייהו כל נבזבזן דלהון. ועל דא כתיב ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר. אלין נשין, כל נבזבזן וכל טעוון דדהבא וכספא. ויטמן אותם יעקב, בגין דלא (דף קעג ע"ב) יתהנון מסטרא דעבודה זרה כלל.

תא חזי, דיעקב גבר שלים בכלא הוה, והוה מתדבק ביה בקדשא בריך הוא. מה כתיב, ונקומה ונעלה בית אל ואעשה שם מזבח לאל העונה אותי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי, מיד ויתנו אל יעקב. מפאן דבעי בר נש לשבחא לקדשא בריך הוא ולאודאה ליה על נסין ועל טבאן

שעשה עמו, זהו שכתוב ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי.

בא ראה, בהתחלה כתוב ונקומה ונעלה בית אל וגו', הכליל בניו עמו, ואחר כך כתוב ואעשה שם מזבח, ולא כתוב ונעשה, שהוציא אותם מפלל זה. מה הטעם? משום שעליו היה הדבר. יעקב תקן תפלת ערבית ודאי, והוא עשה מזבח ועליו היה הדבר, ומשום שהוא עבר כל אותן צרות מיום שברח מלפני אחיו, שכתוב ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי, והם באו אחר כך לעולם, ועל זה לא הכניס אותם עמו. רבי אלעזר אמר, מכאן מי שנעשה לו נס, צריך להודות. מי שאוכל לחם בשלחן, הוא צריך לברך, ולא אחר שלא אכל דבר.

ויבן שם מזבח וגו'. בא ראה, כתוב ויבן שם מזבח, ולא כתוב [באלו המזבחות] שהעלה עליו נסכים ועולות, אלא משום שתקן אותה דרגה הראויה להתפאן. מזבח לה', לתקן דרגה תחתונה לחברה בדרגה עליונה, ועל זה ויבן שם מזבח - זו דרגה תחתונה. לה' - זו דרגה עליונה. ויקרא למקום אל בית אל - שם זה פשם העליון, משום שפשהאירה מהאם, אז פאמה בתה והפל אחד.

כי שם נגלו אליו האלהים - משום שהם לא נמצאים אלא בשכינה, שהרי שבעים היו שהם נמצאים תמיד עם השכינה, ושבעים קתדראות סביב השכינה, ועל זה כי שם נגלו אליו האלהים, במקום זה שהתגלה, שהרי כתוב והנה ה' נצב עליו.

ויער מעליו אלהים במקום אשר עם האבות. ובא וראה, יעקב הוא

דעבד עמיה, הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיְהִי עִמָּדִי בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכָתִי.

תא חזי, בקדמיתא כתיב ונקומה ונעלה בית אל וגו', אכליל בניו בהדיה. ולבתר כתיב ואעשה שם מזבח ולא כתיב ונעשה. דאפיק לון מפללא דא, מאי טעמא, בגין דעליה הוה מלה. יעקב אתקין תפלת ערבית, ודאי. ואיהו עבד מדבחא ועליה הוה מלה, ובגין דאיהו עבר כל אינון עקתין מן יומא דערק קמיה דאחיה. דכתיב ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי, ואינון אתו לבתר לעלמא. ועל דא לא אעיל לון בהדיה. רבי אלעזר אמר, מכאן מאן דיתעביד ליה נסא, איהו בעי לאודאה. מאן דאכיל נהמא בפתורא, איהו בעי לברכא, ולא אחרא דלא אכיל מידי:

ויבן שם מזבח וגו', תא חזי, כתיב ויבן שם מזבח, ולא כתיב (בהני מזבחות) דאסיק עליה נסכין ועלוון, אלא בגין דאתקין ההוא דרגא דאתחזי לאתתקנא. מזבח ליי, לאתקנא דרגא תתאה לחברא ליה בדרגא עלאה, ועל דא ויבן שם מזבח דא דרגא תתאה. ליי דא דרגא עלאה. ויקרא למקום אל בית אל, שמא דא כשמא עלאה. בגין דכד אתנהרא כדין פאמה בתה וכלא חד.

כי שם נגלו אליו האלהים, בגין דאינון לא אשתפחו אלא בשכינתא, דהא שבועין הוו דאינון משתפחי תדיר בהדי שכינתא, ושבועין קתדראי סחרניה דשכינתא. ועל דא כי שם נגלו אליו האלהים באתרא דא דאתגליא, דהא כתיב והנה יי נצב עליו:

ויער מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו, רבי שמעון אמר, מכאן דאתעביד

דבר אתו. רבי שמעון אמר, מכאן שנעשה מרפכה קדושה

מִרְכָּבָה קְדוֹשָׁה עֲלִינָה שְׁעוֹמֵדֵת
לְהֵאִיר לְלִבָּנָה, וְהוּא מִרְכָּבָה
לְבָדוּ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וַיַּעַל מֵעַלְיוֹ
אֱלֹהִים.

פָּתַח וְאָמַר, (דברים ד) כִּי מִי גוֹי
גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים
אֵלָיו בְּכָל קְרָאָנוּ. אֵלָיו בָּא רְאָה
פֶּמָה הֵם חֲבִיבִים יִשְׂרָאֵל לְפָנַי
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂאִין לָךְ עִם
וְלִשׁוֹן בְּכָל הַעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה
זָרָה שְׁבַעֲוֹלָם שֵׁשׁ לוֹ אֱלוֹהִים
שִׁישְׁמַע אוֹתָם כְּמוֹ שֶׁהַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן לְקַבֵּל תְּפִלוֹת
וּבְקִשׁוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּכָל שְׁעָה
שֶׁהֵם צְרִיכִים לְהַשְׁמִיעַ תְּפִלָּה
שֶׁהֵם רוֹצִים בְּשִׁבִיל אוֹתָהּ דְרָגָה
שֶׁלָּהֶם.

בָּא רְאָה, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא
לְיַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל, שְׁכָתוֹב לֹא יִקְרָא
שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל
יְהִי שְׁמֶךָ, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ. מִי
וַיִּקְרָא? זֶה שְׁכִינָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה. וַיֹּאמֶר לוֹ
אֱלֹהִים, לְמַעַל בְּאָרְנוֹ שְׁהָרִי
נִשְׁלַם בְּכָל כְּרָאוֹי, וְאִזְ הִתְעַלָּה
בְּדַרְגָּתוֹ וְנִשְׁלַם בְּשֵׁם זֶה, וְעַל זֶה
וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל, וְהָרִי
נִתְבָּאָר.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ
הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי מַה שְׂאֵמַרְתָּ
שִׁיעֲקֹב בְּחִיר הָאֲבוֹת הוּא, וְהוּא
אֲחוּז לְכָל הַצְּדִידִים, וְקָרָא שְׁמוֹ
יִשְׂרָאֵל, וְכָתוּב לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ
עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יְהִי
שְׁמֶךָ, וְכָתוּב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ
יִשְׂרָאֵל, לְמַה חִזַּר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וַיִּקְרָא לוֹ יַעֲקֹב בְּכַמָּה
פְּעָמִים, וְהַכֵּל קָרָאוּ לוֹ יַעֲקֹב כְּמוֹ
מִקְדָּם? אִם כֵּן, מַה זֶה וְלֹא יִקְרָא
שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב?

רְתִיבָא קְדִישָׁא בְּהַדִּי אֲבָהָן. וְתָא חֲזִי, יַעֲקֹב
אִיהוּ רְתִיבָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דְקִימָא לְאַנְהָרָא
לְסִינְהָרָא, וְאִיהוּ רְתִיבָא בְּלַחֲוֹדֵי. הָדָא הוּא
דְכָתִיב וַיַּעַל מֵעַלְיוֹ אֱלֹהִים.

פָּתַח וְאָמַר, (דברים ד) כִּי מִי גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ
אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו כִּי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל
קְרָאָנוּ אֵלָיו. תָּא חֲזִי, פֶּמָה אֵינּוֹן חֲבִיבִין
יִשְׂרָאֵל קִמְי קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא, דְלִית לָךְ עִם
וְלִישׁוֹן בְּכָל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה דְעֲלִמָּא
דְאִית לִיה אֱלֹהָא דִישְׁמַע לוֹן, פֶּמָה דְקְדִישָׁא
בְרִיךְ הוּא זְמִין לְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבַעוֹתְהוֹן
דְיִשְׂרָאֵל בְּכָל שְׁעָתָא דְאַצְטְרִיךְ לוֹן לְמַשְׁמַע
צְלוֹתָא דְאֵינּוֹן בְּעָאן, בְּגִין הַהוּא דְרָגָא
דְלַהוֹן.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב, קְרִי לִיה קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא,
יִשְׂרָאֵל. דְכָתִיב לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד
יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יְהִי שְׁמֶךָ. וַיִּקְרָא אֶת
שְׁמוֹ, מָאן וַיִּקְרָא, דָּא שְׁכִינְתָּא. פֶּמָה דְאֵת
אָמַר וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה. וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים.
לְעִיל אוֹקִימָנָא יִשְׂרָאֵל דְהָא אֲשַׁתְּלִים בְּכִלָּא
כְּדָקָא יְאוֹת, וּכְדִין אֲסַתְּלַק בְּדַרְגִּיה וְאֲשַׁתְּלִים
בְּשָׂמָא דָּא, וְעַל דָּא וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל
וְהָא אֲתַמָּר.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ אֶזְלֵי בְּאַרְחָא,
אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי הָא
דְאֵמַרְתָּ דִיעֲקֹב שְׁלִימָא דְאֲבָהָן אִיהוּ, וְאִיהוּ
אֲחִיד לְכָל סְטְרִין, וְקָרָא שְׁמִיה יִשְׂרָאֵל,
וְכָתִיב לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם
יִשְׂרָאֵל יְהִי שְׁמֶךָ. וְכָתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ
יִשְׂרָאֵל. אֲמַאי אֶהְדֵּר קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא וְקָרָא
לִיה יַעֲקֹב בְּכַמָּה זְמַנִּין, וְכִלָּא קְרוּן לִיה יַעֲקֹב
בְּמִלְקָדְמִין. אִי הָכִי, מַהוּ וְלֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ
עוֹד יַעֲקֹב.

אָמַר לוֹ, יִפֶּה אֲמַרְתָּ. פֶּתַח וְאָמַר,
(ישעיה מב) ה' כַּגְבוּר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת
יֵעִיר קִנְיָהּ, הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזִי,
כַּגְבוּר יֵצֵא, גְבוּר מִיבְעֵי לִיהּ. כְּאִישׁ
מִלְחָמוֹת, אִישׁ מִלְחָמוֹת מִיבְעֵי לִיהּ.
לְכַתְּבִי!

אָרְאָה הָרִי נִתְבָּאָר, ה' בְּכָל מְקוֹם
זֶה רַחֲמִים, וְדַאי שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שְׁמוֹ הוּא ה', שֶׁפְּתוּב (ישעיה
מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי. וְרַאֲיִנוּ
שֶׁלְפָעִמִּים נִקְרָא שְׁמוֹ אֱלֹהִים,
וְהוּא דִין בְּכָל מְקוֹם. אֲלֹא בְזִמְנָן
שֶׁמִּתְרַבֵּים הַצְדִּיקִים בְּעוֹלָם, ה'
שְׁמוֹ, וְנִקְרָא בְּשֵׁם הַרַחֲמִים.
וּבְזִמְנָן שֶׁמִּתְרַבֵּים הַרְשָׁעִים
בְּעוֹלָם, אֱלֹהִים שְׁמוֹ, וְנִקְרָא
בְּשֵׁם אֱלֹהִים. כִּי בְזִמְנָן שֶׁיַּעֲקֹב
לֹא הָיָה בֵּין שׁוֹנְאִים וְלֹא הָיָה
בְּאֶרֶץ אַחֲרַת, קָרָא לוֹ יִשְׂרָאֵל.
וְכַאֲשֶׁר הָיָה בֵּין שׁוֹנְאִים אוֹ
בְּאֶרֶץ אַחֲרַת, קָרָא לוֹ יַעֲקֹב.

אָמַר לוֹ, עֲדִינן לֹא הִתְיַשְׁבַּ הַדְּבָר
שֶׁפְּתוּב לֹא יִקְרָא, וְהָרִי אָנוּ
קוֹרְאִים לוֹ. וְמָה שֶׁאֲמַרְתָּ
שֶׁכְּשֶׁהָיָה בֵּין שׁוֹנְאִים אוֹ בְּאֶרֶץ
אַחֲרַת קָרָא לוֹ יַעֲקֹב - בֹּא רְאֵה,
כְּתוּב (בראשית לו) וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב
בְּאֶרֶץ מִגְדוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן,
וְהָרִי לֹא הָיָה בְּאֶרֶץ אַחֲרַת?

אָמַר לוֹ, הָרִי בְּתַחֲלָה נֶאֱמַר כְּמוֹ
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפָעִמִּים
נִקְרָא ה' וְלְפָעִמִּים נִקְרָא אֱלֹהִים,
כִּי גַם לְפָעִמִּים נִקְרָא יִשְׂרָאֵל
וְלְפָעִמִּים נִקְרָא יַעֲקֹב, וְהַפֶּל
בְּדַרְגוֹת יְדוּעוֹת. וְמָה שֶׁנֶּאֱמַר לֹא
יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב, לְהִתְיַשְׁבַּ
בְּשֵׁם זֶה.

אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, הָרִי כְּתוּב (שם יז)
וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אַבְרָם
וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם. אָמַר לוֹ, שֵׁם
כְּתוּב וְהָיָה, וְעַל זֶה עוֹמֵד בְּאוֹתוֹ
שֵׁם, אֲבָל כֵּאֵן לֹא כְּתוּב וְהָיָה,
אֲלֹא כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יְהִיָּה שְׁמֶךָ,

אָמַר לִיהּ, שְׁפִיר קָא אֲמַרְתָּ. פֶּתַח וְאָמַר,
(ישעיה מב) יִי כַּגְבוּר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת
יֵעִיר קִנְיָהּ, הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזִי,
כַּגְבוּר יֵצֵא, גְבוּר מִיבְעֵי לִיהּ. כְּאִישׁ
מִלְחָמוֹת, אִישׁ מִלְחָמוֹת מִיבְעֵי לִיהּ.

אָרְאָה הָא אֲתַמָּר יִי בְּכָל אֲתַר רַחֲמֵי אִיהוּ,
וְדַאי (דף קנד ע"א) קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִי
שְׁמִיָּה אִיהוּ, דְכְּתִיב, (ישעיה מב) אֲנִי יִי הוּא שְׁמִי,
וְחֲמִינָן דְלְזִמְנִין אֲתַקְרִי שְׁמִיָּה אֱלֹהִים וְהוּא
דִינָא בְּכָל אֲתַר. אֲלֹא בְזִמְנָא דְאֲסַגִּיאוּ זְפִאִין
בְּעֵלְמָא, יִי שְׁמִיָּה וְאֲתַקְרִי בְשֵׁמָא דְרַחֲמֵי.
וּבְזִמְנָא דְאֲסַגִּיאוּ חֲיִיבִין בְּעֵלְמָא, אֱלֹהִים
שְׁמִיָּה וְאֲתַקְרִי בְשֵׁמָא דְאֱלֹהִים. כִּי בְזִמְנָא
דִיעֲקֹב לֹא הָיָה בֵּין שְׁנֹאִין וְלֹא הָיָה בְּאֶרֶץ
אַחֲרַת, קָרִי לִיהּ יִשְׂרָאֵל. וְכַד הָיָה בֵּין שְׁנֹאִין,
אוֹ בְּאֶרֶץ אַחֲרַת קָרִי לִיהּ יַעֲקֹב.

אָמַר לִיהּ, עֲדִינן לֹא אֲתִיַּשְׁבָּא מְלָה. דְכְּתִיב
לֹא יִקְרָא, וְהָא אָנוּ קְרִינָן לִיהּ. וּמֵאִי
דְאֲמַרְתָּ דְכַד הָיָה בֵּין שְׁנֹאִין אוֹ בְּאֶרֶץ
אַחֲרַת קָרִי לִיהּ יַעֲקֹב. תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (בראשית
לו) וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִגְדוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן,
וְהָא לֹא הָיָה בְּאֶרֶץ אַחֲרַת.

אָמַר לִיהּ, הָא בְּקַדְמִיתָא אֲתַמָּר, כְּמָה
דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזִמְנִין אֲתַקְרִי יִי,
וְלְזִמְנִין אֲתַקְרִי אֱלֹהִים. הֲכִי נִמְי לְזִמְנִין אֲקָרִי
יִשְׂרָאֵל וְלְזִמְנִין אֲקָרִי יַעֲקֹב וְכֵלָא בְּדַרְגִּין
יְדִיעָן. וְמָה דְאֲתַמָּר לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד
יַעֲקֹב, לְאֲתִיַּשְׁבָּא בְשֵׁמָא דָּא.

אָמַר לִיהּ, אִי הֲכִי, הָא כְּתִיב, (בראשית יז) וְלֹא
יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אַבְרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ
אַבְרָהָם. אָמַר לִיהּ, הָתָם כְּתִיב וְהָיָה. וְעַל דָּא
קְרִימָא כְּהָהוּא שְׁמָא. אֲבָל הֲכָא לֹא כְּתִיב
וְהָיָה, אֲלֹא כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יְהִיָּה שְׁמֶךָ. וְלֹא

וְלֹא כְתוּב וְהָיָה שִׁמְךָ יִשְׂרָאֵל, וְאִפְלוּ בְּפֶעַם אַחַת מִסְפִּיק לוֹ, כֹּל שֶׁכֵּן שֶׁלְּפִעֲמִים כֶּף וּלְפִעֲמִים כֶּף. וְכִשְׁהִתְעַטְרוּ בְּנֵי בְּכֵהֲנִים וְלוֹיִם וְהִתְעַלּוּ בְּדִרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת, אִזְ הִתְעַטְרוּ בְּשֵׁם זֶה תְּמִיד.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי נִתְבָּאֵר, הָרִי נִתְבָּאֵר שֶׁכְּשִׁמְתָהּ רַחֵל, נִטְלָה הַבַּיִת מִי שֶׁצָּרִיף לְהִתְקַן בְּשָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבָטִים פְּרָאוּי. לָמָּה מֵתָה רַחֵל מִיָּד? אָמַר לוֹ, הָרִי לֵהִיּוֹת שְׂכִינָה מִתְעַטְרֶת פְּרָאוּי וְלֵהִיּוֹת אִם הַבָּנִים שִׁמְחָה, וְבוֹ שׁוֹרָה [לְפָעֵלָה] לְטַל הַבַּיִת וְלְהִתְקַן. וְעַל זֶה בְּנִימִן הוּא תְּמִיד בְּמַעְרַב וְלֹא בְּצַד אַחֵר.

וְבוֹ שׁוֹרָה לְהִתְקַן בְּשָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבָטִים, וְבוֹ שׁוֹרָה מְלָכוֹת הֶרְקִיעַ לְהוֹדֵעַ בְּאַרְץ. וְסוּד זֶה, שֶׁכָּל הַתְּחִלָּה שֶׁבָּאָה לְהִתְוַדַּע, הִיא בְּקִשְׁיוֹת, וְעַל זֶה יֵשׁ בָּהּ דִּין שֶׁל מוֹת וּמִשָּׁם מִתְּשַׁבֵּת.

בְּאֵן כְּשֶׁרוֹצֶה לְהִתְקַן וְלִטַל הַבַּיִת, נַעֲשֶׂה דִין בְּרַחֵל, וְאַחֵר כֶּף הַתְּתַקְנָה לְהִתְיַשֵּׁב. כְּשֶׁרוֹצֶה לְהוֹדִיעַ מְלָכוֹת בְּאַרְץ, שׁוֹרָה בְּדִין, וְלֹא מִתְּיַשְׁבֵּת הַמְּלָכוֹת בְּמָקוֹם פְּרָאוּי עַד שֶׁמִּתְעוֹרֵר דִּין בְּשִׁאוֹל לְפִי מַעֲשָׂיו, וְאַחֵר כֶּף הַתְּיַשְׁבָּה הַמְּלָכוֹת וְנִתְקַנָּה.

בֵּא רָאָה, כֹּל הַתְּחִלָּה קָשָׁה וְאַחֵר כֶּף נוֹחָה. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הַתְּחִלָּה קָשָׁה, שֶׁכָּל הָעוֹלָם נִדוֹן כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי מַעֲשָׂיו, וְאַחֵר כֶּף נוֹחָה, סְלִיחָה וְכַפּוּרִים. מִשּׁוּם שֶׁהִרְאִשִּׁית הִיא מִשְׁמָאל, וְעַל זֶה דִּינָיו קָשִׁים, וְאַחֵר כֶּף מִתְעוֹרֵר הַיָּמִין, וְעַל זֶה נַעֲשִׂית נוֹחָה.

וְלִבְתֵּר נִיּוּחָ סְלִיחָה וְכַפּוּרִי. בְּגִין דְּשִׁירוּתָא אִיהוּ מִשְׁמָאלָא וְעַל דָּא דִּינָיו תְּקִיפִין, וְלִבְתֵּר אֲתַעֵר יְמִינָא וְעַל דָּא הָוִי נִיּוּחָ.

פְּתִיב וְהָיָה שִׁמְךָ יִשְׂרָאֵל, וְאִפְלוּ בְּזִמְנָא חָדָא סְגִי לֵיהּ, כֹּל שֶׁכֵּן דְּלִזְמַנִּין כֶּף וְלִזְמַנִּין כֶּף. וְכַד אֲתַעֲטְרוּ בְּנֵי בְּכֵהֲנִי וְלוֹיֵאֵי וְאִסְתַּלְקוּ בְּדִרְגִין עֲלָיִן, כְּדִין אֲתַעֲטְרוּ בְּשִׁמְאָ דָּא תְּדִיר.

עַד דְּהָווּ אֲזִילִי, אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, הָא אֲתָמַר דְּכַד מִיתַת רַחֵל נִטְלָא בֵּיתָא מֵאֵן דְּאֲצִטְרִיף לְאִתְתַּקְנָא בְּתַרִּיסַר שְׁבָטִין כְּדָקָא יָאוּת. אֲמַאי מִיתַת רַחֵל מִיָּד, אָמַר לֵיהּ, הָא לְמַהּוֹי שְׂכִינָתָא מִתְעַטְרָא כְּדָקָא יָאוּת וְלְמַהּוֹי אִם הַבָּנִים שִׁמְחָה וּבִיהּ שְׂרִיא (לְעִילָא) לְנִטְלָא בֵּיתָא וְלֹאֲתַתְקְנָא. וְעַל דָּא בְּנִימִין הוּא תְּדִיר בְּמַעְרַב וְלֹא בְּסִטְרָא אַחְרָא.

וּבִיהּ שְׂרִיא לְאִתְתַּקְנָא בְּתַרִּיסַר שְׁבָטִין, וּבִיהּ שְׂרִיא מְלָכוֹתָא דְרְקִיעָא לְאִשְׁתַּמוּדְעָא בְּאַרְעָא. וְרָזָא דָּא, בְּכָל שִׁירוּתָא דְאִתְנָא לְאִשְׁתַּמוּדְעָא בְּקִשְׁיוֹ אִיהוּ, וְעַל דָּא אִית בָּהּ דִּינָא דְמוֹתָא וּמִתְמַן אֲתִישְׁבֵּת.

הָבֵא כַּד בְּעָא לְאִתְתַּקְנָא וְלִנְטְלָא בֵּיתָא אֲתַעֲבִיד דִּינָא בְּרַחֵל וּבְתֵר כֶּן אֲתַתְקַנַּת לְאִתְיַשְׁבָּא. כַּד בְּעָא לְאִשְׁתַּמוּדְעָא מְלָכוֹתָא בְּאַרְעָא שְׂרִיא בְּדִינָא. וְלֹא אֲתִישְׁבֵּת מְלָכוֹתָא בְּדוּכְתָא כְּדָקָא יָאוּת עַד דְּאֲתַעֵר דִּינָא בְּשִׁאוֹל לְפוּם עוֹבְדוּי, וְלִבְתֵּר אֲתִישְׁבֵּת מְלָכוֹתָא וְאִתְתַּקְנַת.

הָא חֲזִי, כֹּל שִׁירוּתָא תְּקִיף וְלִבְתֵּר נִיּוּחָ. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שִׁירוּתָא תְּקִיף. דְּכָל עֲלָמָא אֲתַדִּין כֹּל חַד וְחַד לְפוּם עוֹבְדוּי,

וְלִבְתֵּר נִיּוּחָ סְלִיחָה וְכַפּוּרִי. בְּגִין דְּשִׁירוּתָא אִיהוּ מִשְׁמָאלָא וְעַל דָּא דִּינָיו תְּקִיפִין, וְלִבְתֵּר אֲתַעֵר יְמִינָא וְעַל דָּא הָוִי נִיּוּחָ.

וְלִזְמַנָּא דְאַתִּי זְמִין קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לְאַתְעָרָא בְּנִיחָא עַל שְׂאֵר עַמִּין
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וּלְבַתֵּר יִתְתַּקֵּף
 עַלֵּיהוּ בְּדִינָא קְשִׁיָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה
 מב) יִי כְּגֹבֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר קְנָאָה
 יִרְיַע אֶף יַצְרִיחַ עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבֵּר. יִי
 בְּקַדְמִיתָא דְאִיהוּ רַחֲמֵי, וּלְבַתֵּר כְּגֹבֹר וְלֹא
 גִּבּוֹר. וּלְבַתֵּר כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת וְלֹא אִישׁ
 מִלְחָמוֹת. לְבַתֵּר אֲתַגְּלִי תִקְפָּא עַלֵּיהוּ
 וְיִתְתַּקֵּף לְשִׁיצָאָה לוֹזַן, דְכְּתִיב יִרְיַע אֶף יַצְרִיחַ
 עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבֵּר. וְכְּתִיב, (זכריה יד) וַיֵּצֵא יִי
 וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הָהֵם פְּיוֹם הַלְחָמוֹ בְּיוֹם קָרֵב.
 וְכְּתִיב, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מְאָדוֹם חֲמוּץ
 בְּגָדִים מִבְּצָרָה וְגו'.

וַיְהִי בְּצֵאת נִפְשָׁה פִּי מִתָּה וּתְקַרְא שְׁמוֹ בֶּן
 אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא לוֹ בְּנִימָן. רַבִּי יְהוּדָה
 פִּתַּח וְאָמַר, (נחום א) טוֹב יִי לְמַעוֹז בְּיוֹם צָרָה
 וַיִּדַע חֲסִי בּוֹ. זַכָּאָה חוֹלְקִיָּה דְבַר נֶשׁ
 דְאַתְתַּקֵּף בֵּיהּ בְּקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִין
 דְתוֹקְפָא דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ תִקְפָּא,
 וְאוֹקְמוּהָ טוֹב יִי, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קמה)
 טוֹב יִי לְכָל. לְמַעוֹז, דָּא הוּא תִקְפָּא דְאִית
 בֵּיהּ יְשׁוּעוֹת. דְכְּתִיב, (תהלים כח) וּמַעוֹז (דף קעד ע"ב)
 יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ הוּא. בְּיוֹם צָרָה, בְּיוֹמָא דְעַקוּ
 דְעַקִּין שְׂאֵר עַמִּין לְיִשְׂרָאֵל.
 תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב (משלי כד) הַתְּרַפִּיתָ בְּיוֹם
 צָרָה צַר פַּחְכָּה. מְאִי הַתְּרַפִּיתָ. מָאן
 דְאַתְרַפִּי יְדוּי מְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְלֹא
 לְאַתְתַּקֵּפָא בֵּיהּ. וְהִיךְ יִתְקַף בַּר נֶשׁ בֵּיהּ
 בְּקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, יִתְקִיף בְּאוֹרֵייתָא. דְכָל
 מָאן דְאַתְתַּקֵּף בְּאוֹרֵייתָא, אֲתַתְּקֵף בְּאִילָנָא
 דְחִיִּי. כְּבִיכּוֹל יֵהֵב תִּקְפָּא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 לְאַתְתַּקֵּפָא. וְאִי הוּא יִתְרַפִּי מְאוֹרֵייתָא, מַה
 אִם הוּא הַתְּרַפָּה מִן הַתּוֹרָה -

וְלִעֲתִיד לְבֹא עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְהַתְּעוֹרֵר בְּשִׁלוּהָ עַל שְׂאֵר
 עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת,
 וְאַחַר כֵּף יִתְחַזֵּק עֲלֵיהֶם בְּדִין
 קָשָׁה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (ישעיה מב) ה'
 כְּגֹבֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר
 קְנָאָה יִרְיַע אֶף יַצְרִיחַ עַל אוֹיְבָיו
 יִתְגַּבֵּר. ה' בַּתְּחִלָּה, שְׂהוּא
 רַחֲמִים, וְאַחַר כֵּף כְּגֹבֹר וְלֹא
 גִּבּוֹר, וְאַחַר כֵּף כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת
 וְלֹא אִישׁ מִלְחָמוֹת, אַחַר כֵּף
 יִתְגַּלֵּה הַחֲזִק עֲלֵיהֶם וְיִתְחַזֵּק
 לְהַשְׁמִיד אוֹתָם, שְׂכָתוֹב יִרְיַע אֶף
 יַצְרִיחַ עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבֵּר, וְכָתוּב
 (זכריה יד) וַיֵּצֵא ה' וְנִלְחַם בְּגוֹיִם
 הָהֵם פְּיוֹם הַלְחָמוֹ בְּיוֹם קָרֵב,
 וְכָתוּב (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מְאָדוֹם
 חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה וְגו'.

וַיְהִי בְּצֵאת נִפְשָׁה פִּי מִתָּה וּתְקַרְא שְׁמוֹ בֶּן
 אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא לוֹ בְּנִימָן. רַבִּי יְהוּדָה
 פִּתַּח וְאָמַר, (נחום א) טוֹב יִי לְמַעוֹז בְּיוֹם צָרָה
 וַיִּדַע חֲסִי בּוֹ. זַכָּאָה חוֹלְקִיָּה דְבַר נֶשׁ
 דְאַתְתַּקֵּף בֵּיהּ בְּקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִין
 דְתוֹקְפָא דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ תִקְפָּא,
 וְאוֹקְמוּהָ טוֹב יִי, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קמה)
 טוֹב יִי לְכָל. לְמַעוֹז, דָּא הוּא תִקְפָּא דְאִית
 בֵּיהּ יְשׁוּעוֹת. דְכְּתִיב, (תהלים כח) וּמַעוֹז (דף קעד ע"ב)
 יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ הוּא. בְּיוֹם צָרָה, בְּיוֹמָא דְעַקוּ
 דְעַקִּין שְׂאֵר עַמִּין לְיִשְׂרָאֵל.
 תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב (משלי כד) הַתְּרַפִּיתָ בְּיוֹם
 צָרָה צַר פַּחְכָּה. מְאִי הַתְּרַפִּיתָ. מָאן
 דְאַתְרַפִּי יְדוּי מְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְלֹא
 לְאַתְתַּקֵּפָא בֵּיהּ. וְהִיךְ יִתְקַף בַּר נֶשׁ בֵּיהּ
 בְּקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, יִתְקִיף בְּאוֹרֵייתָא. דְכָל
 מָאן דְאַתְתַּקֵּף בְּאוֹרֵייתָא, אֲתַתְּקֵף בְּאִילָנָא
 דְחִיִּי. כְּבִיכּוֹל יֵהֵב תִּקְפָּא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 לְאַתְתַּקֵּפָא. וְאִי הוּא יִתְרַפִּי מְאוֹרֵייתָא, מַה
 אִם הוּא הַתְּרַפָּה מִן הַתּוֹרָה -

כְּתִיב הַתְּרַפִּיתָ. אִי אִיהוּ אֶתְרַפִּי מִן אֹרִייתָא
בְּיוֹם צָרָה צַר כַּחֲכָה, בְּיוֹמָא דִּייתִי לִיהַ עֶקוּ,
כַּבְּיָכּוּל דְּחִיק לָהּ לְשִׁכְנִיתָא דְּאִיהוּ חִילָא
דְּעֵלְמָא.

דָּבָר אַחַר צַר כַּחֲכָה, תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר
נָשׁ אֶתְרַפִּי מְאֹרִייתָא וְאֶזִּיל בְּאַרְחָא
דְּלָא כְּשָׂרָא, כַּמָּה בְּעֵלִי דְּבָבוּ זְמִינִין לִיהַ
לְמַהוּי לִיהַ קְטִיגוֹרִין בְּיוֹמָא דְּעָקוּ. וְאֶפִּילוּ
נִשְׁמַתִּיהַ דְּבַר נָשׁ דְּאִיהוּ חִילָא וְתוֹקְפָא
דִּילִיהַ אִיהוּ מְאִרִי דְּבָבוּ לְקַבְּלִיהַ, דְּכִתִּיב צַר
כַּחֲכָה, בְּגִין דְּאִיהוּ צַר לְגַבִּייהַ. אָמַר רַבִּי
אַבָּא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אֶזִּיל בְּאַרְחֵי
דְּאֹרִייתָא וְכָל אַרְחֵי מִתְתַּקְּנִין פְּדָקָא יְאוּת,
כַּמָּה סְנִיגוֹרִין קְיִימִין עֲלִיהַ לְאֶדְפְּרָא לִיהַ
לְטַב.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לג) אִם יֵשׁ עֲלָיו מִלְאָךְ
מְלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלְף לְהַגִּיד לְאָדָם
יִשְׂרָו וַיִּחַנְנּוּ וַיֹּאמְרוּ פְּדַעְהוּ מִרְדַּת שַׁחַת
מְצֵאתִי כִפֹּר. הֵנִי קָרָאִי אִית לְאֶסְתַּפְּלָא בְּהוּ,
וְכִי לָא אֶתְגַּלִּי כְּלָא קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּאִיהוּ צְרִיךְ לְמִלְאָכָא דִּימָא קָמִיהַ טַב אוּ
בִישׁ. אֶלָּא וְדָאִי אֶצְטְרִיךְ. דְּכַד אִית לִיהַ לְבַר
נָשׁ סְנִיגוֹרִין לְאֶדְפְּרָא זְכוּ דִּידִיהַ קָמִיהַ, וְלָא
אִית לִיהַ (לְבַר נֵשׁ) קְטִיגוֹרִין, כְּדִין וַיִּחַנְנּוּ
וַיֹּאמְרוּ פְּדַעְהוּ מִרְדַּת שַׁחַת מְצֵאתִי כִפֹּר.

תָּא חֲזִי, בְּהַאי קָרָא תְּשַׁכַּח בְּרִירָא דְּמִלְּהַ,
כְּתִיב אִם יֵשׁ עֲלָיו מִלְאָךְ, אִי לָא כְּתִיב
יִתִיר יְאוּת הוּא. אֲבָל מִלְאָךְ מְלִיץ אֶחָד מִנִּי
אֶלְף כְּתִיב, וּמָאן אִיהוּ. דָּא הוּא מִלְאָךְ
דְּמִמְנָא עָמִיהַ דְּבַר נָשׁ בְּסֵטֵר שְׂמַאלָא,
דְּכִתִּיב, (תהלים צא) יִפֹּל מִצִּדָּךְ אֶלְף, וְדָא הוּא סֵטְרָא דְּשְׂמַאלָא, דְּכִתִּיב

בְּתַרִּיהַ וּרְבָבָה מִימִינָךְ.

בְּיוֹם צָרָה צַר כַּחֲכָה. בְּיוֹם שְׂתַבָּא
לוּ מְצוּקָה, כַּבְּיָכּוּל דּוּחַק אֶת
הַשְּׂכִינָה שְׂהִיא כַחוּ שְׁל הַעוֹלָם.
דְּבַר אַחַר צַר כַּחֲכָה - בָּא רָאָה,
בְּשַׁעְתָּא שְׁבָן אָדָם מִתְרַפֵּה מִן
הַתּוֹרָה וְהוֹלֵךְ בְּדַרְךָ לָא כְּשָׂרָה,
כַּמָּה בְּעֵלִי רִיב זְמִינִים לוּ לְהִיּוֹת
לוּ קְטִיגוֹרִים בְּיוֹם צָרָה. וְאֶפִּילוּ
נִשְׁמַת הָאָדָם, שְׂהִיא כַח וְחִזְק
שְׁלוּ, הִיא יְרִיבָה שְׁלוּ כְּנַגְדוּ,
שְׂכַתוּב צַר כַּחֲכָה, מְשׁוּם שְׂהוּא
צַר אֶלְיוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּשַׁעְתָּא
שְׁבָן אָדָם הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְכָל
דְּרָכֵי מִתְקַנּוֹת כְּרָאוּי, כַּמָּה
סְנִיגוֹרִים עוֹמְדִים עֲלָיו לְהַזְכִּירוּ
לְטוֹב.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לג) אִם יֵשׁ עֲלָיו
מִלְאָךְ מְלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלְף לְהַגִּיד
לְאָדָם יִשְׂרָו וַיִּחַנְנּוּ וַיֹּאמְרוּ פְּדַעְהוּ
מִרְדַּת שַׁחַת מְצֵאתִי כִפֹּר.
בְּפִסּוּקִים הִלְלוּ יֵשׁ לְהַתְּבוּנָה, וְכִי
לָא גְלוּי הַכָּל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שְׂהוּא צְרִיךְ מִלְאָךְ שְׂיֵאמַר
לְפָנָיו טוֹב אוּ רַע? אֶלָּא וְדָאִי
שְׂצָרִיךְ, שְׂכַאֲשֵׁר יֵשׁ לְאָדָם
סְנִיגוֹרִים לְהַזְכִּיר זְכוּת שְׁלוּ לְפָנָיו
וְאִין לוּ (וְאָדָם) קְטִיגוֹרִים, אוּ וַיִּחַנְנּוּ
וַיֹּאמְרוּ פְּדַעְהוּ מִרְדַּת שַׁחַת מְצֵאתִי
כִפֹּר.

בָּא רָאָה, בְּפִסּוּק הַזֶּה תִּמְצָא בְּרוּר
הַדְּבַר. כְּתוּב אִם יֵשׁ עֲלָיו מִלְאָךְ.
אִם לָא כְּתוּב יוֹתֵר - יָפָה הוּא.
אֲבָל מִלְאָךְ מְלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלְף
כְּתוּב, וּמִיָּהוּ? זְהוּ הַמִּלְאָךְ הַמְּמַנֶּה
עִם הָאָדָם בְּצַד שְׂמַאל, שְׂכַתוּב
(תהלים צא) יִפֹּל מִצִּדָּךְ אֶלְף, וְזְהוּ צַד
שְׂמַאל, שְׂכַתוּב אַחֲרָיו וּרְבָבָה
מִימִינָךְ.

אַבְרָם אֶחָד מִנִּי אֶלְף, זְהוּ יִצְרָל יִצְרָל

אֶבְרָם אֶחָד מִנִּי אֶלְף, דָּא הוּא יִצְרָל הָרַע, דְּאִיהוּ אֶחָד מֵאַנְיִין (דְּאִיהוּ) אֶלְף

הָרַע, שְׁהוּא אֶחָד מֵאוֹתָם [שהוא] אֶלֶף שְׁהִיּו לְצַד שְׁמֵאל, מִשּׁוּם שְׁהוּא עוֹלָה לְמַעְלָה וְנוֹטֵל רְשׁוּת. וְעַל זֶה, אִם בֶּן אָדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, אוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע הוּא עֶבֶד לוֹ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, שְׁכַתוּב (משלי יב) טוֹב נִקְלָה וְעֶבֶד לוֹ, אִזּוּ הוּא עוֹלָה וְנִעְשָׂה סַגְוֹר, וְאוֹמֵר לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זְכוֹת עַל הָאָדָם, וְאִזּוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר, פְּדָעָהּ מִרְדַּת שַׁחַת.

וְעַם כָּל זֶה לֹא חוֹזֵר רִיקָם, מִשּׁוּם שְׁנוֹתָנִים לוֹ אַחַר לְשַׁלֵּט עָלָיו וְלִטֵּל מִמֶּנּוּ אֶת נִשְׁמָתוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהַקְּדִים חֲטָאִי אוֹתוֹ הָאִישׁ וְהוּא כֹּפֵר עַל זֶה. זֶהוּ שְׁכַתוּב מִצְאֵתִי כֹּפֵר, לְפָדוֹת אוֹתוֹ.

דְּבַר אַחַר מִצְאֵתִי כֹּפֵר - אוֹתָהּ זְכוֹת שְׁאִמְרָתָהּ, הִיא עָלָיו כֹּפֵר לְפָדוֹת אוֹתוֹ שְׁלֵא יֵרֵד לְגִיהֶנָם וְלֹא יָמוּת. וְלִכֵּן צְרִיף לְאָדָם לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ אֱמֶת כְּדִי שִׁיָּהִי לוֹ הַקְּטָגוֹר סַגְוֹר.

כְּמוֹ זֶה יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁנוֹתָנִים לוֹ שְׁעִיר וּמִתְעַסְקִים עִמּוֹ עַד שֶׁהוֹפֵף לְהִיּוֹת לָהֶם עֶבֶד, וְעוֹלָה וּמַעֲוֵד עֲדוּת לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִעְשָׂה לָהֶם סַגְוֹר. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ, (שם כה) אִם רָעַב שֶׁנֶּאֱמַר הָאֲכִילָהוּ לֶחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקָהוּ מַיִם, וְעַל הַיֵּצֵר הָרַע הַזֶּה זֶה נֶאֱמַר.

וּמִשּׁוּם זֶה בְּיוֹם צָרָה, כְּשֶׁבֶן אָדָם מִתְרַפֵּה מִן הַתּוֹרָה, כְּבִיכּוֹל דּוֹחֵק אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם אוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע שְׁהוּא נִעְשָׂה קְטָגוֹר. צַר כְּחֻכָּה - צַר כַּחַח כּוּה, מִשּׁוּם שֶׁהַתְּקַרְב לְפָנָיו לְקַטְרֵג וְנִחַלֵּשׁ הַפֶּחַח.

בֵּא רְאֵה, טוֹב הִי לְמַעוֹז בְּיוֹם צָרָה, מֵה זֶה בְּיוֹם צָרָה? זֶה יַעֲקֹב כְּשֶׁבֵּא עָלָיו עֲשׂו לְקַטְרֵגוֹ. וְיודֵע חוֹסֵי בוֹ, כְּשֶׁבֵּאָה עָלָיו צָרַת

דְּהוּו לְסִטֵּר שְׁמֵאלָא. בְּגִין דְּאִיהוּ סָלִיק לְעִילָא וְנָטִיל רְשׁוֹ. וְעַל דָּא אִי בַר נָשׁ אָזִיל בְּאַרְחַ קְשׁוּט, הֵהוּא יֵצֵר הָרַע אִיהוּ עֶבֶד לוֹ. כְּמָה (דִּאֲתִמֵּר) דְּכַתִּיב, (משלי יב) טוֹב נִקְלָה וְעֶבֶד לוֹ. כְּדִין אִיהוּ סָלִיק וְאֲתַעֲבִיד סַגְוֹרָא, וְאָמַר קִמִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זְכוּ עֲלִיָּה דְּבַר נָשׁ. כְּדִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, פְּדָעָהּ מִרְדַּת שַׁחַת.

וְעַם כָּל זֶה לֹא אֶהְדֵּר בְּרִיקְנִיא, בְּגִין דְּאֲתִיָּהִיב לִיה אַחְרָא לְשַׁלְטָאָה עָלָיו וְלִיטוֹל נִשְׁמָתִיה מִנִּיה. בְּגִין דְּאֲקִדִּים חוֹבוּי דְּהוּא בַר נָשׁ וְאִיהוּ כֹּפֵר עַל הָאִי. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב מִצְאֵתִי כֹּפֵר, לְמַפְדֵּי לִיה.

דְּבַר אַחַר מִצְאֵתִי כֹּפֵר. הֵהוּא זְכוּ דְּאִמְרָתָּ אִיהוּ עֲלִיָּה כֹּפֵר לְמַפְדֵּי לִיה דְּלֹא יַחֲוֹת לְגִיהֶנָם וְלֹא יָמוּת. וְעַל דָּא מִיבְעִי לִיה לְבַר נָשׁ לְמִיָּהּ בְּאַרְחַ קְשׁוּט וּבְגִין דִּיְהֵא לִיה הֵהוּא קְטִיגוֹרָא, סַגְוֹרָא.

בְּגוֹזְנָא דָּא יִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דְּכַפּוּרִי, דִּיְהִיבִי לִיה שְׁעִיר וְאֲתַעֲסִיקוּ בַּהֲדִיָּה. עַד דְּאֲתַהֲדֵר עֶבֶד לָהּ וְסָלִיק וְסָהִיד סְהִדוּתָא קִמִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲתַעֲבִיד לָהּ סַגְוֹרָא. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה, (משלי כה) אִם רָעַב שֶׁנֶּאֱמַר הָאֲכִילָהוּ לֶחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקָהוּ מַיִם. וְעַל הָאִי יֵצֵר הָרַע אֲתִמֵּר.

וּבְגִין דָּא בְּיוֹם צָרָה, כְּדִי בַר נָשׁ אֲתַרְפִּי מְאוּרִיָּתָא, כְּבִיכּוֹל דְּחִיק לִיה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדִיָּה דְּהוּא יֵצֵר הָרַע דְּאִיהוּ אֲתַעֲבִיד קְטִיגוֹרָא. צַר כְּחֻכָּה. צַר כַּחַח כּוּה, בְּגִין דְּאֲתַקְרַב קִמִּיָּה לְקַטְרֵגָא וְאֲתַחֲלֵשׁ חִילָא.

תָּא חֲזִי, טוֹב יִי לְמַעוֹז בְּיוֹם צָרָה, מְאִי בְּיוֹם צָרָה. דָּא יַעֲקֹב כְּדִי אֲתָא עֲלִיָּה עֲשׂו לְקַטְרֵגָא לִיה. וְיודֵע חוֹסֵי בוֹ, כְּדִי אֲתָא עֲלִיָּה

עָקוּ דְדִינָה. וְתָא חֲזִי, לִית מְקַטְרָגָא אֲשֵׁתִּפַּח
עֲלֵיהּ דְּבֵר נָשׁ אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּסַפְנָה.

וְתָא חֲזִי, בְּגִין דִּיעֲקֹב אַחַר נְדָרֵיהּ דְּנָדִיר
קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַתְּקַף דִּינָא
עַל יְדָא דְּמְקַטְרָגָא דְּקַטְרִיג עֲלֵיהּ דִּיעֲקֹב, (דף
קט"א ע"א) וּבְעָא דִּינָא בְּשַׁעְתָּא דְּסַפְנָה דְּהוֹת רַחֵל
בָּהּ. אָמַר קָמִייהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא יַעֲקֹב
נָדַר נְדָרֵיהּ וְלֹא שְׁלִים, וְהָא אִיהוּ תְּקִיף מִפְּלֵא
בְּעוֹתָרָא וּבְבַנִּין בְּכָל מָה דְּאַצְטְרִיף. וְלֹא
שְׁלִים נְדָרֵיהּ דְּנָדַר קָמָן וְלֹא נִסְבַּת עוֹנָשָׁא
מִנֵּיהּ.

מִיָּד וּתְלַד רַחֵל וּתְקַשׁ בְּלִדְתָּהּ. מָאִי וּתְקַשׁ.
דְּאֲתַתְּקִישׁ דִּינָא לְעִילָא גְבִי מְלֵאךְ הַמְּוֹת.
וְאֲתַעֲנֵשׁ יַעֲקֹב בְּהָאִי. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין
דְּכְתִיב (משלי כב) וְאִם אֵין לָךְ לְשִׁלְּם לְמָה יִקַּח
מִשְׁכָּבְךָ מִתְּחִתֶּיךָ. וְעַל דָּא מִיתַת רַחֵל
וְאֲתַמְסַר דִּינָא עַל יְדָא דְּמְלֵאךְ הַמְּוֹת.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאֲתָא עֲשׂוּ, מָה עֵבַד.
וַיִּשָּׂם אֶת הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת יִלְדֵיהֶן
רֵאשׁוֹנָה וְאֶת לֵאָה וַיִּלְדֶּיהָ אַחֲרוֹנִים וְאֶת רַחֵל
וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרוֹנִים. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּדַחִיל
עָלָה דְּרַחֵל, דְּלֹא יִסְתַּכַּל הֵהוּא רָשַׁע בְּשִׁפְרוּ
דִּילָהּ וְלֹא יִקְטָרַג לֵיהּ עָלָהּ.

תוּ מָה כְּתִיב, וַתִּגְשָׁנָה הַשְּׁפָחוֹת הִנֵּה
וַיִּלְדֶּיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוּיֶן וַתִּגְשָׁם גַּם לֵאָה
וַיִּלְדֶּיהָ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ, נָשִׁין מִקָּמִי גוֹבְרִין. אֲבָל
בְּרַחֵל מָה כְּתִיב וְאַחַר נָגַשׁ יוֹסֵף וְרַחֵל, וַיּוֹסֵף
מִקָּמִי אִמִּיהּ וְאִיהוּ חָפָא עָלָהּ, וְעַל דָּא כְּתִיב,
(בראשית מט) בֶּן פֹּרְתַת יוֹסֵף בֶּן פֹּרְתַת עֲלֵי עֵין.
דְּאַסְגִּי גוֹפִיָּה וְחָפָא עַל אִמִּיהּ. עֲלֵי עֵין, עֲלֵי
עֵינָא דְּהֵהוּא רָשַׁע.

וְהָבֵא אֲתַעֲנֵשֶׁת עַל יְדָא דִּיצַר הָרַע דְּקַטְרָג
בְּשַׁעְתָּא דְּסַפְנָה, וְאֲתַעֲנֵשׁ יַעֲקֹב עַל

דִּינָה. וּבֵא וּרְאָה, אֵין הַמְּקַטְרָג
נִמְצָא עַל הָאָדָם אֶלָּא בְּשַׁעְתַּת
סַפְנָה.

וּבֵא וּרְאָה, מִשׁוּם שְׁיַעֲקֹב אַחַר
נָדָרוֹ שְׁנָדַר לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, הַתְּחַזֵּק הַדִּין עַל יְדֵי
הַמְּקַטְרָג שְׁקַטְרָג עַל יַעֲקֹב, וּרְצָה
דִּין בְּשַׁעְתַּת הַסַּפְנָה שְׁהִיתָה בָּהּ
בְּרַחֵל. אָמַר לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְהִרִי יַעֲקֹב נָדַר נָדָרוֹ וְלֹא
שָׁלַם, וְהִרִיָּהוּ חֲזָק מִהַכֵּל בְּעֶשֶׂר
וּבְכַנִּים וּבְכָל מָה שְׁצִרִיף, וְלֹא
שָׁלַם נָדָרוֹ שְׁנָדַר לְפָנֵיךָ, וְלֹא
לְקַחְתָּ מִמֶּנּוּ עֲנֵשׁ?

מִיָּד - וּתְלַד רַחֵל וּתְקַשׁ בְּלִדְתָּהּ.
מָה זֶה וּתְקַשׁ? שְׁהִתְקַשָּׁה הַדִּין
לְמַעַלָּה אֲצֵל מְלֵאךְ הַמְּוֹת.
וְנַעֲנֵשׁ יַעֲקֹב בְּזֶה, מָה הַטַּעַם?
מִשׁוּם שְׁכַתוּב (משלי כב) וְאִם אֵין
לָךְ לְשִׁלְּם לְמָה יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ
מִתְּחִתֶּיךָ, וְעַל זֶה מִתָּה רַחֵל
וְנִמְסַר הַדִּין עַל יְדֵי מְלֵאךְ הַמְּוֹת.
וּבֵא וּרְאָה, בְּשַׁעְתָּא שְׂבָא עֲשׂוּ,
מָה עֲשֵׂה? וַיִּשָּׂם אֶת הַשְּׁפָחוֹת
וְאֶת יִלְדֵיהֶן רֵאשׁוֹנָה וְאֶת לֵאָה
וַיִּלְדֶּיהָ אַחֲרוֹנִים וְאֶת רַחֵל וְאֶת
יוֹסֵף אַחֲרוֹנִים. מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם
שְׁפָחַד עַל רַחֵל שְׁלֵא יִסְתַּכַּל
אוֹתוֹ רָשַׁע בְּפִיָּהּ וְלֹא יִקְטָרַג לוֹ
עָלֶיהָ.

עוֹד מָה כְּתוּב? וַתִּגְשָׁנָה
הַשְּׁפָחוֹת הִנֵּה וַיִּלְדֶּיהֶן
וַתִּשְׁתַּחֲוּיֶן וַתִּגְשָׁם גַּם לֵאָה וַיִּלְדֶּיהָ
וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ. נָשִׁים מִלְּפָנֵי גְבָרִים.
אֲבָל בְּרַחֵל מָה כְּתוּב? וְאַחַר נָגַשׁ
יוֹסֵף וְרַחֵל, יוֹסֵף מִלְּפָנֵי אִמּוֹ,
וְהוּא כִסָּה עָלֶיהָ, וְעַל זֶה כְּתוּב
(בראשית מט) בֶּן פֹּרְתַת יוֹסֵף בֶּן פֹּרְתַת
עֲלֵי עֵין, שְׁהִגְדִּיל גּוֹפּוֹ וְכִסָּה עַל
אִמּוֹ. עֲלֵי עֵין - עֲלֵי עֵין שֶׁל אוֹתוֹ
רָשַׁע.

וְכֵאֵן נַעֲנֵשָׁה עַל יְדֵי הַיִּצָּר הָרַע
שְׁקַטְרָג בְּשַׁעְתַּת הַסַּפְנָה, וְנַעֲנֵשׁ
יַעֲקֹב עַל נָדַר שְׁלֵא שָׁלַם, וְזֶה

